

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 465

Poznań, wtorek dnia 10 października 1933

Rok XXVIII

Poznań, 9 października.

O niezależność ruchu spółdzielczego

Sprawie zjazdu czołowych przedstawicieli spółdzielczości polskiej, który odbył się w Warszawie w niedzielę, poświęciliśmy w ostatnim Dziale Gospodarczym naszego pisma szereg uwag. Poniżej znajdują Czytelnicy sprawozdanie z przebiegu tego zjazdu oraz treść uchwał tam powziętych.

Na tem miejscu pragniemy tylko zwrócić uwagę na doniosłość samego przedmiotu tych obrad, szczególnie dla społeczeństwa ziem zachodnich, które uprawianej całymi generacjami pracy na niwie spółdzielczej zawdzięcza swą spójność gospodarczą i w dużej, jeśli nie przeważającej mierze, zdrowy układ stosunków społecznych, jakiego nie osiągnęło społeczeństwo innych dzielnic państwa.

Spółdzielczość zachodnio-polska była bodaj że najważniejszym elementem niezależności gospodarczej żywiołu polskiego w ramach przedwojennego państwa pruskiego. Ona to głównie wychowała liczne zastępy kupców i rzemieślników polskich, z jej organizacji finansowej czerpały obficie środki obrotowe liczne placówki polskiego rolnictwa, handlu, rzemiosła i przemysłu. Spółdzielczość była stosem pacierzowym polskiego systemu ekonomicznego w b. zaborze pruskim. Mimo zakusów niemieckich potrafiła zachować swą niezależność jako organizacja samopomocy społecznej.

Kryzys obecny dał się niewątpliwie we znaki i spółdzielczości, chociaż nie naruszył podstaw jej egzystencji. Projekt nowelizacji obowiązującej obecnie ustawy o spółdzielniach, który wzbudził tak zrozumięte zaniepokojenie w kołach spółdzielczych, zmierza do rozszerzenia ingerencji władzy państwowej w życie wewnętrzne spółdzielni i temsamem podważa sam fundament ruchu spółdzielczego, jakim jest samopomoc i samorząd społeczny.

Spółdzielczość polska, jak wynika z obrad niedzielnych, wystąpiła stanowczo w obronie swej niezależności. Przyszłość dopiero okaże, czy istotnie rząd odstąpi od zamiaru przeprowadzenia radykalnych zmian w ustroju spółdzielczym.

Poniżej podajemy przebieg zjazdu niedzielnego oraz treść uchwał tam powziętych.

W ub. niedzielę odbył się w Warszawie zjazd przedstawicieli spółdzielczości polskiej, na który przybyli w liczbie ponad 100 osób delegacji polskich związków rewizyjnych, central gospodarczych i organizacji szczytowych. Zjazd poświęcony był zagadnieniu zamierzonej przez rząd nowelizacji ustawy o spółdzielniach. W skład prezydium wchodził pp. Chmielewski, prez. Zjednoczenia Związków Spółdzielni Rolniczych, dr. Wł. Seydlitz, prez. Unji Związków Spółdzielczych i M. Rapacki, prez. Związku Spółdzielni Spożywców.

Zagadnienie nowelizacji ustawy o spółdzielniach z punktu widzenia prawnego zreferował dr. Seydlitz, a z

Atmosfera militarystyki opanowała Niemcy

Znany angielski publicysta Garwin w „Observerze” wyraża żal, że pokoju nie podpisano w Berlinie — „Times” o prawdziwych celach hitlerystyki

Londyn (PAT). Sytuacja wytworzona przez odmowne stanowisko Niemiec w sprawie rozbrojenia jest głównym tematem rozważań prasy.

„Observer” zamieszcza artykuł Garwina, który analizuje atmosferę militarystyki, panującą w każdej dziedzinie życia niemieckiego. Garwin wyraża żal, że wojna nie była prowadzona o 6 miesięcy dłużej. Wówczas pokój podyktowanoby w Berlinie, a Niemcy otrzymałyby pogładową lekcję co znaczy inwazja wojenna. Naród niemiecki byłby wówczas bardziej świadom swej klęski i nie propagowałby więcej wojny jako najwyższej formy „aryjskiego wyczynu”.

Propaganda Hitlera o wyższości rasy niemieckiej nie miała by wówczas tego znaczenia, jakie posiada teraz, posługując się kłamstwem i fałszem. Zawieszenie broni nie było wcale zdradą Niemiec, lecz było jedyną drogą uchronienia od ataków napowietrznych, od inwazji wojennej i ostatecznego złamania militarystyki na jego własnej ziemi.

Autor pociesza się, że duch agresywno-militarystyczny Niemiec Hitlera wywołuje wzrost odporności dokonań i konsoliduje tych wszystkich, którzy pragną utrzymania pokoju. — Niemcy nie będą miały możności rozprawienia się z każdym z sąsiadów oddzielnie. Wszyscy dookoła, nich zostali zaalarmowani i czuwają, trzymając się razem. Nigdy żaden naród nie mógł być bardziej pewien swych przygotowań do wojny, niż Rzesza niemiecka Hohenzollernów w 1914 roku. Ale i te Niemcy wojny nie wygrały. Nowe mają, zdaniem autora, jeszcze mniej szans i zostałyby jeszcze bardziej ukarane.

Korespondent dyplomatyczny „Observera” stwierdza, że rząd brytyjski w zgodzie z poglądami rządu francuskiego uważa, iż sytuacja od grudnia r. ub., gdy Niemcom przyznano równouprawnienie zbrojeń, uległa radykal-

nej zmianie. Równouprawnienie było przyznane, zanim Hitler objął władzę. Niemcy hitlerowskie są odrębne od poprzednich i muszą najpierw dowieść swej pokojowości, której narazie wszystko, co uczyniono, zaprzecza. Dlatego wielka Brytania obstaje przy okresie próbnym.

Londyn (PAT). „Times” w artykule wstępnym zapytuje, w jakim celu Niemcy pragną się zbroić.

Rząd brytyjski zgodził się, aby obecny stan nierówności zbrojeń był tylko tymczasowy i przyobiecał Niemcom równouprawnienie w systemie powszechnego bezpieczeństwa.

Ale ta obietnica udzielona była przed Hitlerem. Jej wykonanie jest obecnie praktycznie niemożliwe wobec propa-

gandy wojennej w Niemczech. Równouprawnienie zależy od tego, czy Niemcy w dalszym ciągu będą zaprawiali się do celów wojennych.

Podstawą propagandy hitlerowskiej jest moralne uzbrojenie, zaś celem partii narodowo-socjalistycznej jest przyłączenie obszarów, znajdujących się poza granicami Niemiec. Inne państwa nie mogą przeto oceniać wojennych enuncjacji hitlerowców jako sprawy wewnętrznej Niemiec. Ten stan rzeczy w Niemczech musi zniknąć, zanim nastąpi nadzieja uzyskania rozbrojenia.

Dziennik wypowiada się za zawarciem konwencji rozbrojeniowej pomiędzy państwami nawet bez udziału Niemiec.

Ważne posiedzenie gabinetu brytyjskiego — W oczekiwaniu stanowczych decyzji

Londyn (PAT). Posiedzenie, jakie odbędzie dziś gabinet brytyjski celem powzięcia decyzji wobec stanowiska Niemiec w sprawie rozbrojenia, dochodzi do skutku w okolicznościach, które wywołują natężenie uwagi opinii publicznej.

Dziś uchodzi w Anglii niemal za rzecz powszechnie wiadomą, że Niemcy pragną się zbroić i na żadną konwencję się nie zgodzą, a wszelkie propozycje z ich strony mają jedynie na celu wygraną na czasie. W tych warunkach opinia publiczna oczekuje od rządu wyraźnej decyzji, jak ma postąpić Wielka Brytania.

Na pytanie to udzielił w pewnej mierze odpowiedzi kongres konserwatystów w Birmingham w dn. 5 i 6 bm. Kongres ten, będący wyrazicielem poglądów największego stronnictwa rządzącego, wypowiedział się jednomyślnie za podjęciem zbrojeń dla skutecznej obrony imperium, a przez usta swego przywódcy wicepremiera Baldwina oświadczył się za wypełnieniem świątych zobowią-

zań sojuszniczych wobec Francji.

Te dwie decyzje same w sobie mogłyby stanowić wystarczającą odpowiedź dla opinii publicznej, o ile gabinet brytyjski je usankcjonuje. Decyzja gabinetu zależy jednak w dużej mierze od stanowiska min. spraw zagr. Simona, a przede wszystkim premiera MacDonalda.

Niezwykła bezczelność

Paryż (PAT). „Petit Parisien” donosi z Quesnoy pod Lille, że zjawił się tam nagle samochodem niejaki Taroat, który w okresie okupacji miasta przez Niemców należał do miejscowej komendatury i na tem stanowisku terroryzował miejscową ludność. Poznany przez mieszkańców miasta, jedynie dzięki interwencji policji Taroat uszedł cało z rąk oburzonej bezczelnością ludności, która, pamiętając doznane krzywdy, zamierzała rozprawić się ze swym przesładowcą.

punktu widzenia gospodarczego p. Rapacki, poczem rozwinęła się obszerna dyskusja. Wszyscy mówcy zgodnie podkreślali szkodliwość projektowanej przez rząd nowelizacji. Czynniki rządowe reprezentował na zjeździe w. min. Kozłowski, który w swoim przemówieniu zapewniał, że nowelizacja ustawy o spółdzielniach nie nastąpi. Liczni mówcy wskazywali jednak, że zapewnienie w. min. Kozłowskiego gwarantuje nieprzystępowanie do nowelizacji do czasu, gdy w. min. Kozłowski pełni swój urząd.

W rezultacie zebrani uchwalili jednomyślnie, przy dwóch wstrzymujących się od głosowania, rezolucję, stwierdzającą, że rządowy projekt nowelizacji ustawy o spółdzielniach, poza przepisami, opartymi na wynikach prac komisji rady spółdzielczej, zawiera przepisy, naruszające dotychczasowe podstawy powstawania i organizowania się spółdzielni i ich szczytowych organizacji, oraz stwarza możliwości daleko idącej ingerencji państwa w życie spółdzielni. Dotyczy to w szczególności: zamiany obecnego systemu rejestrowania spółdzielni na system półkoncesyjny; zatwierdzania rewidentów związków rewizyjnych przez przewodniczącego rady spółdzielczej; pozabawienia rady spółdzielczej prawa przyznawania i odbierania prawa rewizji związkom rewizyjnym, oraz uzależnienia przyznawania związkom rewizyjnym prawa rewizji od zastosowania się do żądań ministra skarbu odnośnie zwężenia bądź rozszerzenia działalno-

ści związków na pewne typy spółdzielni i ograniczenia terenu ich działalności.

Zjazd stoi na stanowisku, że artykuły projektu noweli, zmierzającej do bezpośredniej ingerencji władz w organizację spółdzielni i ich instytucji nadrzędnych, należy uznać za nieuzasadnione, a nawet szkodliwe nie tylko z punktu widzenia interesów spółdzielczości, ale również i interesów państwowych.

Natomiast zjazd wskazuje na to, że:

1. sprawa uporządkowania ruchu spółdzielczego na dole i zgodnej z życiem reformy, jego organizacji szczytowych, znajduje pełne zrozumienie wśród wszystkich działaczy spółdzielczych, a w szczególności u kierowników związków rewizyjnych; całkowicie ruchu, które leży zarówno w interesie samego ruchu, jak i państwa, odbywa się zdrową drogą ewolucyjną, na podstawie istniejących warunków gospodarczych oraz zgodnie z właściwościami strukturalnymi i programem ideowym poszczególnych zespołów ruchu spółdzielczego; Zjazd wyraża przekonanie, że konsolidacja ruchu, przyspieszona w drodze przymusu, spowoduje zamęt wewnątrz organizacji oraz zniechęcenie czynnika społecznego i zmniejszenie jego odpowiedzialności za dalszy rozwój ruchu;
2. tendencje ewolucyjne polskiego ruchu spółdzielczego winny znaleźć poparcie ze strony państwa w formie przychylnych dla ruchu i konsekwentnej

polityki spółdzielczej, wyrażającej się między innymi:

- a) w reorganizacji Państwowej Rady Spółdzielczej w kierunku postawienia na jej czele przewodniczącego z wyboru, tudzież wzmocnienia i usprawnienia działalności Rady przez jej reorganizację wewnętrzną, zgodnie z wymaganiami życiowymi ruchu spółdzielczego
- b) w uwzględnieniu w programach szkół ogólno-kształcących i zawodowych wychowania społeczno-gospodarczego młodzieży w duchu idei spółdzielczej;
- c) w spółdzielczym z walczaniu ogólnych trudności kryzysowych;
- d) w przychylnym ustosunkowaniu się do ruchu spółdzielczego polityki skarbowej, a w szczególności skarbowego aparatu administracyjnego
- e) w ściślejszym współdziałaniu z organami spółdzielni w zakresie tępienia nadużyć przez przyspieszenie procedury karnej i surowsze traktowanie nadużyć przez sądy.

Zjazd w pełni świadomości, że niezależność i samorządność ruchu spółdzielczego są najistotniejszą podwaliną jego rozwoju i źródłem jego siły, zwraca się do rządu Rzeczypospolitej, ażeby przy nowelizacji ustawy o spółdzielniach, ta niezależność i samorządność i równouprawnienie spółdzielni z innymi dobrowolnymi organizacjami gospodarczymi nie zostały w niczym naruszone.

Żydzi włoscy wobec faszyzmu i hitleryzmu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

R z y m, 6 października.

Szczęśliwy ten kraj słońca i pomarańczy! Statystyka urzędowa wykazuje zaledwie około 50 tysięcy Żydów w całych Włoszech na ogólną liczbę 43 milionów ludności. W rzeczywistości jest ich jednak daleko więcej. Żyją głównie w miastach portowych, jak Wenecja, Genua, Livorno, Triest, a dalej w ośrodkach handlowych jak Padwa, Verona, Medjolan, Turyn. Poza tem rozsiadani są po całym półwyspie. Sporo ich mieszka w Toskanji, Pizie, Luce, Florencji. Livorno jest obok Wenecji jednym z najważniejszych centrów żydowskich we Włoszech. Znajduje się tu interesujące muzeum historyczne żydostwa włoskiego. Mały procent Żydów w statystyce włoskiej pochodzi stąd, że ukrywają się oni w rubryce bezwyznaniowych, lub podają się za wolnomyślicieli (liberipensatori). W każdym razie procent Żydów we Włoszech jest znikomy. Stąd silny stan średni włoski, stąd ogólna zamożność mieszczaństwa, chłop włoski zaś nie zna Żyda i jego wyzysku, a zawodowiec włoski, lekarz, adwokat, nie wie co to konkurencja żydowska.

A mimo to przed rewolucją faszystowską żywił żydowski był w państwie wszechmocny. Żydzi tworzyli we Włoszech oligarchję finansową i polityczną. Nie tylko świat finansowy ale banki, niektóre towarzystwa ubezpieczeniowe, częściowo wielki handel eksportowy, ale parlament, prasa i uniwersytety od nich były zależne. Za pośrednictwem masonerji oraz dzięki ustrojowi liberalno-demokratycznemu dzierżyli w swem ręku najważniejsze węzły nerwowe narodu i państwa. Jak dalece uzależnionem było znaczenie Żydów włoskich na półwyspie od wpływów i przewagi masonerji, pokazało się najlepiej w r. 1923, gdy sytuacja polityczna się odwróciła. Po rozbięciu masonerji i parlamentarizmu przez faszystów, Żydzi znikli z areny politycznej, z prasy itd. Pozostali natomiast w handlu, w bankowości i stosunkowo nieliczni w wolnych zawodach.

Faszyzm nie miał trudności z likwidacją wpływów Żydów dlatego, że stanowią oni szczył oligarchji politycznej, opartą o masonerję. Nie potrzebował też uciekać się do środków ostrych, gwałtownych, jak hitleryzm w Niemczech. Żydowscy przywódcy socjalistyczni i radykalni, jak Treves i Modigliani i tylu innych, wyemigrowali do Francji. Świat finansowy żydowski z Banca Commerciale na czele po okresie krótkiego wahania, poszedł za silniejszym, a więc za faszystem. Delegat rady administracyjnej Banku Toepplitz w porę zorientował się w tym kierunku, nie bez chęci wykazania swego neopatrijotyzmu, dopiero bowiem po wojnie otrzymał poddaństwo włoskie. Mussolini zaś z początku potrzebował usług tak potężnej instytucji, jak Banca Commerciale, oraz liczył na pomoc kilku wybitnych finansistów żydowskich i posługiwał się nimi tu i owdzie jako ekspertami. Ale znaczenie i przewaga polityczna Żydów w Italji upadły łącznie z upadkiem masonerji. Dziś w faszyzmie Żydzi włoscy, można powiedzieć, nie odgrywają żadnej roli.

Przy całej nieufności do żydostwa międzynarodowego, które wielokrotnie atakowało lirę, faszyzm traktuje Żydów liberalnie, jest bowiem zdania, że kwestja żydowska we Włoszech jako taka nie istnieje i że po zlikwidowaniu znaczenia i wpływów politycznych Żydów można nad nimi przejść do porządku dziennego, a posługiwać się nimi indywidualnie, jeśli mogą być użyteczni, lub też czasem na pokaz, co w początkach było praktykowane ze względu na niepewny stan liry. Był to rodzaj kokieterji faszystowskiej wobec świata, na dowód, że nietylko Italja przedwojenna, ale także faszystowska, wbrew temu co się mówi i pisze, jest liberalną. Co prawda, Włosi nie tają, że jedynie znikomy procent Żydów pozwala im na ten liberalizm wobec elementu żydowskiego.

Stosując się dziś zatem wobec Żydów pewien agnostycyzm, wyrugowany poza tem z życia politycznego włoskiego. Nikt tu na nich nie zwraca uwagi. Zresztą nie rażą, gdyż są nieliczni. Rozróżnia ich tylko wprawne oko.

W takim ustosunkowaniu się do Żydów odgrywa też niemałą rolę względ na Żydów, zamieszkałych na

Bliskim Wschodzie, na wyspach Morza Śródziemnego, w Palestynie i w Azji Mniejszej, gdzie mogą oni oddać handlowi włoskiemu niemałe usługi, jako pośrednicy. Rząd włoski dba o stosunki z Tel Aviv, zaprasza palestyńczyków do licznego udziału w Targach Wschodnich, które mają swą siedzibę w Bari.

Z tych wszystkich względów uważał faszyzm za niewskazane wypowiadać się zasadniczo w kwestji żydowskiej, co nie znaczy, by rząd i społeczeństwo włoskie nie zdawało sobie sprawy z niebezpieczeństwa, jakie Żydzi przedstawiają w lonie społeczeństw europejskich. Między innymi pokazało się to z okazji zajęć antyżydowskich w Niemczech na wiosnę b. r. Otóż mimo, że wypadki te nie były na rękę polityce Mussoliniego ze względu na rodzący się właśnie pakt czterech, prasa włoska bądź zbagatelizowała zajęcia antyżydowskie w Niemczech, bądź wzięła w obronę Niemców przed „kampanją Żydów“.

Żydzi we Włoszech przedwojennego pokolenia asymilowali się, uchodzili nawet za patrijotów włoskich, bo patrijotyzm ten szedł w parze z ich przemożnym wpływem w państwie.

Następstwa wyroku

W sprawie wykonania wyroku w procesie przywódców b. „centrolewu“ należy według obowiązującej procedury ostatecznie słowo do prokuratora sądu, który wydał pierwotny wyrok, a więc w danym wypadku do prokuratora sądu okręgowego w Warszawie. Bieg dalszy sprawy będzie obecnie taki, że Sąd Najwyższy zawiadomi o odrzuceniu kasacji sąd apelacyjny, a ten z kolei sąd okręgowy. Jak długo potrwa to kancelaryjne już czysto zakończenie sprawy i w jakim terminie od znalezienia się jej zpowrotem w sądzie okręgowym prokurator zarządzi rozpoczęcie kary, tego obecnie przewidzieć nie można.

Wykonanie utraty praw obywatelskich i honorowych ma się odbyć w ten sposób, że sąd okręgowy zawiadomi o tej części wyroku instytucje, na których terenie skazani te prawa wykonują. Co do praw obywatelskich, wchodzi tu w grę: gminy, w których skazani posiadają czynne prawa wyborcze, względnie piastują stanowiska w miejscowym samorządzie. — Sejm i główna komisja wyborcza w stosunku do posłów, — wreszcie nadzorcze władze zawodowe, w danym wypadku przede wszystkim ministerstwo sprawiedliwości i izby adwokackie, o ile chodzi o adwokatów.

Odebranie praw honorowych polegać będzie na skreśleniu skazanych z listy odznaczonych orderami, czego dokonają odnośne kapituły orderowe.

O ile chodzi o wykonanie wyroku najważniejszą pod względem politycznym jest utrata mandatów poselskich, piastowanych dotąd przez skazanych. Przy wyborach w r. 1930 sześciu z pomiędzy nich uzyskało mandaty na listach „centrolewu“, a mianowicie: pp. Witos, Kiernik, Barlicki, Lieberman, Ciołkosz i Dubois. Dwaj pierwsi są przywódcami Stronnictwa Ludowego, czterej pozostali należą do P. P. S. Reszta z 10 skazanych, pp.: Bagiński, Putek, Mastek i Prager zasiadali w trzecim Sejmie (1928—1930), jednak przy wyborach ostatnich nie kandydowali.

Jak wiadomo, wszyscy wymienieni znajdowali się podczas wyborów w twierdzy brzeskiej, ale nie wszyscy nadeszali do komisji wyborczych wymagane przez ordynację deklaracje, wyrażające zgodę na umieszczenie ich nazwisk na listach kandydatów. Dlaczego tak się stało, to nie jest jeszcze wyjaśnione. Wiadomo tylko, że w myśl regulaminu więzienia brzeskiego deklaracje wyborcze, jak wogóle całe komunikowanie się więźniów ze światem, mogły być wysłane tylko za pośrednictwem komendanta więzienia płk. Kostka - Biernackiego i że niektórzy z więźniów deklaracji tych nie podpisali. Kilku przeczornie pozostawiło deklaracje u przyjaciół jeszcze przed aresztowaniem.

Po bliżej nieokreślonym co do terminu załatwieniu formalności sądowych — w każdym razie, jeśli nie przed otwarciem sesji sejmowej, to podczas jej trwania — wymienionych 6 skazanych utraci mandaty poselskie. W myśl obowiązującej ordynacji wyborczej na miejsce ich wejda, bez ponownych wy-

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

urządza w czwartek, dnia 12 b. m., o godz. 8 wiecz.

wielkie zebranie dla członków Stronnictwa

w sali Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego nr. 1

Referat polityczny wygłosi

poseł Karol Wierczak

Uprasza się o liczne i punktualne przybycie

Zarząd.

Obecnie młodzież żydowska we Włoszech czuje coraz więcej po żydowsku, bądź też łącznie z sjonizmem. Młodzi Żydzi mają tu swe odrębne kółka i organizacje, które pozostają w kontakcie z żydostwem międzynarodowym. Szczegółem charakterystycznym i godnym podniesienia jest, że w Rzymie i w innych miastach powstały nawet jądłodajnie koszerne. Studenci Żydzi przybywający tu z Polski, i którzy w ostatnich czasach licznie studjują na uniwersytecie w Padwie, czują się tu, jak na swoim gruncie. Stwierdzić też mimochodem można, że Żydzi, którzy wyemigrowali z Polski do Włoch, porobili tu wręcz bajeczne kariery.

S. M.

kandydatów. Nominacji dokonywa prezes rady ministrów w porozumieniu z ministrem oświaty.

Wynika stąd, że p. Jędrzejewicz staje się jedynym — i najwyższym autorytetem w sprawach literatury polskiej.

Zwolniony z więzienia

Z Łodzi donoszą:

W piątek w godzinach popołudniowych został zwolniony z więzienia przy ul. Kopernika prezes Stronnictwa Narodowego Koła Batuty p. Aleksander Stolarek, który został aresztowany 20 września rb. po zebraniu Stronnictwa Narodowego.

Inauguracja

roku akademickiego 1933-34

Z Warszawy donoszą:

W niedzielę odbył się w auli uniwersytetu warszawskiego uroczyste otwarcie roku akademickiego 1933/34. Sprawozdanie z rocznej działalności uniwersytetu złożył ustępujący rektor prof. Ujejski.

Przechodząc z kolei do omówienia zagadnień, dotyczących młodzieży akademickiej, prof. Ujejski podał dane statystyczne, stwierdzając, że w roku akademickim 1932/33 było 25,75 proc. studentów Żydów, gdy tymczasem w poprzednim roku akad. Żydów było 22 proc. Jak wynika z powyższego, liczba Żydów na uniwersytecie warszawskim zwiększyła się.

Z kolei nastąpił symboliczny akt przekazania władzy nowemu senatowi akademickiemu.

W momencie, gdy nowy rektor, prof. Pieńkowski, w zakończeniu swego przemówienia do młodzieży powiedział: „Bronieć prawości i uczciwości polskiej“, obecna na sali młodzież akademicka poczęła wznosić spontaniczne okrzyki: „Niech żyje autonomia!“, „Presz z Żydami!“ i inne, poczem odśpiewano hymn Młodych. Większość obecnych na sali powstała z miejsc i stojąc wysłuchała pieśni.

Rozprawa

o zajęcia w Radziłowie

We wtorek, dnia 10 b. m. na wokandzie sądu apelacyjnego w Warszawie znajdzie się proces o udział w rozruchach przeciwydowskich w Radziłowie, powiatu szczuczyńskiego.

Proces ten toczył się latem bieżącego roku w sądzie okręgowym w Łomży w dniach od 29 maja do 6 czerwca. 7 czerwca sąd okręgowy ogłosił wyrok, mocą którego z pośród 24 oskarżonych zostali skazani: red. Józef Przebyszewski na dwa lata więzienia, Józef Ramatowski na dwa lata i sześć miesięcy więzienia, Stanisław Rutkowski i Wacław Dembe na 1 rok i 6 miesięcy więzienia, Piotr Mocarski, Dominik Mocarski, Stanisław Ptaszyński, Ludwik Szczuczynski, Czesław Michałowski, Bolesław Mocarski na 1 rok więzienia, Julian Borawski i Paweł Roman na 8 miesięcy więzienia, Bronisław Borawski, Feliks Tokarzewski, Józef Wróblewski, Szymon Rutkowski i Piotr Konopka na 6 miesięcy więzienia. Uniewinnieni zostali: Stanisław Michałowski, Jan Skrodzki, Telesfor Skrodzki, Stanisław Bleczyński, Józef Wądołowski i Antoni Filipkowski. Decyzją sądu wykonanie kary zostało zawieszona na przeciąg 3 lat: Mocarskiemu, Borawskiemu, Konopce i Rutkowskiemu.

Skazani odpowiadać będą przed sądem apelacyjnym z wolności z wyjątkiem Józefa Ramatowskiego, który pozostaje w areszcie.

Zapisy na członków wspierających T. C. L. przyjmują wszystkie redakcje miejscowych pism. Biura Zarządu T. C. L. znajdują się przy ul. św. Marcjana 37, tel. 10-50. gdzie przyjmuje się zapisy na członków.

borów, kandydaci, znajdujący się na najbliższych miejscach odnośnych list „centrolewu“. Trzy mandaty przypadną państwowej liście nr. 7, pozostałe zaś trzy okręgowym listom z tymże numerem w okręgach: Warszawa-miasto, Tarnów i Ostrów Mazowiecki. Jeden z tych mandatów przypadnie b. marszałkowi drugiego Sejmu (1922—1927) Ratajowi.

W zainteresowanych klubach, ludowym i socjalistycznym, istnieje uzasadnione przypuszczenie, że dwóch lub trzech spośród tych kandydatów, którzy ewentualnie wejdą do Sejmu na miejsce więźniów brzeskich, w międzyczasie zmieniło opozycyjne przekonania. Gdyby tak istotnie było, to „sanacja“ sejmowa doznałaby ilościowego wzmocnienia, co w związku z zapowiedzianą kampanją konstytucyjną nie byłoby bez znaczenia.

Tak przedstawia się w chwili obecnej ostatni akt tej strony dramatu brzeskiego. Bywają — i na scenie i w historii — dramaty, które oprócz ostatniego aktu mają jeszcze epilog. Czy i jaki epilog będzie miała sprawa brzeska, to już należy do dalszej przyszłości.

M. K.

Upaństwowienie literatury

Rada Ministrów uchwaliła ostatnio projekt rozporządzenia o utworzeniu polskiej akademji literatury. Celem tej instytucji będzie „upaństwowienie“ twórczości literackiej, co zresztą podkreślone jest wyraźnie w uzasadnieniu dekretu. Czytamy w niem m. in.:

„Pragnąc umożliwić pisarzom polskim oddziaływanie na społeczeństwo w kierunku wzmocnienia poczucia państwowości polskiej oraz współpracę z rządem nad budową świetnej przyszłości państwa polskiego, ustanawia się polską akademję literatury“.

Zadania nowej instytucji mają być następujące: 1) reprezentować ona będzie polskie piśmiennictwo artystyczne, 2) występować z inicjatywą poczyni, zdających do podniesienia poziomu literatury polskiej i opieki nad literatami, 3) współdziałać z rządem we wszystkich jego poczynaniach dla dobra kultury i sztuki polskiej, 4) wypowiadać opinie na życzenie władz państwowych w sprawach dotyczących języka, literatury i kultury polskiej, 5) przyznawać nagrody literackie oraz stypendja dla literatów, 6) podejmować wszelkiego rodzaju wydawnictwa, poświęcone rozwojowi polskiej sztuki literackiej, 7) wyróżniać utwory literackie i decydować o przyznaniu im kwalifikacji „odznaczonych przez polską akademję literatury“.

Siedzibą akademji będzie m. Warszawa. Akademja składać się będzie z 15-tu dożywotnych członków. Pierwszych 7-miu członków mianuje prezes rady ministrów i minister oświaty (w jeanej osobie p. Jędrzejewicz). Zebranie konstytucyjne członków akademji ma w ciągu dwóch miesięcy przedstawić do nominacji pozostałych 8-miu

Interwencja Stanów Zjedn. w Berlinie?

W związku ze stanowiskiem Niemiec w sprawie rozbrojenia

Paryż. (PAT.) Kursują tu pogłoski, jakoby Stany Zjednoczone miały indywidualnie interwenjować w Berlinie w kwestji następstw, jakie spowodować mogą niesłuszne żądania Niemiec w sprawie rozbrojenia.

Zdaniem „Liberté”, wiadomość ta nie odpowiada prawdzie. O specjalnej interwencji niema mowy.

Istnieje wszakże inna możliwość w związku z zobowiązaniami, jakie w

zakresie rozbrojenia przyjęły Niemcy na podstawie traktatu niemiecko-amerykańskiego z 1921. Nie ulega wątpliwości, że na podstawie tego traktatu St. Zjedn. miałyby prawo przypomnieć rządowi Rzeszy konieczność respektowania zobowiązań, wynikających z zawartych umów. W tym zakresie mogłyby mówić w Berlinie same, lub przyłączyć się do wspólnej akcji trzech mocarstw europejskich.

Echa mowy premiera Daladiera

Poważne zastrzeżenia Pertinaxa w „Echo de Paris”

Paryż (Tel. wł.). Niedzielne przemówienie premiera Daladiera, wywołało w poniedziałkowej prasie porannej bardzo żywe echo. Obok pochlebnych ocen są też i słowa bardzo ostrej krytyki.

„Jakiem prawem Daladier i Paul Boncour, pyta się Pertinax w „Echo de Paris”, zrezygnowali z żądań, ustalonych przez radę obrony narodowej w listopadzie? Jakiem prawem obstają przy częściach planu Boncoura, niedogodnych dla Francji, a rezygnują z międzynarodowych gwarancji, które stanowić powinny rekompensatę za ustępstwa Francji? Czemu nie zwołano najwyższej rady wojennej, która przedyskutowała by tę zmianę frontu? „Już sama zgoda Francji na system

milicji, jako jedyny rodzaj siły zbrojnej w Europie, dzieli ją bezwzględnie od Polski i Małej Ententy.

Ale nie tylko w sprawach militarnych Francja opuszcza sojuszników. Paul Boncour zdaje się zaakceptował zasadniczo włoski plan naddunajski, przeciwstawiając się temsamem uchwałom powziętym przez ministrów spraw zagranicznych Małej Ententy w Sinaja.

Pertinax wątpi czy ta polityka, która ma przynieść poparcie Anglii i Stanów Zjednoczonych, nie zawiedzie. Sojusz nie może być nigdy okupiony za cenę osłabienia siły zbrojnej, gdyż szczyry sojusz zawiera się tylko z takim państwem, które może obronić się.

Losy konferencji rozbrojeniowej ważą się

Paryż. (Tel. wł.) Omawiając ponowne rozpoczęcie obrad konferencji rozbrojeniowej, stwierdza organ min. spraw zagranicznych „Petit Parisien”, że Francja nie liczy się z wielkimi rezultatami.

Poruszając pogłoski o ponownem odroczeniu konferencji rozbrojeniowej dziennik stwierdza, że ze strony Francji uczyni się wszystko, aby nowej zwłoki uniknąć.

Londyn. (Tel. wł.) Poniedziałkowa prasa londyńska stwierdza, że losy konferencji rozbrojeniowej ważą się, lecz równocześnie wyraża nadzieję, iż dojdzie do porozumienia.

Głównym celem dzisiejszego posiedzenia gabinetu — stwierdza „Morning Post” — jest znalezienie środków, aby uratować konferencję przed załamaniem się.

Zatarg japońsko-sowiecki

Opublikowanie w Moskwie dokumentów, dotyczących akcji japońskiej w Mandżurji

Moskwa. (PAT.) Korespondentom zagranicznym w Moskwie rozesłano późną nocą komunikat, głoszący, że rząd sowiecki opublikował dokumenty, mające świadczyć o przygotowaniu przez czynniki japońskie w Mandżurji zajęcia kolei wschodniochińskiej siłą pod pozorem powoływania się na niepodległość Mandżurji. Za wstęp do wspomnianych przygotowań komunikat sowiecki uważa dokonanie 24 września aresztowań wyższych sowieckich urzędników kolejowych.

Wśród opublikowanych dokumentów znajdują się raporty ambasadora japońskiego w Moskwie, konsula generalnego japońskiego w Charbinie, przewodniczącego mandżurskiej delegacji do rokowań o sprzedaż kolei i t.

Ogłoszenie tych dokumentów wywołało w moskiewskich kołach politycznych wrażenie wielkiej sensacji. W jaki sposób znalazły się one w posiadaniu rządu sowieckiego, pozostaje oczywiście tajemnicą.

Ciesielski i Gwizdalski skarżą Kona

Warszawa. (Tel. wł.) Dwaj redaktorzy narodowych pism pomorskich, pp. Ciesielski i Gwizdalski, których zamieszano do afery przemysłowej Sala, wskutek czego ponieść musieli okropne męki moralne, i co do których śledztwo zostało po kilku miesiącach całkowicie umorzone, zamierzają wystąpić do władz sądowych ze

skargą na Adolfa Kona, znanego i niejednokrotnie karanego aferzystę.

Adolf Kon, przesłuchiwany przez straż graniczną, złożył bowiem zeznania, na zasadzie których władze sądowe aresztowały obydwu redaktorów, pod zarzutem udziału w szajce przemysłowej.

„Tych kilka głów — to drobiazg”

Lipsk (PAT.) Dzienniki lipskie szczegółowo omawiając przebieg pierwszej części procesu o podpalenie Reichstagu dochodzą do ciekawych wniosków. „Leipziger Neuste Nachr.” są zdania, że aczkolwiek w toku dotychczasowego przewodu nie udowodniono ani Torglerowi ani Bułgarom współudziału w zbrodni, to jednak „uznać ich należy za moralnych podpalaczy, których powinna spotkać ta sama kara, co faktycznych spraw-

ców. Wszak nie chodzi o karę za podpalenie Reichstagu, lecz o zadanie śmiertelnego ciosu komunizmowi całego świata. Ten moment w procesie odgrywa rolę decydującą. „Tych kilka głów — to drobiazg” — konkluduje dziennik.

Przedmiotem zajadłych napaści jest szczególnie Dymitrow, którego rzeczowa obrona nieraz wprowadziła w kłopotliwą sytuację sędziów trybunału.

Plany ataku niemieckiego na Francję

Paryż. (PAT.) „Petit Parisien” zamieszcza artykuł Augura, w którym autor, nawiązując do niemieckiego planu inwazji do Francji poprzez terytorium Szwajcarii, pisze, iż nie brak dowodów, potwierdzających istnienie projektu pogwałcenia neutralności

Szwajcarii. Nie wyklucza to bynajmniej pogwałcenia neutralności Belgii, jeśli okoliczności będą tego wymagały. Dowody, jakie posiadamy, wskazują, że niemiecki sztab główny stara się opracować taki plan, który pozwoliłby wykorzystać nagromadzony

materiał wojenny jak najlepiej i jak najszybciej. Marsz przez Szwajcarię prowadzi wprost do serca Francji. Dowódca Reichswehry czuje się zmuszony, bardziej niż kiedykolwiek do przeprowadzenia ataku w szybkim tempie, uważając, że powodzenie zależy będzie od nagłego i gwałtownego uderzenia na przeciwnika, zanim zdola się on zorientować.

Plan inwazji przez Szwajcarię — konkluduje Augur — dałby takie korzyści, że należy zastanowić się nad nim poważnie, mimo zastrzeżeń ze strony specjalistów, a przedewszystkiem ze strony ludzi, którzy sądzą, że można zażegnać niebezpieczeństwo, jeśli się w nie nie wierzy.

Główny sztab niemiecki sądzi, że opór, jaki może stawić armia szwajcarska, jest bardzo słaby, przytem dzięki szybkiej koncentracji armii niemieckiej będzie można przeskoczyć przeprowadzeniu mobilizacji w kantonach, graniczących z Rzeszą. Istnieje n p przekonanie, że przy pomocy agentów niemieckich uda się łatwo sparaliżować komunikację telefoniczną z Bazyleją, Szaflużą, a nawet z Zurychem, i w ten sposób wprowadzić zamęt w armii, zanim rozpocznie się mobilizacja.

Aresztowanie szpiega

Paryż. (PAT.) Według doniesień z Metz w okolicy Kreuzwald został aresztowany osobnik, przy którym znaleziono plany fortyfikacji na granicy francusko-niemieckiej.

Ze względu na toczące się śledztwo, nazwisko aresztowanego trzymane jest w tajemnicy. W tej samej okolicy skradziono karabin maszynowy.

Demonstracje przeciw Niemcom

Warszawa. (Tel. wł.) W szeregu miejscowości w powiecie pszczyńskim na Śląsku odbyły się wczoraj demonstracje antyniemieckie, na których domagano się m i. rozwiązania Volksbundu. (w)

Warszawa. (Tel. wł.) W kilku punktach na Śląsku doszło do starć między młodzieżą niemiecką a polską. W Szopienicach w jednej z restauracji pobili się przedstawiciele obu grup młodzieży. W Nowym Bieruniu urządzono pochód nad Wisłę i podczas pochodu padły 2 strzały Agitatora Volksbundu Karwata, który był narodem polski, aresztowano. (w)

Mundurzy straży granicznej

Warszawa. (Tel. wł.) Ukazało się rozporządzenie ministra skarbu w sprawie umundurowania oficerów i szeregowych straży granicznej. Krój mundurów straży granicznej jest identyczny z krojem mundurów wojskowych. Na kołnierzu kurki naszyte są patki ciemnozielone typu wojskowego z jasnozieloną wypustką.

Na pauce naszyty jest wążek biały oksydowany, przetykany zieloną nicią oraz oksydowany orzełek.

Czapka angielska, okrągła z otokiem ciemnozielonym.

Narodowcy przed sądem

Bydgoszcz. (Tel. wł.) Czytelnicy przypominają sobie niewątpliwie fakt osadzenia i przetrzymywania przez kilka tygodni w areszcie śledczym członków Obozu Wielkiej Polski za wybiecie szyb w lokalu „Deutschtumsbundu” i miejscowego organu wojujących Niemców „Deutsche Rundschau”. Aresztowani odpowiadali za swój czyn przed sądem grodzkim, przyczem skazano ich na karę 3 tygodni aresztu.

Obecnie odbyła się w sądzie okręgowym w Bydgoszczy rozprawa apelacyjna. Jako oskarżeni zasiadli: rzekomy organizator bicia szyb, znany działacz narodowy młodszego pokolenia, p Jerzy Czarnecki, oraz trzej b. członkowie O. W. P. pp. Burzyński, Konarski i Żurawski. Sąd okręgowy całkowicie uniewinnił p. Czarneckiego, natomiast w stosunku do pozostałych 3 oskarżonych zatwierdził wyrok poprzedniej instancji. Ponieważ wszyscy trzej odsiedzieli już dłuższy czas w areszcie śledczym, karę sąd uznał za odbytą.

Samochód wpadł w tłum

Londyn. (PAT.) Podczas zmiany warty przed pałacem Buckingham, przejeżdżający z wielką szybkością samochód nie zdążył w porę skręcić i pomimo hamowania wpadł w tłum, obserwujący zmianę warty.

Powstał nieopisany popłoch i rozległy się krzyki przerażonych widzów. Muzyka przestała grać.

Wypadek pociągnął za sobą ofiary. Dwie osoby zostały zabite a 7 jest rannych. Król Jerzy, przypatrując się z okna pałacu zmianie warty, widząc katastrofę, wysłał swego adjutanta, aby dowiedzieć się dokładnie o szczegółach wypadku.

Stronnictwo Narodowe

KOŁO JEŻYCE

Zebrań plenarne z referatem p. posła Witkowskiego, odbędzie się we wtorek, 10 b. m. o godz. 20 w sali p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

Przepowiednia pogody na wtorek: Z zachodu na wschód postępujące pogorszenie się pogody. W zachodnich dzielnicach Polski we wtorek pochmurno aż do deszczu, nadal dość ciepło.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.83 — 5.85 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.78 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.90 zł, gotówką 209.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.11 do 173.37 zł, gotówką 172.77 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 9. 10. 1933 r.
Tendencja dzisiejszego zebrań giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% pożyczkę konwersyjną po 50% przy większym braku materiału; również placono za 4% premj. dol. 48% oraz za 3% poz. bud. 38%; poza tem poszukiwano 4% poz. inwest. po 100 — bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 4% dolarowe listy zast. po nieco niższym kursie 34%—34% oraz 4% listy zast. konwert. po 36% w placeniu; poza tem obracano 4% złotowe listy zast. po 34%.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 76. — bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 50% P.
4% dolarowe listy zast. s. K. z r. 1933
34%—34% O.

4% listy zastawne konw. otempł. Pozn.
Ziem. Kredyt. à 8,90 36% P.
(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dolarowa, serja III. 48% P.
4% złotowe listy zast. s. K. z r. 1933
34% +

3% pożyczka budowlana, serja I. 38% P
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 9. 10. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy paritet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Żyto 420 tonn par. Poznań . . . 14,75
Pszenica 75 tonn par. Poznań . . . 19,75
Owies 30 tonn par. Poznań . . . 14,50
Owies 75 tonn par. Poznań . . . 14,75
Owies 30 tonn par. Poznań . . . 15,00
Owies 15 tonn par. Poznań . . . 15,25

Ceny orientacyjne

Żyto 14,50— 14,75
Usposobienie spokojne.
Pszenica 19,50— 20,00
Usposobienie spokojne.
Jęczmień browarowy 16,00— 17,00
Usposobienie spokojne.
Jęczmień 695—705 g/l. 13,75— 14,00
Jęczmień 675—685 g/l. 13,25— 13,50
Usposobienie słabe.
Owies 14,25— 14,75
Usposobienie stałe.
Mąka żytnia 65% wł. work. 22,25— 22,50
Usposobienie spokojne.
Mąka pszena 65% wł. work. 32,00— 34,00
Usposobienie spokojne.
Otręby żytnie 8,50— 9,00
Otręby pszenne 8,50— 9,00
Otręby pszenne (grube) 9,50— 10,00
Rzepak zimowy 37,00— 38,00
Grczyca 37,00— 39,00
Groch Viktoria 20,00— 24,00
Groch Folgera 22,00— 25,00
Ziemniaki jadalne 2,25— 2,50
Ziemniaki fabr. za kg. % 11
Mak niebieski 63,00— 67,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 1 165 tonn, pszenicy 65 tonn, jęczmienia 240 tonn, otrąb żytnich 75 tonn, ziemniaków fabr. 360 tonn.

„Tezy” a rzeczywistość „sanacyjna”

„Słowo Pomorskie” zamieszcza następujące uwagi:

Przed tygodniem odbył się w Gdyni „sanacyjny” zjazd działaczy gospodarczych i społecznych. Zjazdy takie mają podnieść ducha w przygnębionych sferach gospodarczych, więc nastawione jest na nich wszystko optymistycznie: liczne depesze do różnych dygnitarzy, liczne przemówienia i liczne rezolucje, czyli uchwały „tez”, bo od pewnego czasu to teraz „tezy” stały się modne. Czasami „tezy” te muszą naprawdę uciec z sali obrad, czasami znów, gdy się jest w „pewnym” zupełnie gronie, „teżom” wiedzie się lepiej, ale niestety tylko na papierze, bo życie praktyczne idzie innym torem.

Z obrad gdyńskich interesuje nas mimo swego zawilego języka następująca „teza”:

„Obowiązkiem wszystkich działaczy gospodarczych i społecznych Pomorza jest kategoryczny imperatyw, który streszcza się w tezie, że życie gospodarcze całego Pomorza winno być wyłącznie terenem działania polskiego tylko żywiołu.”

Co autorowie tej uchwały uważają za polski żywioł? „Sanacja” uważa siebie, t. zn. Blok Bezpartyjny Współpracy z Rządem, za twór polski, a jednak należą do niego przedstawiciele różnych narodowości, między innymi Żydzi. Bo „sanacja” jest przeciwna braniu narodowości za podstawę, a opiera wszystko na gruncie państwowym. Kto stoi na gruncie polskiej państwowości, może należeć do B. B. i temu — zdaniem „sanacji” przysługuje miano Polaka, choćby był np. Żydem z krwi i kości nietylko wyznania żydowskiego, ale i żydowskiej narodowości.

Więc ów „żywioł polski” w ustach „sanacji”, to określenie elastyczne, nadające się do różnych interpretacji. Czemu (jeżeli — przypuśćmy — miano to na myśl) nie dodano przymiotnika: chrześcijański? Czy on zbyt „drażniący”? A, jeżeli go się zgóry uważa za „drażniący”, to jakież ma się na serjo intencje, i co z tej „tezy” ma się naprawdę stać w praktyce życiowej?

Przecież czołowy publicysta „sanacyjny” p. Stępczyński wykiadał niedawno w warszawskim „Kurjerze Porannym”, że Polacy są do niczego w dziedzinie handlowej, że kupcy - Polacy żerują na patriotycznym ludności kupującej, że handel musi być także w naszej dzielnicy i szczególnie właśnie w Gdyni opanowany przez Żydów, — więc, gdy

takie „tezy” głoszone są przez kierownicze centralne czynniki obozu „sanacyjnego”, i gdy cały ten obóz stoi na gruncie nie narodowo - polskim, lecz państwowo - polskim, zalecałoby się chyba jasne postawienie postulatu rdzennie polskiego, chrześcijańskiego żywiołu w życiu gospodarczym Pomorza i — dodajmy — wogóle państwa.

Kto tej jasności unika, widocznie nie życzy jej sobie i nie bez przyczyny wyraża się elastycznie. Chodzi niewątpliwie o to, by „poczciwi” Pomorzanie zrozumieli w „tezie” określenie „żywioł polski” w sensie żywiołu rdzennie polskiego, chrześcijańskiego - polskiego, by natomiast w Warszawie i wogóle poza ziemiami zachodnimi nie „wystraszo” się czasami... nagłego antysemityzmu „sanacji” pomorskiej...

Zdaje nam się, że obawa ta byłaby istotnie nieuzasadniona, bo „tezy” — „teżami”, a życie „sanacyjne” — „sanacyjnym” życiem. Blok Bezpartyjny Współpracy z Rządem z postem Wiślickim i tylu innymi Żydami pozostanie tem, czem jest, a „tezy” gdyńskie pozostaną — na papierze.

Tyle „Słowo Pomorskie”. Istotnie nikt chyba nie może tego brać na serjo, by obóz „sanacyjny”, który tyle stawia w polityce wewnętrznej i zewnętrznej na kartę żydowską, nagle zamierzał się od Żydów odwrócić. Jest to poprostu gra, obliczona na polityczne bałamucenie antysemicko usposobionej ludności na ziemiach zachodnich. Rola i wpływ Żydów w obozie „sanacyjnym” pozostaną takie, jakie były i są dotąd.

Niepokojąca pogłoska

Żydowski „Nasz Przegląd” podał wczoraj wiadomość następującą:

„Minister oświaty ma wydać zarządzenie, nakazujące tworzenie na wyższych uczelniach akademickich organizacji samopomocowych, do których obowiązkowo będą musieli należeć wszyscy akademicy, bez różnicy wyznania i narodowości. Istniejące „Bratnie Pomoc” polskiej i żydowskiej młodzieży akademickiej mają być połączone.”

Wiadomość ta wywołała wśród polskiej młodzieży zrozumiałe wzburzenie i zaniepokojenie. W kołach „sanacyjnych” utrzymują wprawdzie, że jest to tylko pobożne życzenie Żydów, do którego realizacji nie dojdzie, brak jednak zaprzeczenia urzędowego, a tylko ono mogłoby położyć kres żydowskiemu apetytom i uspokoić opinie polską.

Lotnictwo sowieckie

Po raz pierwszy od rewolucji październikowej r. 1917 władze sowieckie zezwoliły obcym inżynierom zwiedzić rosyjskie fabryki lotnicze. Stało się to podczas wizyty francuskiego ministra lotnictwa, Co'ta, któremu towarzyszyli w jego podróży do Rosji wybitni fachowcy-lotnicy. Obecnie Max Dekeyser kreśli obraz awjacji sowieckiej, przedstawiając jej rozwój od r. 1922 do chwili dzisiejszej.

W roku tym powstają pierwsze zrzęby lotnictwa bolszewickiego. Brak funduszy powołuje do życia cały szereg stowarzyszeń propagandy lotniczej, które z czasem łączą się w jedną potężną organizację „Ossoawiachim”. Jednocześnie dawał się odczuć brak specjalistów, lotników i inżynierów. W roku 1923 utworzono w Moskwie wojskową akademię lotniczą; wkrótce potem przekształcono ją w główne centrum wyszkolenia lotniczego, którego zadaniem było kształcenie inżynierów-lotników i doskonalenie wyższych kadr lotnictwa. W r. 1924 powstaje w Moskwie Centralny Instytut Aero-hydrodynamiczny, który stał się niebawem mózgiem tworzącego się lotnictwa sowieckiego. Dziś — pisze Dekeyser — cała plejada młodych inżynierów zajmuje laboratorja Instytutu, posiadające urządzenia odpowiadające ostatnim wymogom techniki lotniczej.

Równolegle organizowała się stopniowo krajowa produkcja lotnicza. W r. 1930 powstaje trust przemysłu lotniczego, przekształcony w rok potem w główną dyrekcję przemysłu lotniczego, podlegającą komisariatowi ciężkiego przemysłu. Na czele tej instytucji stanął zmarły tragicznie w znacznej katastrofie lotniczej przed paru tygodniami generał Baranow. Był to niezwykły organizator i szef wysokiej wartości; śmierć jego pozbawiła awia-

cję sowiecką jednego z najlepszych kierowników.

Następnie autor odmalowuje obecny stan lotnictwa sowieckiego, cywilnego i wojskowego. Lotnictwo cywilne pokrywa dzisiaj terytorjum Z. S. S. R. dość gęstą siecią linii napowietrznych. Stopniowo powstały 3 wielkie towarzystwa żeglugi powietrznej: „Deruluft” (jest to towarzystwo niemiecko-rosyjskie), „Dobroliot” i „Towarzystwo linii Ukrainy”, przyczem w styczniu r. 1930 nastąpiła fuzja dwóch ostatnich przedsiębiorstw w jedno pod nazwą „Dobroliot”. Wkrótce potem nastąpiło upaństwowienie „Dobroliotu”, który zmienił nazwę na „Związek cywilnej floty napowietrznej Z. S. R. R.”. Z wyjątkiem odcinków obsługiwanych przez niemiecko-rosyjską „Deruluft” na szlakach Moskwa—Berlin i Królewiec—Leningrad eksploatacja wszystkich linii powietrznych Związku sowieckiego wykonywana jest od kwietnia r. 1932 przez przedsiębiorstwo państwowe „Transawias”, używając w przeważnej części materiału fabrykowanego w kraju.

Lotnictwo wojskowe rozwija się ostatnio bardzo intensywnie. Liczne brygady, stacjonowane na granicy zachodniej i na Dalekim Wschodzie, czuwają nad bezpieczeństwem granic. Formacje lotnicze wciąż rosną, a ten okres wzrostu jest jeszcze, zdaniem p. Dekeyser'a, bardzo daleki końca.

Szczególność aktywności rozwija „Ossoawiachim”, którego zadaniem jest uświadamianie ludności, zwłaszcza młodzieży, o doniosłości broni napowietrznej i gazowej. Organizuje on wykłady oraz popularne szkoły lotnicze; pod jego nadzorem znajdują się również aerokluby, zajmujące się sprawami lotniczymi poszczególnych okręgów administracyjnych.

Szkolnictwo lotnicze Z. S. R. R. jest

Zakłady Ogrodnicze **C. ULRICH** założ. 1805 r., S. A. Warszawa, Ceglana 11

przygotowały na sezon jesienny

WIELKI WYBÓR DRZEW i KRZEWÓW owocowych i ozdobnych gwarantowanej jakości, po cenach przystosowanych do koniunktury obecnej. **Szkołki drzew w Ulrichowie pod Warszawą, dojazd tramw. Nr. 9.** Cennik opisowy na żądanie bezpłatnie. nr 5 865 **Bogaty asortyment pierwszorzędnych CEBULEK KWIATOWYCH do sadzenia jesiennego.**

dzisiaj bardzo szeroko rozbudowane. Istnieją „wojskowe szkoły teoretyczne”, szkolące przyszłe kadry lotnictwa, przygotowujące oficerów do służby lotniczej. Uczniowie ich przechodzą następnie do „wojskowych szkół lotników”, gdzie specjalizują się, jako piloci, obserwatorzy, bombardjerzy i t. d. Ponadto istnieją szkoły techniczne, przygotowujące oficerów-mechaników, oraz „szkoła specjalnych służb”. Są też ośrodki wyszkolenia lotniczego dla prostych żołnierzy. Koroną tej rozległej organizacji szkolnictwa lotniczego jest „wojskowa akademja lotnicza”.

Jaki jest materiał używany przez lotnictwo wojskowe Sowietów? Dawniej materiał ten był niezwykle różnorodny, przeważnie zagranicznego pochodzenia. Dziś sowieckie lotnictwo wojskowe (z wyjątkiem morskiego) posługuje się wyłącznie aparatami krajowymi, które — zdaniem p. Dekeyser — w niczem nie ustępują najnowszym typom samolotów. Oglądał on rozmaite rodzaje aparatów rosyjskich. Samoloty wywiadowcze, szturmowe i bombowe (lekkie), konstrukcji mieszanej lub całkowicie przystosowane do zadań, jakie mają spełniać. Oddziały myśliwskie posiadają aparaty szybkie, jedno lub dwumiejscowe, z motorami zaopatrzonemi w turbo-kompresory. Oddziały bombardujące (ciężkie) wyposażone są w aparaty o wielkim promieniu działania, zdolne do zrzucaenia tonny bomb na objekty, odległe o 1.200 km. od bazy lotniczej.

Lotnikom francuskim pokazano też w Moskwie najnowsze aparaty 4 i 5-motorowe. Szczególną uwagę zwrócił na siebie samolot - olbrzym „Maksim Gorkij”, o 8-miu motorach mocy 6.400 koni, zdolny do przewożenia 75 pasażerów! Znajduje się on obecnie w budowie w fabryce doświadczalnej moskiewskiego Instytutu aerodynamicznego; próby jego są przewidziane na kwiecień 1934 roku.

Przewidywania planu pięcioletniego w zakresie produkcji lotniczej zostały prawie całkowicie zrealizowane już w r. 1931. Miała ona osiągnąć w roku następnym 2.300 samolotów i około 4.000 motorów, przeznaczonych dla awjacji wojskowej i cywilnej. Nad kwestją motorów zastanawia się autor nieco dłu-

żej, twierdząc, że stanowi ona jeden ze słabszych punktów lotnictwa sowieckiego. Fabrykacja motorów, zdaniem p. Dekeyser, pozostaje jednak w tyle w porównaniu z zagranicą, czego przyczyną jest brak dostatecznej praktyki i zbyt szybkie kształcenie robotników - specjalistów.

Mimo to, twierdzi p. Dekeyser, Rosja posiada dziś lotnictwo, odznaczające się jednolitością, dobrze wyszkolonym personelem i nowoczesnym materiałem; może się ono stać straszliwą bronią w razie konfliktu zbrojnego. Z. W.

Oblawa w kolonii akademickiej

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej”: W nocy z czwartku na piątek funkcjonariusze policji śledczej i mundurowej pod kierownictwem delegata wydziału bezpieczeństwa komisariatu rządu m. Warszawy przeprowadzili oblawa na terenie kolonii akademickiej im. Bol. Chrobrego w Warszawie, przy ul. Akademickiej 5. W wyniku oblawy, która trwała od godz. 1.30 do godz. 6, zatrzymano 18 studentów. Zatrzymani studenci to t. zw. „waleci”, którzy zamieszkiwali w kolonii akademickiej „kątem” u kolegów lub przyjaciół. Ten sposób mieszkania praktykowany jest dość często przez niezamożnych studentów, których nie stać na opłacenie komornego w wynajętym własnym mieszkaniu. W okresie ub. zimy „waleci” w kolonii akademickiej kilku set studentów, co jest jaskrawym dowodem powszechnej biedy, w jakiej znajdują się polska młodzież akademicka.

Zatrzymani w czasie oblawy studenci w liczbie 18-tu zostali przewiezieni w piątek przed południem do starostwa grodzkiego Warszawa-Południe przy ulicy Nowomiejskiej 43, gdzie stanęli przed sądem starościńskim pod zarzutem przekroczenia przepisów melkunkowych.

Sąd starościński 15-tu studentów skazał na grzywny w wysokości od 10 do 100 złotych, zaś trzech studentów, którzy usprawiedliwili fakt niezameldowania się w Warszawie, uniewinniono.

Wstrząsające szczegóły rzezi chrześcijan w Iraku

Londyn (KAP) Jak wiadomo, rada Ligi Narodów zarządziła śledztwo w sprawie masakry chrześcijan asyryjskich w Mosulu. Badanie to w szczególności sposób interesuje opinię publiczną Anglii, która domaga się zapewnienia Asyryjczykom sprawiedliwości i bezpieczeństwa.

W tych dniach „Times” umieścił list pewnej wybitnej osobistości, domagający się, by Anglia nadał sprawować mandat nad Asyryjczykami. Autor sugeruje myśl, że Wielka Brytania pokryje koszty przeniesienia tego szczeplu na wyspę Cypr lub do Syrii, naturalnie po uprzednim porozumieniu się z Francją.

Dziennik angielski ogłasza poza tem szczegóły owej rzezi, dokonanej w pierwszych dniach ubiegłego miesiąca. Gdy ujawniły się pierwsze poważniejsze oznaki wzburzenia ludności, oficerowie angielscy i iraccy zapewniali mieszkańców wsi asyryjskich, że jeżeli wydadzą broń, nie bę-

da narażeni na żadne niebezpieczeństwo. Tymczasem nastąpiło starcie między małym zrewoltowanym oddziałem Asyryjczyków a armją Iraku. Asyryjczycy owdziali jaszczem amunicji i zmusili wojsko Iraku do cofnięcia się na odległość około 10 kilometrów. Zemsta armji Iraku nie kazała długo czekać na siebie. Wszedłszy do rozbrojonych uprzednio wsi asyryjskich, żołnierze zgrupowali Asyryjczyków i zaczęli mordować ich bagnietami, nożami i kijami. Innych zamknęli w mieszkaniach i wystrzelali co do nogi z karabinów maszynowych przez okna. Pewnego oficera angielskiego, który interwenjował, chcąc położyć kres temu okrucieństwu, oficerowie iraccy potraktowali w sposób brutalny i przemocą odstawili do Bagdadu. Ogólna liczba ofiar, rekrutujących się tylko z pośród spokojnej ludności, wynosi od 700 do 1000 osób. Są to niemal wyłącznie mężczyźni. Kobiety i dzieci zabito około dwudziestu.

Blagostawieństwo ks. kard. Prymasa dla polskiej pielgrzymki narodowej do Rzymu

Kierownictwo polskiej narodowej pielgrzymki do Rzymu otrzymało od J. Em. ks. kardynała Prymasa Polski z Krynicy telegram następującej treści:

„Pielgrzymce narodowej do Rzymu zasyłam na drogę czułe pozdrowienia. Niechże się na świętych miejscach i grobach apostołskich modła o wielkość i ducha apostołskiego dla Polski. Myślą i sercem towarzyszyć będę naszym pielgrzymom do tronu Piotrowego. — Kardynał Prymas.”

Pielgrzymka w liczbie 220 osób wyrusza we wtorek z Katowic własnym pociągiem, pod kierownictwem ks. dr. Stanisława Janickiego, referenta kancelarii ks. Prymasa. Strona techniczna

spoczywa w ręku P. B. P. „Francopol” Warszawa. Dyrekcja pielgrzymki przygotowała dla każdego z uczestników broszurkę informacyjną, w której między innymi zasługuje na specjalną uwagę dodatek. Podaje on w pierwszej swej części krótki przewodnik po najważniejszych zabytkach Wiecznego Miasta, p. t. „Rzym szlakiem pielgrzymki”. Druga część tegoż dodatku informuje o najważniejszych relikwjach Męki Pańskiej we Włoszech. Poza tem osobno otrzyma każdy pielgrzym jako dar od kierownika pielgrzymki, ks. dr. Janickiego, broszurkę pt. „Pamiętki polskie w Rzymie”, wydane w pięknej szacie graficznej przez młodą drukarnię Seminarjum Zagranicznego w Potulicach.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Na rynkach światowych

Mówi się powszechnie, że sytuacja na rynkach najważniejszych surowców międzynarodowych stanowi czuły barometr wydarzeń gospodarczych w świecie. Tak jest istotnie. Dewaluacja dolara i yena, „Arbeitsbeschaffung”, zbrojenia japońskie itd. — wszystko to odbija się na cenach i koniunkturach surowców światowych.

W lutym r. b. należało — wspominając o giełdzie surowców — mówić o niej jako o sejsmografie (a nie, jak to uczyniliśmy powyżej: o barometrze). Dewaluacja dolara, dokonana w lutym, była tym wstrząsem, który poruszył świat cały, rozpętując na giełdach pieniężnych i towarowych szal spekulacyjny. Spadek kursu dolara wywołał z jednej strony silny wzrost działalności przemysłowej w Stanach Zjednoczonych, z drugiej zaś dał podniecie do czynienia spekulacyjnych zakupów. Dość powiedzieć, że — głównie wskutek spekulacji — wskaźnik cen 20-tu surowców światowych podniósł się pomiędzy początkiem lutego a połową lipca r. b. o 19 procent.

Wzrost cen nie utrzymał się długo. Od drugiej połowy lipca r. b. do początku września przeszła nad światem fala zniżki cen, która — choć nie gwałtownie — zdusiła krzywą cen o kilka procent. We wrześniu ceny wspomnianych dwudziestu surowców były o 12 procent wyższe od poziomu z m. lutego.

W ostatnich tygodniach byliśmy świadkami ustabilizowania się tendencji na rynkach światowych. Przeważa dążność do zachowania obecnego stanu rzeczy.

O poprawie trwałej trudno jest mówić dla dwóch przyczyn: 1) z powodu istnienia ciągle jeszcze znacznych zapasów surowców oraz 2) z racji niewyjaśnionej sytuacji politycznej świata.

Zapasy światowe maleją b. powoli. W odniesieniu do surowców skartelizowanych powiedzieć można, że gospodarka niemi jest uporządkowana. Kartele np. cynkowy i cynowy wpłynęły na wydane obniżenie wytwórczości obu metali, czemu towarzyszyła likwidacja zapasów. Natomiast zapasy dóbr nieskartelizowanych kurczą się b. powoli, ciężać oczywiście na rynku i hamując wzrost cen.

Jak przemożny jest wpływ polityki na ekonomikę, o tem nie warto mówić, bo wszyscy wpływ ten należycie doceniają. Mieliśmy tego dowód np. w produkcji samochodów. Zamierzająca wytwórczość automobili nagle, w II kwartale r. b., podniosła się znacznie. Zjawisko to tłumaczy się z jednej strony ucieczką od dolara w Stanach Zjednoczonych, z drugiej zaś strony — w Niemczech — udzieleniem przez rząd ulg podatkowych nowym nabywcom aut, co było podyktowane względami militarnymi.

Krótkie informacje gospodarcze

— Koszty utrzymania w Warszawie w miesiącu wrześniu wzrosły o 1,1 procent.

— Plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni postanowiło nadać godność honorowego prezesa Izby p. Sylwestrowi Buszczyńskiemu z Torunia, w uznaniu zasług jego, położonych na polu pracy narodowej pod zaborem pruskim oraz długoletniej działalności gospodarczej.

— W sierpniu rb. wyprodukowano w Stanach Zjednoczonych ogółem 195 080 samochodów osobowych i 41 340 ciężarowych wobec 195 020 wogólnie 38 070 w lipcu rb., a tylko 75 900 osobowych i 14 420 ciężarowych w sierpniu 1932 r.

— W Niemczech w miesiącu wrześniu ogłoszono 218 upadłości, wobec 255 w sierpniu.

— W Budapeszcie rozpoczęła obrady IX Międzynarodowa Konferencja. Wełniana. W obradach biorą także udział przedstawiciele Polski.

— W ramach zakrojonej na szeroką skalę akcji pomocy dla rolnictwa na wschodzie Niemiec, projektowana jest budowa śpichlerza zbożowego w Szczecinie, który będzie mógł pomieścić około 20 tysięcy tonn zboża. Koszty budowy obliczane są na 3 do 4 milionów marek niem.

— Donoszą z Londynu, że Bank Angielski ogłosił pożyczkę konwersyjną w wysokości 150 milionów funtów szterlingów. Oprocentowanie nowej pożyczki wynosi 2½ procent rocznie, kurs emisyjny 94 proc.

— W Konstancji odbyła się polsko-rumuńska konferencja taryfowa mająca za zadanie rewizję związkowej taryfy kolejowej polsko-rumuńskiej w obrocie lewan-

KALENDARZYK PODATKOWY

Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w mies. październiku rb. płatne są następujące podatki: 1) do 15 października — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za r. 1933, w wysokości podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w miesiącu wrześniu rb. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przemysłowe I—V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze; 2) do 15 października — zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw w wysokości kwot, wymienionych w doreczonych nakazach płatniczych; 3) do 1 listopada — państwowy podatek dochodowy przez płatników, którym nakazy płatnicze doreczono w terminie do dnia 5 października; 4) do 1 listopada — nadzwyczajny podatek od niektórych zajęć zawodowych, przez notariuszy, pisarzy hipotecznych i komorników, którym nakazy płatnicze na ten podatek doreczono w terminie do dn. 15 października; 5) od 15 października do 15 listopada — II rata państwowego podatku gruntowego za r. 1933; 6) do 15 października — zaliczka miesięczna na poczet

nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notariuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w mies. wrześniu; 7) do 5 października — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii w czasie od 16 do 30 września; do 20 października — tenże podatek pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni października; 8) podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia podatku. Nadto płatne są zaległości odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w październiku, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

Polska zawiera nowe traktaty handlowe

Parafowany traktat z Austrią — Prowizorium handlowe czeskosłowacko-polskie — Rokowania handlowe polsko-holenderskie i polsko-szwajcarskie

Przed kilku dniami w wyniku szczegółowych obrad parafowany został w Wiedniu traktat handlowy polsko-austriacki. Jak informują zainteresowane czynniki, traktat ten zasługuje na szczególną uwagę z punktu widzenia interesów eksportowych rolnictwa polskiego, gdyż Austria wciąż jeszcze stanowi rynek odbiorczy licznych artykułów rolniczych. Według tych informacji, dotychczas mogliśmy umieścić na rynku wiedeńskim 2130 sztuk nierogacizny i 100 sztuk świń tuszczowych tygodniowo, a w razie zapotrzebowania ewentualne nadwyżki na zasadzie specjalnych transakcyj kompensacyjnych. Cały ten wywóz stał się jednak z czasem nierentowny, skutkiem nieumiarnej wygórowanych kosztów, wywołanych różnymi utrudnieniami przywozowymi.

Według świeżo parafowanej umowy stały kontyngent wywozowy polski na rynek austriacki wynosić będzie 3100 świń mięsnych i 600 świń tuszczowych tygodniowo z tem, że w razie zwiększenia zapotrzebowania 50 proc. dodatkowo potrzebnej ilości trzody miesięcznej przyznane będzie Polsce bez żądania jakiegokolwiek kompensaty. Ze względu na silną nadprodukcję nierogacizny w Austrii, delegacja polska zgodziła się jednak na to, że w ciągu 6-miesięcznego okresu przejściowego udział nasz będzie mógł być zmniejszony na rzecz krajowej produkcji austriackiej, nie więcej jednak niż o 970 sztuk mięsnych i 300 świń tuszczowych tygodniowo.

W zakresie cła na nierogaciznę uzyskała Polska skreślenie wszelkich przepisów, które obciążały wywóz trzody polskiej w stosunku do trzody rasy „mangalica” oraz zmniejszenie cła 5 złotych koron na 100 kg. W zakresie innych produktów rolniczych poprawione zostały warunki eksportu jaj, których kontyngent określono na 110 wagonów rocznie. W zakresie cieląt uzyskaliśmy kontyngent 500 sztuk tygodniowo (dotychczas 400 sztuk) z tem jednakże, że w razie wzrostu zapotrzebowania 75 proc. dodatkowego przywozu przypadnie bez dalszej kompensaty. Jeśli chodzi o inne artykuły rolne, które eksportujemy do Au-

strii, to przeprowadzono stabilizację wzgl. nieznaczną poprawę istniejącego stanu rzeczy. Równocześnie z nowym traktatem wejdzie w życie nowa pełna umowa weterynaryjna pomiędzy Polską i Austrią.

Prasa wiedeńska obszernie omawia ukończenie rokowań handlowych pomiędzy Polską i Austrią, informując, że do traktatu dołączony jest dodatek taryfowy, obejmujący przeszło 150 pozycji, dotyczących towarów austriackich. Ze strony austriackiej dano zapewnienie, że 65 proc ogólnego zapotrzebowania węglowego Austrii będzie pokryte importem z Polski, co według „Neue Freie Presse” wyniesie 1,3 milj. tonn rocznie. Pismo to dowiadyuje się, że w traktacie przewidziano również postanowienia dotyczące ruchu turystycznego.

Termin podpisania traktatu nie jest jeszcze ustalony. Nastąpi to w każdym razie w ciągu bież. tygodnia.

6 bież. m. czeskosłowackie ministerstwo spraw zagr. nadesłało posłowi Rzeszy pospolitej Polskiej w Pradze notę w sprawie wprowadzenia w stosunkach handlowych między Czechosłowacją a Polską prowizorium tymczasowego, obowiązującego do dnia 30 listopada br. Prowizorium oparte jest na klauzuli największego uprzywilejowania w sprawach taryfowo-celnych; przewiduje ono utrzymanie na ten okres ważności umowy weterynaryjnej i umów tranzytowo-kolejowych. Prowizorium wchodzi w życie z powodu niemożności ukończenia na czas toczących się w Pradze rokowań handlowych polsko-czechosłowackich.

W Hadze zostały nawiązane rokowania handlowe polsko-holenderskie, mające na celu dostosowanie wzajemnych obrotów handlowych do nowej polskiej taryfy celnej. Rokowania zostały następnie przeniesione do Paryża.

Dnia 10 bm. wznowione zostaną w Bernie rokowania handlowe polsko-szwajcarskie.

ministerstwa przemysłu i handlu podanie z dołączeniem zaświadczenia o kompensacyjnym wywozie towaru. Firma eksportująca może nie być identyczną z firmą ubiegającą się o pozwolenie na ulgowy przywóz. W razie ujawnienia nadużyć podania fałszywych cen, na zasadzie których udzielono pozwolenia na zastosowanie cła ulgowego, pozwolenie zostanie cofnięte przed terminem.

(k) **Rozwój eksportu drobiu z Wielkopolski.** Statystyka kolejowa wykazuje iż 2/5 wywozu drobiu polskiego zagranicę pochodzi z Wielkopolski. Możliwość rozwoju tej dziedziny eksportu są rozległe. Jednym z czynników, który mógłby wpłynąć na zwiększenie eksportu, byłoby przyznanie ulg taryfowych. W związku z tem zainteresowane koła gospodarcze w Wielkopolsce wdrożyły kroki o przyznanie 25% refakcji dla przesyłek drobiu nadawanych w okręgu dyrekcji kolejowej poznańskiej. (A.Z.)

Z ZAGRANICĄ

(z) **Zmiany kontyngentowe i celne we Francji.** Państwowy Instytut Eksportowy w Warszawie zanotował w lipcu następujące zmiany celne i kontyngentowe we Francji: Podzielone zostały kontyngenty na III kwartał b. r. na artykuły rolne i przemysłowe. Polsce przydzielono nast. kontyngenty kwartalne na artykuły rolne: Na konie 800 sztuk, barany 1500 sztuk, trzodę chlewną 300 q. dla samej Francji, a 1.200 q. dla Zagłębia Saary. Baranina kontyngent normalny 900 q., z tytułu straty 400 q., razem 1.300 q. Jaja 2.850 q., jęczmiona 50.200 q. Rozporządzenie z dnia 23 czerwca br. rozszerza zakres ustawy z dn. 20 kwietnia ub. r. wprowadzającej przymus znakowania kraju pochodzenia na niektórych towarach przy imporcie ich do Francji. Przymusem tym objęte zostały dodatkowo nast. towary: wyroby metalowe ozdobne, stołowe, kościelne i biżuterje z metalu nieszlachetnych, meble drewniane (w tem też meble gięte, eksportowane przez nas), broń palna, tkaniny elastyczne, kapelusze damskie i dziecięce, przybrania z piór, żarówki, akumulatory itp. Z dn. 10 lipca br. weszła w życie zwykła cęł na nasiona olejiste. W przeciągu jednego miesiąca, tj. już z dn. 10 sierpnia wchodzi w życie zwykła cęł na oleje, tran rybny, lakiery, farby drukarskie, farby olejne, perfumery, mydła, świece, ceratę, linoleum i skóry. Jednocześnie przyjęty został przez komisję taryfową projekt zwykłej cęł na wyroby szcztokarskie. Podwyższone stawki celne na te wyroby wejdą później w życie. (1)

O zastosowanie taryfy blokowej

Z kół przemysłu elektrotechnicznego piszą nam:

Elektrownia bydgoska zaprowadziła na terenie swej działalności dla konsumentów prądu elektrycznego t. zw. taryfę blokową, która stanowi dla konsumentów prądu elektrycznego bardzo dogodną innowację.

Taryfa ta polega na ustaleniu trzech bloków taryfowych, których podstawą są zajmowane izby mieszkalne i w nich znajdujące się urządzenia dla celów świetlnych i gospodarstwa domowego.

Elektrownia bydgoska ustaliła, że konsument prądu płaci za normalne, dla poszczególnych miesięcy ustalone zużycie energii zł 0,69 za kilowatgodzinę, za nadwyżkę ustaloną dla bloku drugiego zł 0,33 za kilowatgodzinę, a za wszelkie dalsze zużycie już tylko zł 0,20 za kilowatgodz.

Taryfa blokowa ma poza tem tę dogodną stronę, że obliczanie zużycia energii elektrycznej można uskutecznić przy pomocy jednego licznika, czyli, że chroni konsumenta prądu od obowiązku opłaty za dodatkowy licznik przy taryfie dwuczłonowej, która w niektórych wypadkach została zastosowana również w obrębie miasta Poznania.

Przez zaprowadzenie taryfy blokowej elektrownia bydgoska umożliwiła konsumentom prądu elektrycznego korzystanie z energii świetlnej również dla celów grzewczych, jak prasowania, elektrycznego gotowania, odkurzania, froterowania itp. po cenach obniżonych, wytrzymujących kalkulację węgla i gazu.

Konsument prądu miasta Poznania domagają się oddawna zaprowadzenia taryfy blokowej, co niewątpliwie wpłynęłoby dodatnio na zwiększenie zużycia prądu elektrycznego, a temsamem umożliwiłoby rychlejsze zamortyzowanie włożonego w nową elektrownię poznańską kapitału.

Czas najwyższy, by kompetentne czynniki miejskie zajęły się poruszoną sprawą, wymaga tego nowoczesny układ polityki gospodarczej miast i ich urządzeń technicznych.

Do sprawy tej jeszcze powrócimy.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu** odbędzie się w piątek, dnia 13 października rb. o godzinie 15 min. 30 na wielkiej sali posiadającej Izby.

(r) **Uprawa maku w gospodarstwach rolnych w Wielkopolsce.** Wśród gospodarstw rolnych województwa poznańskiego i pomorskiego okazało się w tym roku duże zainteresowanie do uprawy maku, co spowodowało większe obroty tem nasieniem w ostatnich tygodniach. (A.Z.)

(k) **Nadzory wojew. komitetu dla spraw finansowo-rolnych.** Po dzień 10. rb. wojewódzki komitet dla spraw finansowo-rolnych w Wielkopolsce przyjął nadzór nad 11 gospodarstwami wiejskimi wielkości ogólnej około 9 tys. ha. W najbliższych dniach liczba ta znacznie powiększy się ze względu na toczące się sprawy, dotyczące odroczenia wyplat w rolnictwie.

(k) **Cła wywozowe.** W Dzienniku Ustaw nr. 69 z 15 września rb. (poz. 515) ukazało się rozporządzenie, wprowadzające obok istniejących dotychczas cel wywozowych w zakresie mięsa wieprzowego, bekoniów i szynki peklowanych cła przy wywozie następujących artykułów: 1) mięso baranie, cielęce i wołowe, świeże, solone i mrożone w stanie nieprzerobionym z wyjątkiem oddzielnych głów oraz wnętrzności — 100 zł od 100 kg; 2) szynki wędzone, również w opakowaniu hermetycznym, przetwory mięsne wędzone, suszone lub kon-

serwowane, również w puszkach, słonina solona lub wędzona, smalec — 250 zł. Towary wymienione powyżej za zaświadczeniami ministerstwa przemysłu i handlu, względnie wywożone w małym ruchu granicznym — są zwalniane od cła wywozowego. Powyższe zarządzenia mają na celu uregulowanie wywozu tych artykułów pod względem ilościowym i jakościowym.

(k) **Zbiory na Pomorzu.** J.k. informują, zbiory ziarna na Pomorzu były stosunkowo dobre. Jednakże nie tak wysokie, jak się tego spodziewano. Według danych statystycznych pomorskiej izby rolniczej, przeciętne zbiory z 1 ha w kwintalach wynoszą w wojew. pomorskiem: pszenica 21,9, żyto 17,7, jęczmień 22,4 i owies 20,1. Jeżeli porównamy dane powyższe z rokiem ubiegłym, to otrzymamy jako wynik, że zbiory tegoroczne są częściowo korzystniejsze od zeszłorocznych, przy pszenicy przeciętnie o 20%, przy życie o 5%, przy jęczmieniu o 15% i przy owsie o 5%. (A.Z.)

(k) **Przywóz olejów roślinnych za clem ulgowem.** Ustalono zostały warunki uzyskania pozwoleń na przywóz za clem ulgowem olejów roślinnych. Pozwolenia będą udzielane pod warunkiem kompensacyjnego wywozu towarów, których wykaz i stosunek procentowy ulgi przywozowej do wartości wywozowego towaru będą przez ministerstwo przemysłu i handlu podawane do wiadomości za pośrednictwem związku izb przemysłowo-handlowych.

Ubiegający się o ulgę winien wnieść do ministerstwa skarbu za pośrednictwem

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Z nadejściem zimy

O! Zwykła to kolej rzeczy! Po lecie następuje jesień, po jesieni zima. Chocemy latowe ubrania i sukienki, wyciągamy zaś z głębin szaf ciepłe suknie, płaszcze, futra. Jesteśmy przecież przed chłodem zabezpieczeni, więc zima poza takim n. p. kłopotem jak: czy sprawić sobie płaszcz popielaty czy czarny, obiecuje nam nawet dużo przyjemności...

Tymczasem są przecież tacy, co nadejście zimy witają wprost z rozpaczą. Niema mowy o tem, by napalić w ubogiej izdebce; pomyśleć wprost nie śmie rzesza ubogich o ciepłej odzieży.

Lecz są przecież jeszcze ludzie do brzy, co o nich pomyśleć. Niechaj złączą się we wspólnej idei podania ręki pomocnej ubogim. Od 15 października do 15 listopada odbędzie się z ramienia Poznańskiego Okręgu „Caritas” kwesta po domach na zakup odzieży dla najbiedniejszych.

Oby więc kwestarz, (który okaże się legitymacją P. O. „Caritas” i listą ofiar) obdarzony choćby drobnym datkiem pieniężnym lub paczką odzieży, poniesie od domu do domu radosną wieść o dobrych sercach ludzi.

Poświęcenie przystani „Wilków Morskich” na jeziorze w Kiekrzu

Harcerska drużyna „Wilków Morskich” w Poznaniu doczekała się wreszcie własnej przystani żeglarskiej na jeziorze w Kiekrzu, gdzie od dłuższego już czasu nasi sympatyczni harcerze uprawiają sport żeglarski. Pracą obozu roboczego drużyny, przy pomocy finansowej władz wojewódzkich, wydziału w. f. przy magistracie m. Poznania, Ligi Morskiej i Kolonjalnej i Koła przyjaciół drużyny powstał na terenach oddzierżawionych od Kurji Arcybiskupiej solidny drewniany budynek długości 20 metrów i 9 metrów szeroki jako ośrodek żeglarski. Jest tam schronisko dla ćwiczących harcerzy i świetlica. Zakończenie prac około budowy ośrodka było w życiu „Wilków Morskich” radosnym wydarzeniem. Należy podkreślić życzliwość obywatelstwa w Kiekrzu i dzierżawcy jeziora p. Borowicza.

W niedzielę, po nabożeństwie w kościele parafialnym w Kiekrzu, odbyło

się uroczyste poświęcenie przystani. Obecni byli członkowie drużyny, liczni opiekuni i goście, oraz miejscowe obywatelstwo. Przybyłych powitał kapitan harcerskiej drużyny „Wilków Morskich” p. m. Sylwester Woźniak, wyrażając podziękowanie wszystkim instytucjom i władzom za życzliwą pomoc. Poświęcenia przystani dokonał ks. prob. Skórnicki, który w serdecznych słowach podkreślił inicjatywę harcerzy.

Podczas uroczystości przemawiali jeszcze m. in. przedstawiciel Oddz. Wlkp. Z. H. P. dr. B. Chrzanowski, przedstawiciel wojskownicy, magistratu m. Poznania, drużyny harcerskich.

Po zamianie bander z przedstawicielem Poznańskiego Yacht Klubu, nastąpiło odznaczenie dyplomami członków harcerskiego obozu roboczego.

Program sportowy z powodu silnego deszczu i braku wiatru niestety odpadł.

Deszcz, błoto, emocje, zwycięstwa faworytów i wysokie wypłaty

Niedziela na torze wyścigów konnych w Ławicy

Niedzielne wyścigi miały przebieg bardzo ciekawy. Przy niepewnej dżdżystej pogodzie publiczności zebrało się bardzo dużo. W pierwszej gonitwie dla dwulatków na dystansie 1.100 mtr. wygrała faworytka „Eh bien” mjr. Harlanda pod j. Kończalem w czasie 1:10. 2. „King of Song”, 3. faworyzowany „Forys”, 4. „Drab” II, 5. „Stamina”. Tot. zw. 9,50 zł fr. 7 do 18 zł. W drugiej z przeszkodami — 3.600 mtr. wygrał „Indian” H. Lubicz-Stabińskiego pod chl. Bardygulą w 4:42. 2. faworytka „Gloria”, 3. „Irena”, 4. „Imbros”, „Warszawiak” wylamał. „Hospodar” minął chorągiewkę i zawrócił. Tot. zw. 38 zł m. 10,50 i 8 zł. Trzecią płaską 2.200 mtr. po kilku fałstartach wygrał „Jam” Ign. hr. Mielżyńskiego pod j. Konecznym w 2:33. 2. „Brilotta” inż. H. Pomernackiego, 3. „Elegia” II bar. Kronenberga, 4. „Delivrance” Rogowskiego, 5. „Kocur”, 6. „Laocón”. Tot. zw. 14 zł m. 8 — 8 zł. Wielką gonitwę z przeszkodami 4.200 mtr. wygrała „Balsamina” p. por. Rościszewskiego pod właścicielem w 5:35. 2. „Jataka” Rozwadowskiego, 3. „Harap” Rachwalskiego, na którego licznym 4. „Irrawadi” Święcickiego, „Bujda” nie skończyła gonitwy, gdyż zła-

mała nogę. Tot. zw. 9 zł m. 8 — 11 zł. Piątą płaską 2.200 mtr. wygrał „Maraton” II rtm. Święcickiego pod j. Kawałcem w 2:34. 2. faworyt „Paroman” St. Juszcakowej, zawiódł. 3. „Figaro” II Rachwalskiego, 4. „Jemiola” III hr. Mielżyńskiego. Tot. zw. 18,50 zł m. 6,50 i 6 zł. W szóstej płaskiej przy 8 koniach startujących wygrała „Dziwoja” por. Rościszewskiego pod chl. Kowalczykiem w 1:47. 2. „Ebony” Harlanda, 3. Enigna” III bar. Kronenberga, 4. „Grübele”, 5. typowana „Erba”, 6. „Herod Baba”, 7. „Rakieta” II, 8. „Podolanka”. Tot. zw. 47 zł m. 8, do 7,50 i 13,50 zł. W siódmej z płotami 2.800 mtr. o nagrodę 1.000 zł poprowadziła „Branka” II. Na prostej na pierwsze miejsce wysunął się „Gazimur” por. Czeheidzkiego pod j. p. Pomernackim i wygrał wyścig w 3:29. 2. „Branka” II Nestorowicza, 3. „Geraz” Beldyckiego, 4. „Herold” Bohdanowicza, 5. „Wigor” II Jungiewicza. Tot. zw. 16,50 zł m. 10,50 i 15 zł.

Ostatnią gonitwę płaską — właścicielską 1.100 mtr. wygrała „Basia” Jakóba Czyża pod chl. Skrzypczykiem w czasie 1:19. 2. „Budrys” Czyża, 3. „Liza” J. Grzybka. Tot. zw. 6,50 zł.

Wyrodna matka

Na ławie oskarżonych w sądzie okręgowym w Poznaniu zasiadła w poniedziałek Strzelecka Józefa, oskarżona o spowodowanie śmierci swego dziecka. Strzelecka, chcąc się pozbyć nieślubnego dziecka, zaraz po porodzie wyniosła noworodka na podwórze, gdzie je pozostawiła bez żadnego okrycia, powodując jego zgon. Sąd skazał ją na półtora roku więzienia z zawieszeniem na lat 3.

Przed procesem morderców ś. p. Kurki

W dniu jutrzejszym o godz. 9 rano przed sądem okręgowym w Poznaniu w t. zw. sali przysięgłych 66/67 odbędzie się proces przeciwko mordercom śp. kupca Stanisława Kurki, zamordo-

wanego skrytobójczo, w nocy z 14 na 15 maja b. r. Rozprawie przewodniczyć będzie wiceprezes s. o. Sosiński, a oskarżenie wnosi prokurator Rzepecki.

Proces ten wzbudził wielkie zainteresowanie; dzisiaj w przededniu rozprawy zalegają korytarze i sekretariaty sądu okręgowego tłumy publiczności, pragnąc otrzymać karty wstępu na jutrzejszą rozprawę.

Cofnięcie aktu oskarżenia

Prokuratura sądu okręgowego cofnęła akt oskarżenia przeciwko p. Janowi Zychlińskiemu, niestuszenie zamiesznanemu w sprawie Cińskiego, oskarżonego o sprzeniewierzenie 5 tys. zł na szkodę 2 kupców przy dostawie smalcu.

P. Zychliński, jak stwierdziły dochodzenia prokuratury, został zamie-

szany w tę sprawę sądową jedynie wskutek szantażu osób trzecich.

Cofnięcie oskarżenia przez prokuratora daje p. Janowi Zychlińskiemu pełną satysfakcję.

Śmiertelne przejechanie na poznańskim dworcu

Na dworcu św. Łazarza w Poznaniu po stronie wildeckiej, najechał ub. nocy 57-letniego robotnika Stefana Neidera z Poznania (Górna Wilda 172). Zmasakrowane przez pociąg zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej. Śp. Neider padł prawdopodobnie ofiarą nieszczęśliwego wypadku. (kl)

KALENDARZYK

Poniedziałek 9 października 1933. Słońce: wschód 6.06 — zachód 17.14 — długość dnia 11 godzin 8 min. Księżyc: wschód 19.26 — zachód 12.59 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka 15 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne 746 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa 18 st. C., najniższa 8 st. C.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: wczoraj 0.34 m, dziś 0.26 m.

Kal. rzk.: Djonizy B. i M. — jutro Franciszek Borg S. J.

Kal. słow.: Domogost — jutro Tomił.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem Apteka na Placu Świętokrzyskim Apteka Świętomarcińska.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96 i Apteka przy Bramie Wildeckiej. Jeżyce: Apteka Mickiewicza i Apteka „Pod Opatrznością”

Łazarz: Od dziś południa do jutra południa: Apteka Plucińskiego, M. Focha 72. a następnie Apteka „Sw. Łazarz”, ul. Strusia 9 — Apteka „Przy Parku Wilsona” M. Focha 47.

W innych dzielnicach pełnią dyżur nocny apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi 11 bm. starszy magazynier kolejowy Edmund Białasik z żoną swą Katarzyną z Zielińskich. Msza św. na intencję Jubilatów odprawiona zostanie 11 bm. o godz. 8 w kościele parafii Serca Jezusowego przy ołtarzu Matki Boskiej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zebrań Tow. Młodych Przemysłowców** odbędzie się, jak zawsze, w Domu Rzemieślniczym dziś o godz. 8 wiecz. z zapowiadzanym wykładem — Natomiast jutro, we wtorek na sali p. Jarockiej odbędzie się zebranie Wydziału Fryzjerskiego Tow. Mł. Przemysłowców, czego w ostatnim komunikacie nie podkreślono.

— **Zw. Muzyków Pedagogów.** Nadzwyczajne walne zebranie 10 bm. o godz. 20.15 w Kole Towarzystwie, ul. Nowa 8. Uprasza się członków o przybycie.

— **Działkowcy!** 10 bm. o godz. 18 odbędzie się plenarne zebranie w Kolonii Ogródków im. dr. Karola Marcinkowskiego we własnej salce na boisku.

— **Koło Kuźniczanek,** 11 bm. o godzinie 16.30 zebranie w schronisku Ochotniarek, ul. Zielona 2.

ŻYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokół” Poznań II** Jeżyce. Zebranie plenarne 10 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Frackowiaka przy ul. Kraszewskiego 16. Referat o Kościuszcze wygłosi druh. Walczak.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Korporacja im. por. Żwirki.** Dalszy kurs kandydatów 9 bm. o godz. 20 ul. Garncarska 3, II ptr.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Na Górczynie buduje się nową szkołę dla chłopców.** Dzięki zabiegom kierownika szkoły p. Kwaśnika i Zarządu Koła Rodzicielskiego przy 10 Szkole Powstaniej uzyskano aprobatę władz samorządowych na postawienie nowego gmachu szkolnego przy ulicy Bosej nr. 9. Prace przygotowawcze idą w szybkim tempie. Rysunki i plany już gotowe, czekają na rozpisanie konkursu kosztorysowego. Budowę rozpocznie się na wiosnę aby na nowy rok szkolny 1934-35 zacząć normalną naukę w nowym gmachu.

— **„Bratnia Pomoc” przy Szkole Muzycznej im. Chopina w Poznaniu,** 4 b m. odbyło się w auli szkoły roczne walne zebranie. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium. W skład nowoobranego zarządu weszli nast. pp.: Patron: Dyr. Teresa Pospieszalska - Ogrzycałowa. — Prezes: Folbrycht Edward. Wiceprez. Małkowiakówna Maryla. Sekretarz: Kowalszek Leon. Zast. sekr.: Omaścianka Zyta, Skarbnik: Dyr. Ogryczak Leon.

KRONIKA TOWARZYSKA

— * We wtorek, dnia 10 października 1933 roku, o godz. 10-tej odbędzie się w kościele Bożego Ciała ślub p. Ireny Tuchołskiej, córki ś. p. Stanisława i p. Leonji z Chęcińskich z p. Stanisławem Mirau'em z Poznania. zg 21 106/7

Zast. skarbn.: Głębocka Lonia. Bibliotekarz: Jankowiak Roman. Gospodarz: Grzybowski Henryk. Komisja rew.: Wołyński Marjan, Czub Walerjan, Hreczkówna Marja.

— **Nowa placówka chrześcijańska.** Przy Starym Rynku 61 w posesji p. Koszewskiego (wejście od ul. Wrocławskiej), odbyło się w sobotę uroczyste otwarcie nowej placówki handlowej, której właścicielem jest mistrz czapniczy p. Józef Łuczak. Specjalnością firmy jest handel kapelusznymi, czapkami i przyborami wojskowymi. Nowy magazyn i pracownię poświęcił ks. prob. Gorgolewski, który w serdecznych słowach podkreślił pracowitość i inicjatywę kupiecką. pp. Łuczaków. (kl)

— **250 rocznicę „Odsieczy Wiedeńskiej”** uczcilo Stow. Urzędników Pozn. Samorządu Wojewódzkiego uroczystą akademią, która odbyła się w niedzielę w przepelnionej sali starostwa krajowego. Akademię zapoczątkował kwartet marszem „Jan III Sobieski pod Wiedniem” K. Millera w składzie pp.: Gałazka, Osadziński, Doliński i Sierant. Odczyt o Janie III Sobieskim i odsieczy wiedeńskiej obrazujący jasno ówczesne stosunki przygotowania do zbrojnej wyprawy i przebieg wielkopomnej bitwy, wygłosił p. mgr. J. Staszewski. Na dalszą część programu złożyły się występy artysty dramatycznego p. M. Serwieskiego który wygłosił wiersz Marii Konopnickiej „O Janie Sobieskim” i recytował nowy utwór Henryka Zbierzchowskiego „Bitwa pod Wiedniem”, oraz występy artystki opery p. Stefanji Pomian. Produkcje artystyczne przyjęto z wielkim aplauzem. a p. Pomian wręczono bukiet kwiatów. Akademię zakończono wspólnym śpiewem „Boże coś Polskę”. (kl)

— **Koło Absolwentów Doksztalającej Szkoły Kupieckiej** w Poznaniu urządziło w niedzielę z okazji pierwszej rocznicy istnienia piękny obchód. Po nabożeństwie na intencję Koła w kościele św. Michała odbyło się uroczyste posiedzenie w auli Miejskiej Szkoły Handlowej. Na uroczystość która odbyła się przy dużym udziale uczestników, złożyły się sprawozdania z działalności Koła, występy muzyczne i szereg urozmaiceń. Sprawozdanie wygłosił p. H. Kłemczakówna. Referat n. t. „Rola kupiectwa w rozwoju gospodarczym Polski” wygłosił pp. prof. Z. Kozłowski. (kl)

— **Ceny detaliczne za nabiał,** notowane w m. Poznaniu w dn. 4 bm.: mleko niezbiierane 1 litr 22 gr. jaja 1 szt. 10 gr. twaróg 1 kg 80 gr. masło solone 1 kg. 3.60 zł. masło mleczarskie 1 kg. 3.80 do 4.00 zł.

— **Z targu.** Dnia 9 b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.00—3.40 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3.40—3.80 zł; 1 kg. twarogu 0.60—0.80 zł; za litr śmietany 1.20—1.60 zł; litr mleka pełnego 20—22 gr; mendel jaj 1.40—1.60 zł.

— **Za mięso:** 1 kg. słoniny świeżej 1.80—1.90 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.60—2.00 zł; wołowiny 1.40—1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; skopowiny 1.30—1.60 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalec 2.40—2.60 zł.

— **Za drób i dziczyznę:** kura 1.80 do 3 zł; kaczka 2—3.50 zł; geś 4—6.50 zł; para gołębi 0.80—1.00 zł; indyk 6.00—9.00 zł; perlica 2.20—3.00 zł; królik 1.30—1.40 zł; para kurcząt 1.80—3.50 zł; para kuropatew 1.70—2.40 zł.

— **Za jarzyny płacono:** 1 kg ziemniaków 6—8 gr; 1 kg szpinaku 30—40 gr; 1 peczęk pietruszki 10 groszy; 1 kg cebuli 20 gr; bobu 40—50 gr; główka zielonej sałatki 8—10 gr; 1 kilogr. rabarberu 10—20 gr; peczęk marchwi 8—10 gr; kalafior 10—30 gr; 1 kg. pomidorów 15—40 gr; 1 kg. fasoli 30—80 gr.

— **Za ryby:** 1 kg szczupaka 2.00—2.40 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; suma 2.60—3.00 zł; leszcza 1.40—2.00 zł; 1 kg. białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg. sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg. karasia 0.80 do 1.60 zł; 1 kg. węgorza 3.00—3.20 zł; 1 kg. karpia 2.20—2.60 zł; za ryby śnięte płacono 40—60 gr mniej; mendel raków 0.60 do 3.00 zł.

— **Za grzyby:** 1 kg grzybów suszonych 6.40—8.00 zł; borowików 1.40—2.40 zł; kurków 0.80—1.00 zł; pieczarek 0.60—1.00 zł; maślaków 60—80 gr; rydzów 1.60—2.40 zł; zielonek 0.40—0.70 zł; podpielen 40 do 30 gr; innych grzybów 40—80 gr.

— **Za owoce:** 1 kg owoców suszonych 1.60—2.40 zł; 1 kg jabłek 30—90 gr; 1 kg. borówek (brzosznik) 1.20—1.40 zł; 1 kg. gruszek 30—60 gr; 1 kg. sliwek 70—80 gr. Targ słaby. Ceny bez zmian. hu)

KRONIKA POLICYJNA

— **Naiwnych nie sieja.** P. Szymon Simachin robotnik z Nowinek w pow. śremskim, zgłosił w policji, że na ul. Kłasztornej zaciępił go pewien osobnik i zaoferował swą pomoc przy kupnie butów. Poprzednio nieznanomy wprowadził p. Simachina do pewnej restauracji na ulicy Kłasztornej, gdzie wyłudził od niego 20 zł i zbiegł (kl)

— **Aresztowania.** Za kradzież złotej spinki z krawatu ujęto kobietę lekkich

obyczajów Emilję Hank (Rybaki 14). — Jako podejrzaną o kradzież 220 zł ujęto 20-letnią służącą Franciszkę Superską z Poznania (ul. Grobla 19). — Za kradzież z włamaniem osadzono w areszcie policyjnym robotnika Stanisława Sramę z Poznania (ul. Szyperka 15). (kl)

— **Tajemnicze zaginięcie chłopca.** P. Marja Kruegerowa (ul. Pocztowa nr. 15), zwróciła się do policji z prośbą o wszczęcie poszukiwań jej 9-letniego wnuka Bysława Wiśniewskiego. Chłopiec wyszedł w dniu 5 bm. o godz. 7,30 i dotychczas nie wrócił. Był on średniego wzrostu ciemnoblondyn, ubrany w szary swetr, ciemne spodnie, czarne sznurowane trzewiki, bez nakrycia głowy. (kl)

— **Awanturnicy.** W nocy na niedzielę kilku osobników zaczęło na ul. Grunwaldziej p. Marjana Grajewskiego (ulica Gen. Umińskiego 6) i jego kolegę. Napastnicy pobili p. Grajewskiego kastetami i tępami narzędziami tak dotkliwie po głowie, że opatrzyć go musiało pogotowie ratunkowe — Podczas doprowadzania nocą do komisariatu VIII. znanego awanturnika Feliksa Tandra (Kościelna 3) przez posterunkowego Ostrowskiego, kilku podejrzanym osobnikom przybiegło i usiłowało Tandra odbić. Zagrożony napadem posterunkowy Ostrowski strzelił w obronę własnej z rewolweru i spłoszył napastników. (kl)

— **Przez otwarte okno.** Przy ul. Śniadeckich 18 nieznani złoczyńcy weszli otwartym oknem do mieszkania p. Stanisława Thiela. Łupem nieznanymi złodziej padła odzież damska wartości około 600 złotych (kl)

— **Czyj rower?** W komisariacie II. znajduje się pochodzący prawdopodobnie z kradzieży rower marki „Opel“ znaleziony na polach przy ul. Marszałka Focha. (kl)

JARMARKI

— **NOWE MIASTO** n. Wartą. Jarmark ogólny 11 bm. Spęd była jest do zwolony.

— **ODOLANÓW.** 19 bm. jarmark na konie, bydło i świnię.

— **SZAMOTUŁY.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się 11 bm.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na **pomnik Serca Jezusowego:** Leokadja Przewoźniakowa, Środa, w pewnej intencji 5 zł; — N. N., Tuczki 5 zł; — Embe 2,50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 305,50 zł.

Na **chleb św. Antoniego:** Leokadja Przewoźniakowa, Środa, w pewnej intencji 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 25 zł.

Morderca uniknął sądu doraźnego

Z Kościana donosi (mk.): Przed kilkoma dniami pisaliśmy o mordercy Stanisławie Dominiaku, robotniku firmy Płońsk, który w parku miejskim w Kościanie zamordował 20-letniego robotnika Jana Świecha. Początkowo Dominiakowi groził sąd doraźny. Śledztwo wykazało, że morderca skupia w sobie trzy zbrocenia, a mianowicie: homoseksualizm, sadyzm i nekrofilizm. Jest to wypadek bardzo rzadki w medycynie sądowej i będzie on stanowił przedmiot długich badań specjalistów-psychjatrów. Dziś jest już rzeczą pewną, że morderca po badaniach lekarskich sądony będzie w trybie zwykłym, a losy jego zależą od orzeczenia biegłych.

Dominiak zachowuje się zupełnie spokojnie.

Tragiczny wypadek kolejarza

Z Inowrocławia donosi (wik): W piątek uległ nieszczęśliwemu wypadkowi robotnik Bolesław Kapłoniak, zamieszkały w Lubiniu, pow. Mogilno. Kapłoniak był zatrudniony jako robotnik na dworcu. Spóźniwszy się na pociąg osobowy, usiłował wskoczyć do będącego w biegu pociągu towarowego i przytem wpadł pod koła pociągu. Kapłoniak doznał okaleczenia głowy, odcięcia dwóch palcy u lewej ręki i zmiążdżenia dłoni.

Dziecko utonęło

Z Obornik donosi (kko): Cała niemal wioska Przeclaw w powiecie obornickim żyła pod wrażeniem tajemniczego zaginięcia 19-miesięcznego chłopca, Stefana Stachla, którego po raz ostatni widziano 30 ub. m. Wszelkie poszukiwania, prowadzone przez rodziców i władze, natrafiały na wielkie trudności, aż wreszcie 6 bm., podczas dokładnego badania gnojownika, ukazały się oczom policji obornickiej zwłoki małego Stefanka, który tam utonął.

Piękny jubileusz organizacji, która się chlubnie zasłużyła

25-lecie „Venetii“ w Ostrowie

Z Ostrowa donosi (n): Gimnazjalny Klub Sportowy „Venetia“, który obok „Sokola“ jest jedną z najstarszych czysto polskich organizacji sportowych w Wielkopolsce, obchodził w niedzielę, 25-lecie swego istnienia. Jubileusz zgromadził liczny zastęp starszych, byłych wychowanków gimnazjum ostrowskiego.

Punktem kulminacyjnym 3-dniowych uroczystości sportowych była akademja w auli zakładu szkolnego. Imieniem komitetu obchodowego zagaił ją p. Józef Mertka. Przemówienie powitalne wygłosił dyrektor gimnazjum, p. Czechowski. Następnie współzawodnicy „Venetii“, ppłk. Kazimierz Głabisz, podzielił się z obecnymi wspomnieniami z historii przedwojennej klubu. Nazwa klubu ma lokalne pochodzenie od leżącego pod Ostrowem folwarku Wenecji, gdzie w pa-

miętnej restauracji Wiczanta w czasach konspiracji zbierali się członkowie T. T. Z. Większość członków T. T. Z. była też członkami „Venetii“. Ze względu na zawsze akcentowaną polskość i zatargi z władzą, konferencja nauczycielska w roku 1915 rozwiązała „Venetję“. Na nowo zorganizowano klub dopiero w roku 1921. Na specjalną uwagę zasługuje podkreślenie tradycji sportowej, tudzież silnego, ideowego kontaktu z Tow. Tomasza Zana. Z kolei obecny prezes Tadeusz Mertka dał krótki pogląd na działalność „Venetii“ w ostatnich latach. Potem wręczono dyplomy — prezesa honorowego, podpułk. Głabiszowi, a członków honorowych pp. mec. Ertlowi, mec. Scheitzy, Romanowi Brykczyńskiemu, mec. Kwiatkowskiemu, mec. Winkowskiemu, art.-malarzowi Leonowi Prauzińskiemu i wielu in.

Co się stało z moimi pięknymi BLOND WŁOSAMI?

Nie płacz, kochana eks — blondynko, wkrótce będziesz się śmiała, jeśli tylko spróbujesz Stablond specjalny szampoo nie pozwala włosom ściemnieć i przywraca także ściemniałym lub wypłowiłym włosom ich pierwotny, jasny, złocisty odcień. Stablond nie zawiera żadnych barwników, ani henny, jest wolny od sody i wszystkich szkodliwych substancji. Miliony Amerykanek i setki tysięcy blondynek w Polsce używają Stablond z najlepszym wynikiem. Wszędzie do nabycia. Proszę spróbować dziś jeszcze.

STABLOND

Specjalny szampoo dla Blondynek
Wylączna sprzedaż na Polskę: E. Klapholz, Kraków, Zwierzyniecka 7.
nr 5 866

Koła wozu zmiądzły głowę woźnicy

Krew w żyłach mrozący wypadek w Rogoźnie

Z Rogoźna donosi (er):

18-letni Alojzy Klocek, powożąc za przęgiem folw. Świetlikowa, w pewnym momencie opodał młynotwórni inż. Pataszewskiego, z nieznanego dotąd powodu zemdał i stoczył się pod koła wozu. Ciężki wóz naładowany stągwi-

mi z mlekiem, zmiądzzył nieszczęśliwemu czaszkę tak strasznie, iż wszelka pomoc okazała się bezskuteczna.

Klocek zmarł w drodze do lekarza, dr. Gerstesengera, który stwierdził już tylko zgon. Wypadek wywołał w mieście silne wrażenie.

Kościotrupy chłopców z przed 15 lat

Sensacyjne odkrycie w Obornikach

Z Obornik donosi (kko): W Obornikach przy ul. Czarnkowskiej, podczas rozbierania walącego się domu po p. Mikołajczaku i kopaniu fundamentu pod nowy dom, natrafiono zupełnie przypadkowo 7 bm. na 2 kościotrupy, pogrzebane w odległości 3 metrów od siebie.

Przywołany lekarz powiatowy, p. dr. Adam Ruciński, stwierdził, iż

szkielety spoczywają w ziemi co najmniej 15 lat. Należą one do chłopców w wieku od 14—16 lat.

Najprawdopodobniej zachodzi tu skrytobójstwo.

Energiczne dochodzenia, które niewątpliwie doprowadzą do wyjaśnienia sprawy, prowadzą władze śledcze. Kościotrupy przekazano zakładowi medycyny sądowej w Poznaniu.

Stadnik zabił pastucha

Tragiczny wypadek pod Inowrocławiem

Z Inowrocławia donosi (wik): 6 bm. na podwórzu rolnika Michała Fabera w Chełmcach został zabity przez stadnika pastuch Andrzej Kocent, lat 65. Wypadek miał miejsce przy wiązaniu bydła na łańcuch w oborze. Gdy stadnik uciekł z obory, Kocent wy-

szedł za nim na podwórze, aby go napędzić zpowrotem. Stadnik wówczas rzucił się na Kocenta i przydusił go rogami do szopy tak, że doznał on zgniecenia czaszki. Śmierć nastąpiła natychmiast.

W rocznicę powstania kosynierów bukowskich

10-lecie Tow. Uczestników Powstania w Buku

Z Buku donosi (bem): Niezwykle podniosły przebieg miała uroczystość 10-lecia Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918/19 r. w Buku, ob-

chodzona w dniu 8. b. m. Uroczystość rozpoczęto wspaniałym pochodem, w którym wzięły udział, poza miejscowymi stowarzyszeniami, bratnie orga-

Znowu sąd doraźny w Inowrocławiu

19-letni rolnik dokonał napadu rabunkowego przy parku solankowym

Z Inowrocławia donosi (wik): Za ledwie przed tygodniem zawisło na szubienicy w Inowrocławiu dwóch bandytów, a już mamy nowego kandydata na sąd doraźny.

Andrzej Kwiatkowski, lat 28, z Rębina, ślusarz z zawodu, będąc bez pracy, trudnił się sprzedażą chleba i artykułów spożywczych po wsiach. Wspomnianego wieczoru powracał on z objazdu okolicznych wsi do Rębina z zainkasowaną większą gotówką. Około maj. Cieślin zaczął go Antoni Janiak, lat 19 z Szymborza Nowe Osady, który niegdyś pracował u niego jako pomocnik. Janiak prosił Kwiatkowskiego, aby go z sobą zabrał.

Gdy byli już 100 metrów za parkiem solankowym Inowrocławia, na drodze do Rębina, Janiak nagle strzelił w stronę Kwiatkowskiego z rewolweru „Stayera“ i lekko zranił go w okolicy ucha. Kwiatkowski sądził, że

Janiak tylko nieostrożnie manipulował bronią i przypadkowo go postrzelił, począł go więc mitygować, aby nie bawił się bronią, bo może spowodować nieszczęśliwy wypadek. Po pewnym jednak czasie Janiak strzelił po raz wtóry i tym razem kula ugodziła Kwiatkowskiego w głowę, przeszła około opony mózgowej i utkwiała w okolicy skroni.

Nie mając więcej nabojów, Janiak ściągnął Kwiatkowskiego z wozu i usiłował go w przydrożnym rowie dobić kolbą rewolweru. Na krzyk Kwiatkowskiego i wołanie: „Antek, co robisz“, nadbiegł powracający do domu z Inowrocławia rolnik Bochat z Rębina. Morderca, widząc nadchodzącą pomoc, uciekł przez pola do domu. Ciężko rannego Kwiatkowskiego odwieziono do szpitala powiatowego w Inowrocławiu, gdzie lekarz stwierdził, iż Kwiatkowski ma naruszoną oponę

mózgową. Kwiatkowski zeznał w dochodzeniach policji, że mordercą jego był 19-letni Janiak z Szymborza. Na drugi dzień udała się policja do domu Janiaka, gdzie go aresztowała. J. miał całe ubranie poplamione krwią, a ślady krwi na rewolwerze starali się usunąć jego szwagrowie. Rodzina Janiaków jest znana z licznych kradzieży, a morderca Antoni Janiak i jego brat byli już karani za kradzieże.

W niedzielę, 8. bm., przed południem doprowadzono Janiaka z aresztu policyjnego do szpitala, gdzie skonfrontowano go z ciężko rannym Kwiatkowskim. Kwiatkowski zeznał pod przysięgą, że mordercą jest Janiak. Ten ostatni mimo tak niezbitych dowodów, do winy się nie przyznał. Na zarządzenie prokuratora sądu okr. w Bydgoszczy, p. Czaka, dochodzenia czyni się w trybie doraźnym.

Żywa pochodnia

Z Chojnic donosi (pd): W miejscowości Lichnowy wydarzył się tragiczny wypadek, który pociągnął za sobą śmierć służącej, Agnieszki Modrzejewskiej, zatrudnionej u posiadziela ziemskiego, p. Wiśniewskiego. Otóż z nieznanym dotąd przyczyn spaliła się w własnym pokoju służąca Modrzejewska. Późnego wieczora gospodarz usłyszał przeraźliwe wołanie o pomoc służącej. Kiedy stanął na progu jej pokoju, ujrzał żywą pochodnię, przeraźliwie wzywającą pomocy. Okazała się ona jednak spóźnioną. Modrzejewska, przewieziona do zakładu św. Boromeusza, zmarła wśród strasznych bóli.

Obrażana prawda żąda świadectwa

Obóz niemieckich rewizjonistów natęży wszelkie siły, aby drogą wrogię nam propagandą prasową oraz przy pomocy ogłaszanych drukami wywodów swych „uczonych” przekonać świat o rzekomej odrębności narodowej Kaszubów od Polaków. Niemniej starają się dowieść, że Kaszubi nigdy nie uczestniczyli w dążeniach ogólnopolskich, bo nie wierzyli w przyszłość Polski — zatem nigdy nie czuli się Polakami.

Wprawdzie prasa nasza, zwłaszcza na Pomorzu, bacznie śledzi wszelkie posunięcia propagandowe rewizjonistów niemieckich i w miarę swych sił stara się dać świadectwo prawdzie, jednakże wywody te mają charakter fragmentaryczny i nie zawsze są zupełnie wyczerpujące.

Ażby przekreślić wszelkie, na zamówienie czynione wywody niemieckich „uczonych”, winniśmy zdobyć się na wydanie poważnego dzieła, poświęconego sprawom Kaszubszczyzny z obszernym uwzględnieniem kwestji jednoplemienności Kaszubów z Polakami.

Niezmiernie dużą przysługę oddałaby nam taka książka w okresie ruchu turystycznego i wycieczkowego. Również i na arenie międzynarodowej posłużyła by ona za argument wskazujący nietylko na słuszność naszych postulatów natury ekonomiczno-politycznej, ale w sposób bezstronny i naukowy stwierdzałyby wspólną Kaszubów z nami historję, tradycję oraz wspólną mowę, różniącą się jedynie cechami dialektycznymi, jakie zresztą posiada każda gwara.

Niemniejsze atoli dobrodziejstwo wydałaby taka książka sprawie regionalnej kaszubskiej. Szerszy ogół społeczeństwa polskiego zapoznałby się z pięknymi zaletami swych współbraci Kaszubów, z ich historją, a głównie wyzbyłby się wątpliwości w prawdziwie ich umiłowanie Polski.

KAZIMIERZ ŚLIWKOWSKI.

Z TEATRU

Teatr Nowości. „No, no, Nanette!” Operetka w 3 aktach V. Joumans'a. Tekst J. Krzewińskiego i L. Brodzińskiego.

W sali dawnej Komedji Muzycznej ulokował się nowy teatr, który ma zamiar — na wzór warszawskiego teatru „8,30” — grać współczesne operetki, sprowadzając do każdego programu po kilku artystów ze stolicy na gościnne występy. Sezon rozpoczął się operetką „No, no, Nanette”, która niedawno cieszyła się dużym powodzeniem w Warszawie.

Wśród wielu melodyjnych piosenek zapoznaliśmy się z młodą panią, wychowaną przez wydawcę biblii, którą opiekunowie trzymają bardzo krótko, wечно upominają, otaczają kazakami i ostrzeżeniami. Nanette, rozglądając się jednak w swym otoczeniu, zauważa, że wychowawcy nie dają jej swem własnym postępowaniem najlepszego przykładu. Związczą opiekun, noszący maskę świętoszka, na każdym kroku łamie głoszone dla innych zasady. Spotyka go jednak za to kara w postaci wielu kłopotów, bardzo zabawnych dla widza, ale bardzo nieprzyjemnych dla niego. Gdy wreszcie udaje mu się wywikłać, przyrzeka gruntowną poprawę a jego żona, nie dbająca zupełnie o siebie, lecz bardzo za to oszczędna Szkotka, również postanawia się odmienić. Bo — jak głosi sens moralny operetki — jeśli żona zamala kosztuje męża, wówczas on ma pokusę wykosztowywania się na inne kobiety.

Cała historja opowiedziana jest barwnie i zabawnie. Widowisko urozmaicone jest ładnymi tańcami zespołowymi, a wszystkie melodie po kilkakroć powtarza-

Plaga myszy!

Rolnicy pamiętajcie o tem, że o ile nie będziecie niszczyć myszy polnych, natenczas zniszczą one wasze zboża i oziminy. Takiej plagi myszy jak w tym roku nie było już dziesiątki lat. Tylko ogólne tępienie myszy spowoduje kompletne wyniszczenie tychże.

Jako zupełnie radykalny i pod gwarancją działający środek, polecamy zarazek tyfusu mysiego dla tępienia myszy polnych wyrobu Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej U. P. w cenie zł 5,— za 1 ltr., którą dostarcza Drogerja Uniwersum J. & W. Czepczyński, Poznań, Fr. Ratajczaka 38. Jeden ltr. wystarczy na wytepienie myszy na obszarze ca. 50 mórg. Jest to środek najtańszy a przytem najskuteczniejszy. Zarazek tyfusu mysiego działa po 4—5 dniach, bowiem myszy zarażają się jedna od drugiej i po 14 dniach giną masowo. Chcąc mieć natychmiastowy skutek polecamy naboje dymno-gazowe FUMID wyrobu Fabryki środków do zwalczania szkodników UNIVERSUM, Poznań, Fr. Ratajczaka 38, które podług oświadczenia najważniejszycy właścicielei majątków działają zupełnie pewnie.

Cały szereg majątków uwolnił się, przez użycie powyższych środków od myszy.

Pg 4984-41,2

ne są przez zespół girlsów i boysów. Ułatwia to ich zapamiętanie i mają one szanse spopularyzowania się. Operetka jest wyreżyserowana pomysłowo, może tylko zbyt oszczędnie skreślał ołówek reżysera. Przedstawienie bowiem możnaby bez szkody znacznie skrócić.

Z wykonawców wymienić należy p. J. Kraszewską, artystkę obdarzoną, doskonałą aparycją, ładnym głosem i zdolnościami aktorskimi. Rola młodej dziewczynki jest jednak niezbyt dla niej fortunna. Duży sukces zdobył p. Z. Tokarski w roli obłudnego wydawcy biblij; wnosił on na scenę dużo humoru, werwy, dobrze śpiewał i tańczył. Ładnie się prezentuje p. K. Skalska; p. Larys Pawińska, znana aktorka komedjowa, dała pełną życia postać poczciwej, wierzącej w swego męża, oszczędnej żony. P. Ołędzki jest, powiedzmy ostrożnie, trochę nie na miejscu w roli amanta. Bardzo miło wypadły epizody p. Grossówny, znanej na poznańskim gruncie tancerki, która udatnie tu zadebiutowała, oraz p. Stadnickówny i p. Grewiczówny. Niezły był lokal p. Gromadzińskiego Orkiestry prowadził sprawnie dyr. Z. Woj-

CHLEB ZDROWOTNY

z domieszką mąki Dra WANDERA

Domieszka mąki Dra WANDERA sprawia, że chleb ten jest pełnowartościowy, łatwostrawny, działa dodatnio na przemianę materji i wpływa na wzmocnienie organizmu. Bardzo smaczny. Zachowuje długo swą świeżość.

CHLEB ZDROWOTNY to chleb z domieszką mąki Dra WANDERA.

Ządać tylko w oryginalnym opakowaniu. ng 5863

ciechowski. Dużo też było ładnych kostymów i dekoracji p. Worszynowicza.

Okropne są tylko teksty niektórych piosenek a przedstawienie, jak się rzekło, trochę było przeciągnięte. Trzeci akt jest np. stawianiem kropki nad „i”, w dodatku w sposób niezbyt wykwintny. Czerwony ołówek bardzoby się przydał.

Nowemu teatrowi życzymy powodzenia (t. k.)

Jakie poradnie są potrzebne?

(Z wykładów Sekcji Eugenicznej).

Po umówieniu różnych zagadnień z wykładów Sekcji Eugenicznej, dotyczących problemu wytworzenia lepszej rasy przez dążenie do doskonałości rozumu i ciała, wypada nam wysnuć wnioski, jak problem ten praktycznie wykonać. Wspomniałem w poprzednich artykułach o konieczności prowadzenia pewnych nauk eugenicznych w szkole, stworzeniu katechizacji eugenicznych przy uniwersytetach, a teraz pozostanie jeszcze jedno, odrębne zagadnienie dotyczące życia codziennego, jego niedomagań, zgrzytów; chcę poruszyć sprawę fachowego poradnictwa i to właśnie z zakresu najważniejszych spraw, związanych z postulatami: „zdrowe ciało — zdrowy duch”.

Życi samo uczy nas gdzie i kiedy trzeba porad i dzięki zdrowej spstrzegawczości mamy już dziś w Polsce rozwijający się aparat „Opieki nad Matką i Dzieckiem”. Liczne wypadki chorób krzywiczych, częste zgony niemowląt, wskazały, że kobieta nie jest przygotowana od swej roli matki i nie jest w stanie sama sprostać zadaniu. Dziś dzięki poradniom pod kierownictwem lekarzy nie grozi dziecku ani matka żadna choroba utajona, a każda inna choroba zwalczana jest w zarodku; dziecko i matka mają wytyczoną djetę, a wszystko razem wyliczone, zbadane.

Drugi rodzaj poradni powinien obejmować zakres chorób, a nawet stanów normalnych z okresu ciąży. Przecież najczęściej młoda kobieta, przyszła matka pojęcia niema o tem, co jest normalnym objawem w czasie ciąży a co chorobą, nie wie, jak prowadzić sposób życia, aby nie zaszkodzić płodowi, lub własnych sił wyczerpanych przez ciężą nie zniszczyć jeszcze dodatkowym zachorowaniem. Są zwolennicy poglądu, że ten rodzaj poradni powinien dotyczyć nietylko pewnego okresu życia kobiety, ale obejmować całe życie małżeńskie. Rozpowszechnia się mniemanie o konieczności poradni przedślubnych dla narzeczonych. Nie ulega wątpliwości, że każda osoba, zamierzająca zawrzeć związek małżeński winna poddać się dokładnemu badaniu lekarskiemu i nie kto inny jak lekarz winien wydać decyzję o przeszkodach seksualnych do zawarcia małżeństwa. Czy jednak wskazane jest, aby dla tych zagadnień otwierać osobne poradnie, nad tem możnaby zastanawiać się w dłuższej fachowej dyskusji. Ogólnie rzecz biorąc, są pewne dziedziny, które wymagają stworzenia poradni, lecz czy należy zbyt licznie je otwierać? Wydaje mi się, że nie, bo przecież każdy lekarz praktykujący zajmuje się poradnictwem. Bardzo obszerną dyskusję na łamach prasy codziennej wywołała sprawa poradni „świadomego macierzeństwa”, „zapobiegania ciąży” i t. p. Pragnę mocno podkreślić, że wszelkie poradnie jak wogóle każda rada lekarza i całe leczenie ma wtenczas cel i jest uzasadnione, gdy oparte jest o odpowiednie zasady etyki w ogólności, a szczególnie etyki lekarskiej. Tolerowanie i rozpowszechnianie dowolności zabiegów w dziedzinie seksualnej jest zagadnieniem odrębnym, nie łączącym się z omawianym tematem, gdyż jest to raczej problem dotyczący zdrowia moralnego społeczeństwa. Być może, że życie zmusi lekarza, aby pogłębił wiadomości z zakresu np. spraw seksualnych, i być może, że życie zmusi nas do stworzenia specjalności w tej dziedzinie, ale dopiero wtedy sprawa stosownej poradni również okaże się wskazaną.

Nowym problemem z zakresu poradnictwa jest sterylizacja. Zabieg ten stosowano już w starożytności. Dziś problem ten na nowo staje się aktualny np. ostatnio w Niemczech. Stosowanie sterylizacji jest jedynie wtenczas wskazane, jeśli ma ona służyć celom prawdziwie uzasadnionym, bo zdarzają się wypadki, że sterylizacja jest jedyną metodą uleczenia kobiety. Dziś jednak pojawiają się tendencje szerszego stosowania sterylizacji, mam tu na myśli osoby obarczone dziedzicznie, chore nieuleczalnie i t. p. Opinia publiczna i głębokie rozważania naukowe rozstrzygną, czy np. u psychicznie chorych, aby uchronić przyszłe pokolenia przed podobnie chorym potomkiem — sterylizacja jest uzasadniona. Lecz i tutaj wskazania do stosowania zabiegu mogą dać tylko zasady etyki. Sterylizacja nie jest dla organizmu obojętnym zabiegiem, bo przecież narządy, które poddajemy sterylizacji, mają przez naturę nakazany cel, przeciwdziałanie naturze musi spowodować pewne zaburzenie, mniej jednak szkodliwe dla dobra społecznego, niż zrodzone potomstwo dziedzicznie obciążone.

PORADNICTWO ZAGRANICĄ I W POLSCE.

Początki poradnictwa, obecnie rozpowszechnego w Holandji, sięgają lat 1880, Szwecja wprowadziła poradnictwo w roku 1915 dotyczyło ono ośląkanych, dotkniętych padaczką i t. d. W Czechosłowacji w roku 1928 poradnictwo wkracza w sprawy związków małżeńskich.

W Niemczech mamy dziś około 300 poradni. W Polsce poradnictwo zaczyna rozwijać się w miastach stołecznych, natomiast w miastach prowincjonalnych wciąż jeszcze głucho. Poradnictwo z punktu widzenia eugenicznego jest wtedy konieczne, o ile ma ono służyć wyłącznie sprawie podniesienia rasy a temsamem dobru społeczeństwa.

Sprawami poradnictwa, zapobiegania chorobom poza lekarzem jako powołanym i poza społeczeństwem jako zainteresowanym — powinny zająć się wydatnie i przedewszystkiem instytucje jak Kasy Chorvch, Ubezpieczalnie. W ten właśnie sposób mogą podobać zadaniu t. zn. nie tylko nieść pomoc chorym, ale przeciwdziałać szerzeniu się chorób, mnożeniu się osób obciążonych. Dotychczas jednak instytucje, powołane do podobnych zadań, nie zrobiły w tych sprawach dużo.

WIELKIE WYGRANE:

300 000 zł
100.000 „
75.000 „
50.000 „
50.000 „

i wiele innych wygranych padło ostatnio w największej w Polsce kolekturze

J. WOLANOW
WARSZAWA, Marszałkowska 154

Radzimy przeto wszystkim nabywać losy 1-ej klasy w kolekturze Wolanowa. Zamiejscowym wysłać się natychmiast po wpłaceniu należności do P. K. O. na konto 18.814

Cena: 1/4 — zł 10, połówki — zł 20, całego losu — zł 40.

Uwaga: Ze względu na bardzo korzystną zmianę planu gry do 28 Loterii, wysyłamy każdemu szczegółowe prospekty zupełnie darmo. Tg 400

Tow. Uczniów Handlowych w Poznaniu

Ruchliwe Towarzystwo Uczniów Handlowych w Poznaniu, mając za sobą piękną tradycję, szczególnie krzewi idee zrzeszania i urabiania charakterów uczniów kupieckich na terenie stoł miasta Poznania, jako narybku kupieckiego. Społeczeństwo też powinno więcej zapoznawać się z tą organizacją która na wzniosłych oparta ideach, wychowuje i kształci młode pokolenie kupieckie.

Kuratorjum, w którego skład wchodzi pp. Szulc, Adamski, Sparty i Domański, szczerą pieczę otacza Towarzystwo. Sprężysty zarząd, wierny głoszący hasłom, kieruje sterem organizacji na jego czele prezes kol. Stefan Jaśkowiak, dalej wiceprezes kol. Stefan Kulczak, sekretarz kol. Edward Białas, sekretarz kol. Edmund Bielawny, skarbnik kol. Edward Seichert, bibliotekarz kol. Stanisław Czarczyński i wicebibliotekarz kol. Witold Hayduk. W bieżącym roku Towarzystwo może się poszczycić bogatym plonem pracy. Prócz licznych zebrań z wykładami i zwiedzania urządzono szereg wycieczek krajoznawczych na większą skalę. Z nich jedna 2-dniowa, urządzona w czerwcu br. do Inowrocławia, Kruszwicy i Bydgoszczy, druga w sierpniu br. do Pleszewa i Gołuchowa, dalsza w wrześniu br. do Gniezna, grodu Lecha. Wycieczki dały członkom dużo korzyści i zadowolenia. W projekcie jest na zakończenie roku wycieczka na święto Bożego Narodzenia do Krakowa i Zakopanego.

Istniejące od kilku lat przy T. U. H. własne „ognisko” (Al. Marcinkowsk 26, drugi dom) skupia i jednoczy członków, którzy po pracy swej zawodowej znajdują w niem rozrywkę i odpoczynek. Przy Towarzystwie istnieją różne kółka i sekcje jak: kółko literacko-naukowe, szachowe, sportowe, cyklistów, ping-pongowe i muzyczne. Kółka cieszą się wielkim zainteresowaniem u członków. Nad ruchliwą ich pracą czuwa generalny kierownik kol. Teodor Janicki. Towarzystwo Uczniów Handlowych w Poznaniu ma przed sobą do spełnienia zadania i cele godne powszechnego poparcia. Dlatego niechaj wszyscy kupcy i przemysłowcy popierają jego dążenia. Uczniowie zaś kupieccy niechaj solidarnie i bez wyjątku gromadzą się, pod sztandarem T. U. H.

Spożycie wina i piwa w Europie

Do jakiego stopnia spożycie piwa w krajach produkujących wino stanowi szkodliwą konkurencję dla przemysłu winnego, to wykazuje prasa francuska. Artykuł, jaki się ukazał w paryskim „Excelsiorze” po dokładnym zbadaniu zagadnienia stwierdza, że podczas gdy w 1921 r. Francuz wypijał przeciętnie 152 litrów wina, a 26 piwa rocznie, obecnie spożywa on tylko 142 litr. wina, a spożycie piwa wzrosło do 47. Z danych przytoczonych przez pismo paryskie wynika, że Francja stoi nadal na czele innych krajów, co do spożycia wina. We Francji bowiem przeciętne spożycie na jednego mieszkańca wynosi 142 litr. rocznie, w Włoszech 92, w Hiszpanji 88, w Szwajcarii 45, w Grecji 36, na Węgrzech 32, w Bułgarii 22, w Austrii i w Rumunji 15, w Niemczech 10. Z tej samej statystyki wynika, że z wyjątkiem Szwajcarii kraje produkujące wino są nadal głównymi spóżywcami płodu gronowego. Co się tyczy piwa, to na czele spożycia stoi Belgja z 185 litr. na jednego mieszkańca rocznie, następnie Anglja 77 i Austrija 72, Niemcy 68, Danja i Czechosłowacja 62, Szwajcarija 48, Francja i Irlandja 47, Polska 39, Szwecja 38 i Norwegja z 25 litrami rocznie. S. F.

Wojna z teściową

Znakomity Wielkopolek Sebastian Fabjan Klonowicz, autor „Flisa”, „Worka Judaszów”, „Roxolania”, „Victoria Deorum” syn mieszczański z Sulmierzyc, powiatu krotoszyńskiego, dzierżawcy forwarku i młyn „Długoleka” nad rzeką Orlą, Jana Klona, zajmujący niepoślednie miejsce na parnasie XVI wieku, miał krzyż Pański z... teściową.

Ożenił się w Lublinie, gdzie go po studiach w kraju i zagranicą losy zawiodły i gdzie przepędził najdłuższy okres, blisko 30-letni swego życia, aż do śmierci. Tam, sprawując urząd pisarza radzieckiego, ławnika, rajcy i wreszcie burmistrza, pozostawił w aktach miejskich (acta advocatialis i consularia) nietylko ślady poetyckiego polotu, wierszowaną formą zdołując swoje urzędowe czynności, lecz i liczne dowody udreń i zgrzytów, zmartwienia i perturbacji z wojowniczą swiekrą.

Rozpoczęło się to w roku 1580, niemal bezpośrednio po zawarciu związków małżeńskich z Agnieszka z Wiślickich, córką Jana i Małgorzaty.

Archiwariusz lubelski Józef Dętmerski, którego istniejące w historii literatury braki w biografii Klonowicza pobudziły do zagłębienia się w akta urzędowe m. Lublina, by „na zasadzie autentycznych źródeł” wynieść na światło dzienne „fakta pyłem zapomnienia dotąd okryte”, wydobyl cenne przyczynki do charakterystyki Klonowicza na jaw i ogłosił w roku 1882 w zeszycie marcowym pisma naukowego i literackiego „Ateneum”, wychodzącego wówczas w Warszawie. Otóż na podstawie tej relacji okazuje się, że pani Małgorzata nie zbytniej zażywała estymy już u swego małżonka, skoro tenże testamentem swym mianował był opiekunem swych dzieci i administratorem majątku Klonowicza „wtedy kiedy nie był jeszcze jego zięciem, lecz dopiero narzeczonym jego córki Agnieszki”.

Po śmierci tegoż Jana Wiślickiego i po ślubie Agnieszki, córki jego, z Klonowiczem rozgorzała na dobre wojna z teściową. Klonowicz bowiem jako rodowity Wielkopolek, zwykły rzeczy wszelkie traktować ściśle, nieustępliwie strzegł pupilarnych interesów rodziny, zastaniając ją przed marnotrawną dłońią teściowej. Z dokumentów lubelskich wynika, jak niespokojna i nienasycona teściowa „wszczyna ciągle procesy, czyni różne awantury, napada na nich z obelgami słownymi i czynnymi, a nawet na życie ich przedsiębrała zamachy. Była to kobieta złośliwa, zawzięta i rozpustna... Pożędzszy powtórnie za mąż za Stanisława Bachusa jeszcze bardziej się zaczęła oddawać rozwiązłemu życiu i wszelkiej hulawicy”.

I Klonowicz w skardze swej podnosi, że „dał jej z łaski w tymże domu (dom należący do dzieci po Wiślickim) mieszkanie, gdy ona jednak swoją niespokojnością, awanturami, najstraszniejszym i bezwstydnym prowadzeniem się, przynosi zakal swej rodzinie, a przy tem wszystkim, jeszcze godzi na życie swojego zięcia i córki i raz już syna swego i tę córkę Agnieszkę chciała udusić, przeto jak najuroczyściej...” i t. d.

Na taką skargę odpowiada teściowa skargą. Apeluje do sprawiedliwości sędziów; „że mam wiele dolegliwości, nie wiem i by „raczyli z łaski swej dopomóc i dać opiekuny, co powinni z łaski swej takie sieroty opatrywać”.

Klonowicz odpiera skargę nową skargą, w której czyni teściowej ciężki zarzut, „że ona przez swoje dzikie usposobienie, chore dziecko swoje, to jest syna Michała, jako wyrodna matka, pozbawiona wszelkiego macierzyńskiego uczucia, tak pokrzywdziła, iż z tej przyczyny to niewinne dziecko ze świata zejść musiało. Na dowód czego obdukcja przez dwóch ławników nad tem dziećciem urzędownie dopełniona”.

Po krótkiej przerwie w tej wojnie rodzinnej zakończonej ugodą, rozgorzała walka na nowo. Swiekra wszczyła spór o sumę jakoby jej należnych 300 zł. Klonowicz odpiera pretensję i w obronie swej przytacza fakt „oparty na urzędowej obdukcji, że taż Małgorzata Bachusowa przy pobiciu swej córki Agnieszki skaleczyła jej obie nogi i lewe ucho”. Jeszcze sprawa nie dobiegła końca, gdy Klonowicz zmuszony jest pozwać teściową przed sąd „o odbicie kłódki w swoim mieszkaniu”.

I dokumenty archiwalne w odniesieniu do tej sprawy notują:

„Trzy razy woźny ją do sądu wzywał, ona za żadnym razem nie stanęła”.

Kiedyś podziwiać ją będą z powodu jej pięknych zębów

Każda dbała o swe dzieci matka powinna pilnować, by codziennie rano i wieczorem czyściły zęby pastą Colgate. Pasta ta bowiem nietylko nadaje powierzchni zębów nieskazitelną białosć, lecz czyści również dokładnie szczeliny między zębami. A właśnie w tych szczelinach, do których włos szczoteczki nie dociera, gromadzą się resztki jedzenia, które pasta Colgate gruntownie usuwa. Aromatyczny jej smak sprawia, że oddech staje się świeży i czysty, to też po pierwszej już próbie ani Pan ani dzieci nie zechcą używać innej pasty.

Colgate-Palmolive Sp. z o.o.

Zł. 2.- i Zł. 1.-
Wyrób polski

Nieczysty oddech pochodzi często z pozostałych między zębami resztek jedzenia. Colgate zapobiega temu gruntownie.

I tak bez końca, przez blisko 20 lat — aż do śmierci, która przecięła pasmo tego udreńzonego życia w roku 1602 — miał Klonowicz twardy orzech do zgryzienia... z taką teściową.

Chyba nie wielu jest pisarzy w historii piśmiennictwa, którzy taki cieżki świekrowy nosili na skroni swego żywota.

ANT. CHOCIESZYŃSKI.

Tanie książki dla naszych abonentów

Zgodnie z naszą zapowiedzią włączyliśmy do szóstej serii książek po cenach poważnie niższych dla naszych Czytelników dzieło niestety ważne

Henryka Rolickiego „Zmierzch Izraela”.

O czytelności jego świadczy najlepiej fakt, że w ciągu roku ukazało się już trzecie wydanie.

Objętość jego 422 stron dużego formatu. Cena dla abonentów pisma naszego zamiast zł 8,— tylko 4 zł.

Na treść tej książki składają się następujące rozdziały:

Historja w życiu żydostwa, Zamierzone dzieje Izraela, Reformy Ezdrasza i Nehemjasza, — Pod władzą Egiptu i Syrii, — Rzym i zburzenie Jerozolimy, — Powstania, Synhedrjon, Talmud palestyński, — Żydzi a rozstrój cesarstwa rzymskiego, — Chrześcijaństwo a Żydzi, — Babilonia i Talmud babiloński, — Narodziny Islamu, — Rozkwit żydostwa w Hiszpanji, — Mojżesz, Majmuni, kabaliści, Księga Zohar, — Ruchy sekciarsko-rewolucyjne w średniowieczu, — Marrani, Inkwizycja, Wypędzenie Żydów z Hiszpanji, — Św. inkwizycja w Portugalji, — Wpływy żydowskie na ruch humanistyczny, — Początki reformacji, wybuchy rewolucyjne, — Żydzi w Turcji, — Polska schronieniem dla żydostwa, Reformacja w Polsce, — Wojna trzydziestoletnia, — Neutralność Polski, — Bunt kozacki, — Rewolucja Cromwella, — Manasse ben Izrael, Baruch Spinoza, Sabbataj Cwi mesjaszem, — Potop, — Tajne związki, symbole, hierarchja i rytuał wolnomularstwa, — Kabala a wtajemniczenie masonskie, — Podział rytów masonskich, — Wolnomularstwo a Żydzi, — Filozofja, etyka i hasła wolnomularstwa, Mojżesz Mendelssohn, rewolucja francuska i jej skutki, — Żydzi w Polsce za Sasów, — Chasydyzm — Tajemnica Chachama Franka, — Żydzi a upadek Pol-

ski, — Żydzi a niepodległość Polski, — Rządy finansjery żydowskiej, — Cele socjalizmu, — O sjonizmie, — Finansjera żydowska a bolszewizm, — Kryzys duchowy, gospodarczy i perspektywy.

Maciej Loret: „Italia współczesna”. (Treść: Italja a wojna, Chaos powojenny, Prądy społeczne i umysłowe, Italja w opinii obcych, Człowiek przełomu, Ustrój państwa faszystowskiego, Polityka zagraniczna i kolonialna, Polityka ekonomiczna i finansowa, Italja i Watykan, Faszizm a kultura umysłowa i fizyczna itd.). Ostatnie wypadki polityczne i napięcie stosunków z Włochami uczyniły książkę Loreta wysoce aktualną jako obiektywny i bogaty obraz polityki społecznej, wewnętrznej i zagranicznej Mussoliniego i dążeń faszystów do zdobycia w Europie roli naczelnej. Objętość stron 264. Cena zł 11,—. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 7,—.

Karol du Hemme: Niemcy gotowe do wojny! Przekład Jerzego Herniczka. (Treść: Najazd. Jak się tworzy w Niemczech opinię publiczną. Serja prowokacji, Tragiczne przestrogi, Niemcy przygotowują wojnę odwetową. Psychiczny stan Niemiec, Niemcy mogą wystawić ponad siedem milionów żołnierzy, Komedja niemieckiego pacyfizmu, Jak Niemcy omijają zobowiązania traktatowe, Potężna organizacja lotnictwa niemieckiego, Ostatni piękny wynalazek niemiecki, Marynarka niemiecka, Nienawiść niemiecka, Ekonomiczna ofensywa niemiecka, Niemiecka buta. Pokój zagrożony, itd.) Książka ta krzyczy swoją aktualnością i nawoływaniem: „Czuwajcie, Niemcy gotowe do wojny!” Napisana niesłychanie żywo i płomiennie, wywarła wielkie w świecie wrażenie. Książka, którą każdy znać powinien. — Objętość stron 240. Cena zł 7,—. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 3,50.

Włodzimierz Dzwonkowski: „Portrety dziejowe”. (Treść: Dziewica Orleańska, Ludzie i czasy włoskiego Odrodzenia, Krzysztof Kolumb, Krwawy car, Hetman Niezlomny Stanisław Żółkiewski, General Bonaparte, Orleńskie Napoleońskie, Stary Lew Lechistanu a powstanie węgierskie). Dzieło napisane żywo i barwnie, ozdobione 14 ilustracjami kolorowymi i czarnymi, wykonanymi artystycznie. — Objętość stron 200. cena zł 6,—. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 3,—.

Maciej Wierzbicki: „Atak sępów”. Powieść z roku 1935, Stron 296. Cena zł 7,—. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 3,50.

Helena Mniszek: „Dziedzictwo”. Powieść. Stron 360. Cena zł 7,—. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 3,50.

Helena Mniszek: „Powojenni”. Powieść w 2 tomach. (Dalszy ciąg „Dziedzictwa”). Stron 448. Cena zł 11,40. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 5,70.

Aleksander Dumas: „D'Artagnan”. Powieść. (Dalszy ciąg „Trzech Muskietierów” według niedawno znalezionego rękopisu). Stron 302. Cena zł 4,—. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 2,—.

Marja Czeska-Maczyńska: „Dziwaczne przygody Imci Pana Jura Bendowskiego”. Powieść dla młodzieży — z ilustracjami. Stron 252. Cena w ładnej oprawie zł 5,50. Dla abonentów pisma naszego tylko zł 2,75.

Książki powyższe za pół ceny abonentci nabywać mogą za gotówkę w administracji pisma naszego. Abonentci zamiejscowi dopłacają na koszt przesyłki pocztowej — bez względu na ilość zamówionych książek — zł 1,—.

Książek powyższych za zaliczką pocztową się nie wysyła.

Koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim

Pierwszy koncert symfoniczny orkiestry miejskiej odbędzie się w czwartek dnia 12 bm. pod dyrekcją Zygmunta Latoszewskiego. Jako solistkę pozyskano wybitną polską wiolinistkę Eugenję Umiańską, która wystąpi po raz pierwszy w Poznaniu. Artystka odegra koncert Karłowicza.

Bilety nabyć już można w firmie A. Szrejbrovski ul. Gwarna 20.

Koncert Turczyńskiego

Na dzień 28. bm. podczas dorocznego obchodu czechosłowackiego święta narodowego zarząd Tow. Polsko-Czechosłowackiego w Poznaniu przygotowuje dla swoich członków wielką ucztę artystyczną. Mianowicie pertraktuje ze słynnym pianistą prof. J. Turczyńskim o przyjazd do Poznania i wypełnienie swojej części koncertowej obchodu. Dla członków Towarzystwa wstęp będzie bezpłatny.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Dziś teatr nieczynny. We wtorek dana będzie przemiana operetki „Boccacio”, która na pierwszym przedstawieniu rozbawiła publiczność. Szczególny sukces odniosła Jadwiga Fontanówna w roli Boccacio oraz Bolesław Polański przez wypowiedzenie prologu pełnego humoru.

Wanda Werwińska w Teatrze Wielkim

Dyrekcji Teatru Wielkiego udało się pozyskać słynną primadonnę oper zagranicznych Wandę Werwińską, która wystąpi w środę, dnia 11 bm. w oper. Halévyego „Żydówka”. Artystka kreować będzie postać Racheli, która to partja należy do jej najlepszych ról. Prasa zagraniczna gloryfikuje Wandę Werwińską na „Królową śpiewu” i nie znajduje dość pochlebnych słów o naszej wielkiej artystce.

Zapowiedziany występ Wandy Werwińskiej wywołał oczywiście wielkie zainteresowanie, czego najlepszym dowodem ożywiona przedsprzedaż.

„Kocham cię i będziesz moja...”

Oto tytuł najbliższej premjery Teatru Nowego, która odbędzie się jutro we wtorek z gościnnym występem Antoniego Fertnera. Nasz znakomity gość wybrał na swój występ przemianę i jedną z najweselejszych komedji pt. „Kocham cię i będziesz moja...”, jednego z najlepszych komedjopisarzy francuskich doby obecnej J. Verneuil'a. Partnerką Fertnera będzie p. Marja Miedzińska, artystka teatru lwowskiego, występująca po raz pierwszy w Poznaniu.

„A teraz przepowiedz lekcję” — zdaje się mówić ples profesor do swej ucznicy kozy, która nie bardzo zdaje się uważać na to, co mówi profesor, lecz myśli raczej... o pozowaniu do fotografii.

Wielka parada 12 pułków kawalerji polskiej na Błoniach krakowskich była jednocześnie rewją teźny i wspaniałej postawy naszej współczesnej husarji. Barwne pułki ułańskie przejeżdżały ulicami Krakowa wśród owacy rozentuzjzmowanych tłumów. Na zdjęciu widzimy czoło 17 pułku ułanów z Leszna, w chwili gdy wkracza do Krakowa przez bramę Florjańską.

Podczas wspaniałej rewji kawalerji polskiej w Krakowie, wyróżniły się brawurą postawą, karnością i zgraniem w defiladzie, z której fragment zamieszczamy, pułki wielkopolskie: 15 pułk ułanów z Poznania i 17 pułk ułanów leszczyńskich.

Nowa ekspedycja Sven Hedina do Azji

Słynny podróżnik szwedzki, dr. Sven Hedin, przygotowuje obecnie wraz z towarzyszącymi wyprawę do wnętrza Azji, celem odnalezienia słynnej „drogi jedwabnej”, którą zdały karawany. Dr. Hedin, który w ciągu ostatnich kilku lat kierował niebezpiecznymi ekspedycjami do Azji, podejmuje nową wyprawę z polecenia rządu chińskiego w celu wyznaczenia starej drogi handlowej poprzez Zachodni Turkiestan. Na dawnym szlaku ma być w przyszłości wybudowana szosa automobilowa.

Dokładny plan ekspedycji opracowany został w Sztokholmie, składać się ona będzie z pięciu samochodów, które wyruszą z Kwei-hwa-cheng, blisko Mongolji. Uczelnicy przewidują, iż nowa wyprawa będzie wymagała wielkiego wysiłku, ale da też dużo zdobyczy i doświadczeń naukowych. Dojdzie ona aż do górzystych obszarów Mongolji. W czasie największych mrozów, kiedy temperatura spada czasami do 40 stopni niżej zera, okolice te są szczególnie trudne do przebycia. W okolicach pustynnych ekspedycja posługiwać się będzie wielbłędami, które dźwigać będą ładunek lodu, celem zasilenia zapasu stodkiewody.

Przypuszczają, iż przyszła droga automobilowa stanie się ważną linią komunikacyjną z zachodnim Turkiestanem, który jest jedną z najbogatszych prowincji Chin. Ekspedycja dr. Hedina zamierza osiągnąć, dzięki posługiwaniu się samochodami, znaczną szybkość i będzie mogła przebyć w 15 dni przestrzeń, którą karawany wielbłędów przebywały dawniej w 120 dni.

Znak czasu na kolejach angielskich

Od r. 1929 obowiązuje w Angji ustawa, na mocy której kolejom angielskim przysługuje prawo otrzymywania własnych linii lotniczych. Pierwszą linią, która zrobiła użytek z tego prawa, jest Great Western Railway, uruchomiwszy komunikację lotniczą przy pomocy własnych aparatów między stacjami Cardiff i Torquay. Kompanja G. Western Railway urządziła w obu miastach własne porty lotnicze, a komunikację autobusową między lotniskami a miastem podtrzymują autobusy kolejowe. W ten sposób koleje angielskie przystosowały się do konkurencji, jaką wyrządzają im pasażerski linje lotnicze.

Smierć „dobrej pastuszki“

W północnej Szwecji, w miejscowości Myre, zmarła ostatnio Sara Eriksson, zwana „dobłą pastuszką”. Pisma szwedzkie przypominają, iż była ona w r. 1890 bohaterką głośnego wydarzenia i wyratowała z pożaru lasu stado bydła powierzone jej opiece. Sara wraz z innymi dziewczętami miała powierzoną sobie opiekę nad bydłem w wielkiej fermie, położonej wśród lasów. Pewnego razu lasy wokół fermy stanęły w płomieniach i droga do wsi została odcięta przez pożar, który zbliżał się gwałtownie. Pozostałe dziewczęta straciły głowę i uciekły, lecz Sara zgromadziła przestraszone stado i pognęła je w przeciwną stronę lasu, zdala od ognia. W drodze Sara odnalazła jedno z małych cieląt, które odłączyło się od matki. Niosła je ona w ramionach, a w końcu, czując, iż

sił jej nie starczy, zabiła cielaka ostrym kamieniem, nie chcąc, by żywcem spłonął. Dzielną pastuszką szła boso przez las, a ostre kamienie i gałęzie kaleczyły jej stopy. Nakoniec zaszła wraz ze swym stadem nad jezioro, które zagradzało drogę. Bydło rzuciło się do wody, a Sara, nie umiejąc pływać, skoczyła na grzbiet wołu i w ten sposób przebyła jezioro. Po długiej i męczącej ucieczce doszła ona wreszcie do osad ludzkich, wyczerpana, pokaleczona i osmolona, lecz na czele nienaruszonego stada. W rodzinnej wiosce przyjęto „dobłą pastuszkę” jak bohaterkę.

Słoń karzeł

Nieprzebytym dżunglą afrykańskim człowiek wydziera wciąż to nowe tajemnice. Już dawno wiadano na pogranicznych ziemiach republik afrykańskich Liberia i Sierra Leone o istnieniu miniaturowego słonia, który w pełnym rozwoju osiąga co najwyżej wysokość dorosłego mężczyzny. Różni on się zatem bardzo poważnie wzrostem od znanego powszechnie słonia afrykańskiego. Pragnąc sprawdzić podawane przez krajowców wiadomości, gubernator Sierra Leone zorganizował wyprawę łowiecką do pralasów, w których ukrywały się stada małych słoni. Po długich poszukiwaniach w dżungli, której ciemności nie rozjaśnia żaden promień słoneczny, wytopiono wreszcie pożądaną sztukę. Gubernator zbliżył się na jakie 9 metrów i ujrzał słonia, nie większego jak 150 do 170 centymetrów i różniącego się jaśniejszą znacznie barwą od słonia afrykańskiego. Słoń, otrzymawszy dwie kule w okolice serca, rzucił się do ucieczki, znacząc ślad swój obficie farbą. Lecz dopiero po dwóch dniach krajowcy przynieśli gubernatorowi głowę ubitego słonia na dowód, że odnaleźli zwierzyne. Krajowcy opowiadali przytem, że widzieli dokładnie, jak zdrowe słonie pomagały rannemu w ucieczce, torując mu drogę przez gestwinę i podpierając go łbami.

Głowę ubitego słonia gubernator odesłał do Muzeum Brytyjskiego w Londynie, które po zbadaniu dalszych dowodów doszło do wniosku, że ma się tutaj do czynienia z nową odmianą słonia. W i p

20 000 mil liczą linje lotnicze

całego świata, jak stwierdził w swoim oświadczeniu angielski minister lotnictwa, lord Londonderry, na międzynarodowej konferencji związków lotniczych, odbywającej się w Londynie. Według danych oficjalnych, w 1928 r. ogólna długość regularnie obsługiwanych linii lotniczych na całym świecie wynosiła tylko 9.000 mil, wówczas gdy w roku 1928 ogólna ilość przeleciań mil sięgała cyfry 34.000.000, to w roku bieżącym przekroczy ona cyfrę 100 milionów. Długość linii lotniczych w samej tylko Europie sięga obecnie 100.000 mil.

Wysokość i długość fal morskich

Powszechnie panuje przekonanie, że fale morskie „piętrzą” się do wysokości amerykańskich drapaczy chmur albo wież kościelnych. Istotnie tak nie jest. Naukowe badania wykazały, że przeciętna wysokość fal morskich, t. j. odległość między poziomem dołu wodnego a grzbietem fali podczas ciężkiej burzy, wynosi zaledwie 6 metrów, i że nawet najwyższe fale w czasie burzy na Oceanie Atlantyckim nie przekraczają wysokości 9 m. Podczas szczególnie gwałtownych burz na Oceanie Wielkim wysokość przeciętna fal wynosić może wyjątkowo także 9 m, gdy szczególnie potężne fale osiągnąć mogą wysokość 13 m.

Na morzach półkuli południowej zaobserwowano podobno fale do 16 m wysokie. Natomiast w groźnej zatoce biskajskiej fale nie piętrzą się wyżej, niż na 8 m. Bałwany Morza Śródziemnego osiągają wysokość co najwyżej 4½ m, na Morzu Północnym do 4 m, na Bałtyku 2—3 m.

Twierdzenie o falach wysokich jak wie-

WYRAŹNE WIDZENIE

w dowolnym kierunku patrzenia — zapewniają, dzięki swemu szczególnemu sposobowi wykonania i doskonałej jakości

Szklą Punktal ZEISS'a

Zanim wejdiesz do optyka, spojrzij na wystawę, czy posiada szklą Punktal Zeissa. —

Znacznie niższe ceny!

Szczegółowy opis „Punktal 475” na żądanie wysła bezpłatnie fabryka CARL ZEISS, Jena lub Jen. Reprezentant na Polskę Warszawa, ul. Moniuszki 2.

Pr 4 983-40.18

że kościelne, polega na złudzeniu optycznym, któremu podróżnik tak łatwo ulega na morzu. Do tego dochodzi jeszcze różnica w długości fal. Podczas gdy na morzach południowych długość fal wynosić może 30 do 40 razy tyle, co ich wysokość — napotymano na fale o długości 400 do 500 metrów — na Oceanie Atlantyckim długość fal nie wynosi więcej, niż dwudziestokrotna ich wysokość, a więc 140 do 160 m.

Z tej okoliczności łatwo można wnioskować, jak zachowywać się będą w danym razie statki o rozmaitej długości. Jeżeli statek dłuższy jest niż 160 m, a takich istnieje obecnie dużo, będzie on nietylko nieznacznie odczuwał fale morskie. Mniejsze statki natomiast reagować będą na fale unoszeniem się i zanurzeniem kadłuba. Tem się też tłumaczy, że mniejsze statki, poddając się w całości falowaniu morza, przez ciężkie burze mniej zostają uszkodzone, niż olbrzymy transatlantyckie. Niezwykle były wypadki, że fale morskie przelamały w środku kadłub okrętu. W i p

Olbrzym przedhistoryczny

Przedhistoryczny świat zwierzęcy posiadał okazy, które porównać można jedynie chyba z dzisiejszym wielorybem, z tą wszakże różnicą, że potwory te żyły nie w wodzie, lecz na lądzie. O kolosalnych rozmiarach tych przedhistorycznych mieszkańców naszej ziemi świadczy świeżo ustawiony szkielet największego dotąd brontozaura. Stos pacierzowy tego olbrzyma mierzy 21,30 m, a waga jego wynosiła zdaniem uczonych co najmniej 800 centnarów. W odwrotnym stosunku do tych rozmiarów ogólnych pozostaje wielkość mózgu, który ważył tylko 500 gramów. Za to żołądek był znowu kolosalny. Potwór ten żywił się roślinami. Wyliczono, że musiał on dziennie zjeść co najmniej 10 centnarów roślin, by utrzymać się przy życiu. W i p

Lekkożytność.

Szef (do pomocnika):

— Panie, pan jest leń, darmozjad, idjota, zapomina pan stale, że mnie i tylko mnie zawdzięcza pan wszystko, czem pan jest. (Le Rire).

„Ten Stary Warjat” występ gościnny Antoniego Fertnera w Teatrze Nowym. Scena z aktu 3. Fertner „Antoś”: — Idź kuchta bo ci sprawię takie „manto” że cię pogotwie łyżką wazową zbierać będzie. — Dzień w poniedziałek przedstawienie ostatnie.

SPORT

Różne

Próby do P. O. S. urzęda „Warta“ dla szych członków w poniedziałki, środy i piątki od godz. 16; dla starszych, w niedzielę od godz. 9 na boisku własnym przy ulicy Rolnej.

Piłka nożna

Berliński „Blau Weiss“ zwrócił się do „Warty“ o rozegranie meczu w Poznaniu. Spotkanie to odbędzie się w niedzielę 22 b. m.

CZY WIECIE PAŃSTWO, ŻE.....

..... w filmie FOXA „KAWALKADA“ bierze udział 40 czołowych artystów, 150 wykonawców ról podrzędnych i 25 000 statystów?

..... że sztab techniczny składał się z 200 osób, i że na teren wytwórni w Fox-Movietone-City sprowadzono potrzebny materiał aż dwoma specjalnymi pociągami po 15 wagonów każdy?

..... że do filmu „KAWALKADA“ zbudowano specjalnie dwa olbrzymie parowce transportowe?

..... że „rekwizyty“ filmu składają się: z 3 sterowców, 8 000 karabinów, 200 samochodów, 300 armat, 1 000 koni i aż 25 000 kostiumów?

..... że do filmu „KAWALKADA“ specjalnie skopjowano olbrzymie budowle katedry Westminsterkiej, Trafalgar Square, Hyde Parku i szeregu innych gmachów Londynu?

..... że najpopularniejszym przebojem stanie się uroczy „Blues XX stulecia“, śpiewany w filmie „KAWALKADA“?

..... że za wynajęcie filmu „Kawalkada“ na Poznań zapłaciła Dyrekcja Kina „Słońce“ największą sumę, jaką kiedykolwiek zapłacono za film...

..... że niebawem już cały Poznań mówić będzie tylko o najpotężniejszym filmie sezonu „Kawalkada“.

..... że pomimo fantastycznych kosztów wynajęcia „Kawalkady“ Dyrekcja „Słońca“ wbrew pierwotnym zamiarom nie podwyższyła na film ten cen biletów wstępu, pragnąc wszystkim bez wyjątku umożliwić podziwianie tego epokowego arcydzieła filmowego, nazwanego „epopeą naszych czasów“.

..... że uroczysta premiera „Kawalkady“ odbędzie się już w środę, dnia 11 października r. b. Dzień ten zapisze się złotymi głóskami w historii kinematografii poznańskiej... Pg 4 979

Nadawanie obrazów filmowych drogą telewizji

Słynny londyński „Crystal - Palace“, wielki gmach ze szkła, który był jednym z cudów wystawy międzynarodowej, zamieniony został ostatnio w ośrodek nauki. Na wieży budynku zainstalowany ma być pierwszy „projektor kinematograficzny bez drutu“, który nadawać będzie obrazy filmowe. Filmy te odbierane być mają na aparaty domowe we wszystkich krajach, tak, jak dziś odbierane są audycje radiowe. Na czele prac przygotowawczych z dziedziny telewizji stoi prof. Baird, który czyni szereg doświadczeń na falach krótkich. Za kilka tygodni podjęta będzie próba pierwszego seansu „kina bez drutu“. Prof. Baird zamierza nadawać z wieży „Crystal - Palace“ zarówno filmy nieme, jak i dźwiękowe.

RADJO

Wtorek, dnia 10 października 1933 r.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 11.30 codzienny przegląd prasowy; godz. 11.40 wiadomości o eksporcie polskim; godz. 11.45 komunikat Ministerstwa Opieki Społecznej dla Państw. Urzędów Pośrednictwa Pracy i wiadomości bieżące; godz. 11.57 sygnał czasu; godzina 12.05 jazz (ork. Wilkosza); w przerwie dziennik południowy i wiad. meteor.; godz. 15.30 wiadomości gospodarcze; godz. 15.40 koncert kameralny z cyklu „Kwartety Beethovena“ (płyty); godz. 16.25 skrzynka P. K. O.; godz. 16.40 skrzynka pocztowa; g. 16.55 „Cykl arcydzieł muzycznych“ (od XVI — XX w.), koncert symf. poprzedzony słowem wstępnym Mateusza Glinńskiego (ork symf. i soliści); godz. 17.50 bieżące wiadomości rolnicze; godz. 18.00 odczyt z cyklu wykładów o sztuce nowoczesnej p. t. „Malarstwo krajobrazowe jako objaw budzącego się naturalizmu“ — wygl. dr. Puciata - Pawłowska; godz. 18.20 recital fortepianowy S. Szpinalskiego; godz. 19.25 feljeton aktualny; godz. 19.45 dziennik wie-

JEDYNE LAMPY RADJOWE WYRABIANE W KRAJU TO PHILIPS „MINIWATT“

nr 5 444

Konkurs Wierszowy dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego“

Z jednej z nazw niżej podanych, znanych wyrobów firmy **HENRYK ŻAK w POZNANIU, Fabryka Perfum, Kosmetyków i Mydeł Toaletowych,** należy utworzyć krótki 2-wiersz względnie 4-wiersz.

Wiersze te powinny ukazać się w treściwych, łatwo do zapamiętania określeniach, doborowej jakości niżej wymienionych, popularnych wyrobów.

W konkursie mogą wziąć udział tylko **Czytelnicy „Kurjera Poznańskiego“**. Kto „Kurjera Poznańskiego“ jeszcze nie abonuje, może go zaabonować jeszcze dzisiaj. Numery, dotyczące **Konkursu Wierszowego** firmy Henryk Żak w Poznaniu, stawiamy do dyspozycji **gratisowo**, póki zapas starczy.

Nazwy wyrobów, z których conajmniej jedna powinna się znajdować w wierszu:

Przemysławka, woda kolońska i mydło, Chlorami, pasta do zębów, Miaflor, krem, puder, emalja do paznokci, Hezadont, eliksir i pasta do zębów. dzr 1 442

Za najlepsze wiersze wyznacza firma **Henryk Żak w Poznaniu 100 nagród**. Każdy z wierszy oznaczonych ma prawo do nagrody, nawet choćby jedna osoba nadesłała więcej niż jeden wiersz. Do każdego utworu należy dołączyć zewnętrzny kartonik od pasty do zębów Chlorami. Wszystkie premjowane wiersze pozostają wyłączną własnością firmy Henryk Żak w Poznaniu. Wiersze może użyć firma Henryk Żak dowolnie również na cele reklamowe. Które wiersze zasługują na nagrody, oznaczy jury, na ten cel specjalnie zwołane. Wiersze wraz z kartonikiem od pasty Chlorami należy wysłać pod adresem Redakcji „Kurjera Poznańskiego“, z oznaczeniem na kopercie: **Konkurs Wierszowy firmy Henryk Żak w Poznaniu**.

czorny; godz. 20.00 koncert ork. pod dyr. Ozimińskiego i Irena Downar - Zapolska; w przerwie kwadrans literacki „Dysputa w puszczy“ — fragment z powieści Bernarda Shaw'a pt. „Przygody czarnej dziewczyny“; godz. 22.00 wiadomości sportowe; godz. 22.10 muzyka taneczna — w przerwie wiadomości meteor. dla komunikacji lotniczej i komunikat policyjny.

Programy zagraniczne: Budapeszt (550 m) 19.30 „Hunyadi Laszlo“ opera Erkeła z opery królewskiej; **Wiedeń** (518 m) 21.15 koncert popularny; **Praga** (488 m) 19.25 duet na harmonikach, 20.05 koncert z Bratysławy, 21.05 słuchowisko z Brna; **Bukareszt** (394 m) 20.00 koncert; **Rzym** (441 m) 20.15 koncert popularny; **Medjoian** (331 m) 20.30 „William Rotcliff“ opera w 3 aktach Mascagniego.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 7 bm. zgłoszono: Bernard Maćkowiak 4 m. 22 d. Wojciech Piechowiak, rolnik, 75 l. Aniela Jaegermanówna, biuro-równa, 19 l. Szczepan Zamecki 1 r. 6 m. 15 d. Barbara Stępczewska, uczennica szkolna, 10 l. Antoni Fasięcki, robotnik, 44 l. Włodzimierz Kaczmarek 7 dni. Michał Urbaniak, robotnik, 55 l. Helena Krzyżaniakówna, bez zawodu 18 l. Józefa Popinowa z d. Kłosowska. 65 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Pogrzeb tragicznie zmarłej, ś. p.

Marji Ogrodowskiej

z domu Drabikównej

odbędzie się we wtorek, dnia 10 b. m., o godz. 4.30 po południu z domu żałoby przy ulicy św. Czesława 9, na cmentarz parafjalny Bożego Ciała w Dębcu, o czym donosi

w ciężkim i nieutulonym smutku pogrążona

Jej rodzina.

dg 1 727

Poznań, Szubin, Leszno, Książęcy Las.

Zakład pogrzebowy W. Ducewicz, Górna Wilda 56.

Dnia 7 października 1933 r. o godz. 10.30 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Marja Krysińska

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 10 b. m. o godz. 4 po południu z kostnicy cmentarza jeżyckiego, o czym zawiadamia

Ks. Stefan Krysiński z matką.

zg 20 105

Poznań, Jaraczew, Leszno.

Dnia 6 października 1933 roku zmarł, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 76, mój ukochany mąż, nasz drogi ojciec, ś. p.

Wojciech Piechowiak

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 10. b. m. o godz. 4.30 z domu żałoby, ul. Górczyńska 30 na cmentarz parafjalny w Górczynie, o czym donosi

zg 20 108

Poznań - Górczyn, dnia 8. 10. 1933 r.

w smutku pogrążona

rodzina.

W pierwszą rocznicę śmierci, ś. p.

Anieli Tułodzieckiej

honorowej przewodniczącej towarzystwa naszego

odbędzie się za spokój Jej duszy

msza św.

w kościele św. Wojciecha w środę, dnia 11 października o godzinie 9.

Wzywamy organizacje kobiece oraz dawnych uczni warcianych, by udziałem we mszy św. oddali hołd Jej zasłużonej, a nigdy niezapomnianej pamięci.

Zarząd Tow. „Warta“

Opieka nad dziećmi szkolnymi.

zg 20 112/3

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Towarzystwom oraz Przyjaciółom Krewnym i Znajomym za oddanie ostatniej przysługi jak i liczne wieńce, złożone przy trumnie naszego drogiego ojca, ś. p.

Wacława Lewandowskiego

składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

zg 20 109

Żona i dzieci.

GAZ

ale dobroczynny wydziela przez lata suchy i trwały inhalator kieszonkowy

M. A. M.

ulatwia oddech, czysci drogi oddechowe, orzeźwia, otzeźwia, chroni od kataru i t. p. — Potrzebny każdemu zawsze i wszędzie. — Do nabycia w aptekach i drogeriach. dzr 1 518/19

Wóz

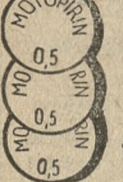
lekki na resorach oraz szory sprzedam Zabikowo, Słowackiego 11. zd 74 512

WYWIAD PIECHOCKIEGO TO ŹRÓDŁO PRAWDY KUPIECKIEJ

Pr 4 978-10-92

Przeniosłem moją kancelarię z Grodzka do Poznania, ulica Młyńska 9.
Dr. Bolesław Majchrzycki,
zg 20 104
adwokat.

MOTOPIRIN-MOTOR
PRZY PIERWSZYCH DRESZCZACH
zażyj „MOTOPIRIN-MOTOR“
— uchronisz się przed chorobą.

Bezsenność wyniszcza organizm
a powstaje głównie wskutek zaburzeń układu nerwowego. Sztuczne środki nasenne nie działają na dłuższą, a wywołują otepienie i zanik wrażliwości nerwów.
Tylko zioła Magistra Wolskiego „PASIVEROSA“ zawierają Kwiat Meki Pańskiej (Passiflora) i idealnie łagodzą zaburzenia systemu nerwowego (nerwice serca, bóle głowy, histerie) oraz sprowadzają krzepiący sen, identyczny ze snem naturalnym. Już po krótkim czasie stosowania cały system nerwowy wraca do stanu normalnego.
Zioła ze zn. ochr. „PASIVEROSA“ do nabycia w aptekach, drogeriach lub w wytwórni: Magister Wolski, Warszawa, Ziemia 14. Objasniające broszury wysyłamy bezpłatnie. ng 5 743

Futra
gotowe i na miarę, spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju — poleca najtaniej
JOZEF DAWID
Poznań ulica Nowa nr. 11.
Firma Chrześcijańska
Przyjmuje asygn. Tow. „Kredyt“
Pg 4200-38,84

Sekretarz
adwokacki i notarialny, siła rutynowana tak w adwokaturze jak notarialnej, pracownik rzetelny, pilny i trzeźwy, pracuje zupełnie samodzielnie, obeznany dokładnie z nowym kpc, poszukuje odpowiedniej posady, bądź w kancelarii adwokackiej, bądź w Instytucji do referatu prawnego. Oferty pod nr. zg 20 110 do Kurjera Poznańskiego.

Skład na drogerję i kolonialkę
w Gostyniu w rynku, w którym od przeszło 25 lat takie przedsiębiorstwo istniało zaraz do wynajęcia. Bliższe wiadomości: ng 5 843 a
Henrykowa Czabajska, Gostyń.

Sprzedam
maszynę parową leżącą wentylową wraz z kotłem wodnorurkowym.
Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 155. ng 5 871

Lokal handlowo-przemysłowy
w którym znajdowała się przez 8 lat fabryka cukierków; nadający się również na inne cele. Skład, biuro i piwnice ca. 250 mtr² do wynajęcia zaraz wprost od gospodarza. Zgłoszenia: Grządzielski, Wroniecka 16. — Telefon 3673. zg 20 090

A. DENIZOT, Luboń (Poznań)
poleca Pr 4 912-57,22
drzewa i krzewy owocowe
parkowe i ozdobne, róże, konifery, rośliny na żywopłoty.
Cennik na żądanie! Cennik na żądanie!

Skład rzeźnicki
na ulicy Pocztovej przy Starym Rynku od zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia w składzie tapet, Pocztowa 31. zg 20 111

Wyborowe drzewka i krzewy owocowe
oraz duży wybór pięknych i rzadkich gatunków drzew i krzewów parkowych, bżów i bylin polecają ze swych szkółek dg 1561
Ogrody Fundacji Kórnickiej
w Kórniku, koło Poznania. Telefon: Kórnik 33. Katalogi i oferty na żądanie.

Kwartet potrzebny.
Bydgoszcz - „Picadilly“
ng 5 853

ZĘBY PERŁY
PRIMADONT
nr 5 565

II. Ogłoszenie.
Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 20 lipca 1933 r. uchwaliło likwidację firmy Drukarnia Katolicka S. A. w Poznaniu, wobec czego podpisany likwidator po myśli § 129 prawa o spółkach akcyjnych wzywa wierzycieli firmy do zgłoszenia swych pretensji w ciągu roku od daty ostatniego ogłoszenia.
Pg 4 813-37,108 (—) Bolesław Winiewicz.

Jak pozbyłam się zmarszczek w wieku 60-u lat i osiągnęłam wygląd młodszego o 20 lat

„Liczę już 60 lat, wiek, w którym kobieta przeważnie nie dba już o powabny wygląd. Lecz zachciało mi się, wyłącznie przez ciekawość, wypróbować na mej pomarszczonej i zniszczonej twarzy działanie znakomitego paryskiego Odżywczego dla Skóry Kremu Tokalon. Łatwo sobie wyobrazić moje złumienie gdy po miesiącu takiej pielęgnacji, powiedziano mi wręcz: „Pani młodziej”. Zachecona temi uwagami wytrwałam i w przeciągu 5-u miesięcy stał się cud: każdy kto mnie widzi obecnie mówi że wyglądam najwyżej na 40 — 45 lat. Cera moja jest czysta i piękna. lekko zaróżowiona i mam zaedwie cię zmarszczek. Cudowne!
Sądząc z tego, gdyby wszystkie kobiety zechciały używać waszego Kremu Tokalon, nie byłoby już wcale starych babek.“
Uwaga. Autorka powyższego listu woli nie wylać swego nazwiska, lecz jej oryginalny list jest w każdej chwili do obejrzenia. Gwarantujemy sumę 50.000 złotych, że Odżywczy Krem Tokalon zawiera wysoce odżywcze składniki, które według zdania wielkich specjalistów są potrzebne skórze, by utrzymać ją świeżą, jędrną i pozbawioną zmarszczek. Należy używać Odżywczego Kremu Tokalon różowego co wieczór, białego zaś co rano. Po jednej nocy już będzie Pani zdumiona i zachwycona rezultatem. Reczymy za wynik, w przeciwnym razie zwracamy pieniądze

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Magiel domowy
sprzedam. Zaczisze 4 a. m. 1. zg 73 947

Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe Pg 4798

Najszczęśliwsze
losy pierwszej klasy nabyć można tylko w kolekturze Kedziory. Sieloca 5/6 narożnik Nowej. Dużo wygranych po 10 000; 5 000; 3 000; 2 000 zł. zg 68 537

Lokomobila
Lanza 50 P. S., na przegrzana parę 10 Amś., gotowa do ruchu. Leon Bardziński. Gniezno, Trzemeszkańska 55 dg 1 707

Plaszcz damskie, kapelusze oraz obsady futrzane
w olbrzymim wyborze przy cenach najniższych specjalny dział miarowy poleca Szczawińska Ska. Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty „Kredytu“ Pg 4 969-39,76

Mebel najkorzystniej kupisz
u Andrzejewskiego. Poznań, ulica Wrocławska 4. dg 1 656

Kiosk
w dużym powiatowym mieście za 1 000 zł sprzedam z powodu objęcia majątku po rodzicach. Adres pokaże Kurjer Poznański zg 74 453

Maszyna
prawiecka i damska w dobrym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia wwentura Orodownika Skoki. ng 5 818

Fortepian
wiedeński zł 800 dogodnie warunki. B. Sommerfeld 27 Grudnia 15 ng 5516

1,50
Zarówki oszczędnościowe pierwszorzędne. — Zupańskiego 3. zg 74 091

Skład
z urządzeniem na ulicy Wronieckiej nadający się na wszelką branżę zaraz do odstąpienia z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 74 514

Futra
najnowsze modele, blamy. Hsy oraz różne skóry kupuje się najtaniej w magazynie futer St. Piotrowski, Poznań Szkoła 9 dg 1240

Mebel najtaniej u Baranowski
Poznań, Pogóna 13. Pg 3122-23,59

Parcela
3 morgi naprzeciw cementarza Ewangelickiego tania. Dzidek, Naramowicka 21. zg 74 121

Sprzedam
tokarnie 2 1/2 metra długa w bardzo dobrym stanie. Zduńska-Wola ul. J. Piłsudskiego 54. ng 5822

100 kostjumów
teatralnych sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zg 74 675/6

Tanio
sprzedam ubranie męskie, rzeczy damskie Focha 80 m. 10. zg 74 761/2

55 buraczanych
5 pokoi, 3 konie, 6 krów 20 000. — wpłaty 8 000. — Both. Sw. Marcina 15. zg 74 776/7

Sprzedam
lub zamienię posiadłość w Niemczech na posiadłość w Poznaniu. Zgłoszenia ul. Kwiatowa 4 mieszkanie 4. zg 74 536

Willa
dwupiętrowa, komfortowa, nie-wykończona, trzymieszkanowa. 18 000, wpłaty 12 000. Jeżyce. — Seida, Młyńska 4 m. 2. zg 74 579

Mebel najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy Krzyżu. zg 73 679

Było — jest i będzie w Hurtowni Porcelany
Wroniecka 24 (podwórze) najtaniej — Porcelana — Serwis stolowe. — Serwis kawowe. — Garnitury kuchenne — Umywalki — Szkl stołowe — Sztuczne alpakowe — Całkowite wyprawy zupełnie tanio. zg 74 779

Mebel używane
wszelkie komplety pojedynczo sprzedaje kupuje okazynie. Nowy Dom Komisowy Wozna 16. zg 74 760

„Emcha“
Fabryka wyrobów blaszanych. Poznań, Górna Wilda 149 telefon 77-41 wykonuje wszelkie wyroby blaszane wchodzące w zakres opakowania z litografią i bez po cenach konkurencyjnych dg 1704

800 zł
3 pokoje debowe kuchnia dostaniez Fabryka Mebli Śródką zg 70 265

Oficerski
mundur nowy buty szablą okazynie. Matejki 46 m. 7. zg 74 567

Futro
karakułowe okazynie. Matejki 46 m. 7. zg 74 568

Kolonjalka
dla poważnego refl. przy Focha na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zg 74 582

Łóżko
tania. Wielkie Garbary 6. m. 5. zg 74 605

Futro
dla starszej korpulentnej osoby także piękny kalim Oferty Kurjer Poznański zg 74 576

Pianino
sprzedam. Dąbrowskiego 72 — mieszkanie 5. zg 74 730

Kartofle
2 zł centnar dostarcza w dom. — Maj. Przybroda, p. Rokietnica. zg 74 548

Tanio
sprzedam 20 mtr. szopy Jan Świerczyński. Szczanieckiej 2. Łazarz. zg 74 547

Akcje
C. Hartwig, nominalne złotych 350. — Oferty cena Kurjer Pozn. zg 74 404

Kolonjalka
zaprowadzona Adres Kurjer Poznański zg 74 594

Pościel
na sprzedaż. Cieszkowskiego 5. mieszkanie 8. zg 74 630

Żakiecik
futrzany imitacja Brajtszwanc tanio. jasny płaszcz damski sportowy Wszystkich Świętych 8. mieszkanie 5. zg 74 665

Kase
National tanio Szkoła 7/8 mieszkanie 8. zg 74 585

Resztówkę
170 móg 7 km. od Bydgoszczy. dobra kultura sprzedam. Oferty „Wyjazd“/Bimro Ogłoszeń Bydgoszcz Dworcowa 54 ng 5 868

Ogródek
działkowy Bielniki sprzedam — Oferty Kurjer Pozn zg 74 610

Zakład fryzjerski
sprzedam w dobrym punkcie tanio. Zgłoszenia Guhr. Ostrów Poznański. ng 5 870

Borek
pow. koźmiński zaraz do wynajęcia skład, kantory obszerne podwórce ze spichlerzami położone w rynku. Nadaje się na każde przedsiębiorstwo fabrykę i t. p. Ewentualnie sprzedam całą nieruchomości na dogodnych warunkach Zgłoszenia Aleksander Thomas. Poznań, Nowa 5 Pg 4 982-41,3

Skład
pieczywa centrum od zaraz Łąkowa 13 mieszkanie 2. ng 3 766

Maszynę
Singera, okrągłi czelno, dobra, tanio. Szewska 11, mieszkanie 4 zg 74 818

Okna
nowe, berlińskie 130x150, kastowe 110 x 150 i 110x170 cm za bezcen. Stolarska, ul. Dąbrowskiego 83/85 przy bocznicy zg 74 812

Nowa
16dz motorowa tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 74 800

Palto
zimowe, średnia. Mielżyńskiego 5. m. 9. zg 74 792

Kolonjalny
mieszkanie sprzedam. — Debiec, Świerczewska 22. zg 74 613

Kociół
parowy dwupiętny Comwell używany w bardzo dobrym stanie nie niżej 12 atm. 100 m pod ogrzewaniem kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 74 519

Kupię
pigularkę używaną moździer. — Oferty Kurjer Poznański zg 74 522

2
dobrze utrzymane wagi stołowe, waga decymalna oraz magiel kupi Tomkiewicz, Górna Wilda 159 zg 74 529

Powszechny Atlas
geograficzny (duży) Romera kupie Zgłoszenia z najniższą ceną do Kurjera Poznańskiego pod zg 72 889

Willkę
z ogrodem owocowym w Poznaniu lub okolicy kupię. Oferty Kurjer Poznański zg 74 445/6

Wygodny dom
z ogrodem kupię przy wpłacie do 12 000. Oferty Kurjer Poznański zg 74 443/4

Domek
mały w Poznaniu 8—15 tys. zaraz kupie. Kraszewskiego 8 „Torero“ zg 74 780/90

Motocykl
okazyjnie kupię Fabrykat i cene Kurjer Poznański zg 74 651

Kupię
stoły, płyty marmurowe foteliki, kanapki. Oferty Kurjer Pozn. zg 74 645

Kupię
używana w dobrym stanie maszyna do pisania. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zg 74 541

Kupię
fabryczne własnym gruntem — żywnościowa-papiernicza zaplace nowym domem centrum Poznania, wartości 60 000 niezadłużony. Oferty Kurjer Poznański zg 74 677

5. KUPNA

Samochód
limuzynę kupię, gotówka, dokładny opis. — Wojciechowski, Ostrzeszów. zg 74 450

Willę
z ogrodem dwumieszkanową na przedmieściu Poznania lub w Puszczkowie. Puszczkowsku, Luboniu Zabłokowie za gotówkę kupię Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zg 74 498

Urządzenie
nadające się do składu cukierków kupi zaraz L Bukalski Gniezno, fabryka cukrów i czekolady. ng 5 872

ng 5 833

Kupię
rower w dobrym stanie. Słuszar-
nia Kramarska 25 a. zdg 74 722

Okrećtarke
używana gotówka kupię Wielka
12 m. 7.

Głównik
silny wzmacniacz do sieci kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 483

Piekarnię
w Poznaniu kupię. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 74 700

Komin
żelazny długości ca 15 mtr. prze-
kroć ca 30 cm potrzebny Firma
Gaede telefon 52-72. zdg 74 683

Znaczkę
polskie, obiegowe, zbiory. Ra-
tajczaka 9. m. 8. od 6-8-mej.
zdg 74 463

Kupię
używane dźwigary N. P. 22.
długości 6.40 mtr. Oferty Kurjer
Pozn., Agencja Srem. ng 5 877

6. KAMIENICE

Willa
nowa, ogród, trzymieszkańcowa.
włana. dochód 1 900. cena 13 500.
wpłaty 11 500. Debowski, Po-
znań — Szeląg, przy Strzelniczy,
rfg 3 702

Kamienice
w centrum kupię przy większej
wpłacie lub za gotówkę. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
dg 1 726

Wille
miasto powiatowe. 20 000 miesz-
kańców, gimnazjum, garnizon — 11
pokoi, łaźni, wodociąg, elektr.
— gaz, stajnie, garaże, duży
ogród owocowy, warzywny. wiel-
kość 6 000 mtr.² tania sprzedamy
Osiecki i Pfiltner, Poznań, Gro-
bla 25a. zdg 74 723

7. PIENIĄDZ

Poszukuje
wspólnika do kina objazdowego
z gotówką 1 500 Oferty Kurjer
Poznański zdg 74 384

Pożyczki
kilku tysięcy poszukują emeryt.
wspólnika (czki). Oferty Kurjer
Poznański zdg 74 516

Wspólnika wspólniczkę
5 000 zł. Wyłączne przedstawi-
telstwo — wszel. Nowosć —
Patent. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 74 756

200 zł
poszukuje krótko, dobry procent.
wartościowy zastaw. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 74 623

Samotna
gotówka szuka emeryta (tiki)
celem kupna domu i założenia in-
teresu. Oferty do Kurjera Pozn.
pod zdg 74 703

Wspólnika
z gotówką 2 000—2 500 przyjmę
do drukarni względnie zecera z ka-
cją. Oferty Kurjer Poznański
zdg 74 796

8. DO WYNAJĘCIA

6
pokojowe komfortowe centralne
i pietro wskaże portier, Grot-
tera 3.

Mieszkanie
4 pokojowe, ładne słoneczne św.
Łazarz, 15 października wydzier-
żawienia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 73 761

Dwupokojowe
słoneczne parkiety czysz mieszcz-
ny dozorca Dera, Rolna 50 —
(Wilda), zdg 74 188

Pięciopokojowe
Matejki 5 (od Grunwaldzkiej)
III pietro. Wskaże m. 14.
zdg 72 814

Dwa
pokoje kuchnia od 15 paździer-
nika dzierżawa dwuletnia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 74 501

Pokój
kuchnia i 2 pokoje kuchnia od
gospodarza do wynajęcia. Gór-
czym, czysz rok zgóry. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 74 655

Pokój
na biuro wzdłużnie na mieszka-
nie dla samotnej osoby od zaraz
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
Poznański Bank Ziemiań S. A.,
Al. Marcinkowskiego 13, pokój 9.
dg 1 728

5-cio pokojowe
komfortowe mieszkanie (lift)
przy ul. Podgórznej nr. 10. III. p.
od zaraz do wydzierżawienia. —
Zgłoszenia Poznański Bank Zie-
miań S. A., Al. Marcinkowskie-
go 13, pokój 9. zdg 1 729

300
wolnych mieszkań, 120 składów,
niekamie, stróżostwo, czysz
mieszczny. Pośrednicy bezpłat-
nie. Związek gospodarzy —
urzędowo upoważniony. Wier-
zbicze 27. zdg 74 768

3 pokoje
pokoje komfortowe wolne od za-
raz, ul. św. Szczepana 18.
zdg 74 574

5 pokojowe
komfortowe mieszkanie przy ul.
Łowej 4 na I. piętrze zaraz do
wynajęcia wprost od gospodarza.
Informacje od 11—13 Drukarnia
Mieszkańca T. A. Murza 2,
Próżnik Nowej 5. Pg 4 984-41.5

6 pokojowe
mieszkanie słoneczne na I. pię-
trze Kraszewskiego 19 od zaraz
do wynajęcia. Zgłoszenia: Brau-
er, mieszkanie 9. zdg 74 598

2 pokoje
kuchnia, łaźni, Górczyńska 7.
zdg 74 708

Mieszkanie
jednopokojowe, kuchnia do wy-
najęcia, Jeżycka 25. zdg 74 706

Dwupokojowe
komfortowe frontowe poczatek
Jeżyce, Sołtyśiak, Prusa 18
zdg 74 612

5
pokojowe mieszkanie do wynaje-
cia od 1 grudnia i 1 stycznia. —
Niegolewskich 7, Górecka.
zdg 74 642

Pokój
kuchnia, ul. Górczyńska 16a/b.
I. p. zdg 74 595

Mieszkanie
pięciopokojowe, słoneczne, piece
II od gospodarza. Chelmońskie-
go 8. m. 8. zdg 73 483

9. SZUKA MIESZK.

Administracji
portierstwa, z centralnym ogrze-
waniem, prace instalacyjne wy-
konywalnym za mieszkanie. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 74 164

Poszukuje
mieszkania pokoju, względnie po-
koju z kuchnią wprost od go-
spodarza, dzierżawa pół roku
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdg 74 565

2—3
pokoi kuchnia komfort, śród-
mieście, bezdzietne małżeństwo,
pewny platnik, zgóry Oferty Kur-
jer Poznański zdg 74 631

Oficer
poszukuje 2 pokojowego mie-
szkania na Solaczu. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 74 558

4 pokojowego
komfortowego z łaźni, balkonem,
słoneczne, szukam zaraz. —
Dzierżawę zapłać zgóry. Oferty
do Kurjera Pozn. zdg 73 998.
Pośrednicy wykluczeni.

Samotna
poszukuje pokoju kuchnia lub 2
od gospodarza śródmieściu. Oferty
Kurjer Poznański zdg 74 689

Mieszkania
jednopokojowe lub kuchnia po-
szukuje, pół roku zgóry, pewny
platnik. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 74 609

11. POKOJE UMEBL.

Matejki
4 m. 2. zdg 74 080

Obszerny
frontowy ciepły przy kulturalnej
rodzinie. Długa 4 mieszkanie 10.
zdg 73 708

Dwuosobowy
centrum, ładny czysty pełne ur-
trzymanie, elektryczność, łaźnia,
kuchnia telefon zaraz. Gdzie wskaże
eksped. Kurjera Poznańskiego
zdg 74 251

Dwuosobowy
Śniadeckich 18 — 9. zdg 73 980

Pocztowa
narożnik Kramarskiej 19/20 mje-
szkanie 8 pokojowe elektrycznością,
centralnym utrzymaniem — bez.
zdg 73 688

Frontowy
Wały Jana III 11. m. 9. zdg 73 871

1—2
osobom utrzymaniem bez tania.
Łódzka 45. m. 3. Pg 4 987-57.63

Matejki
68, m. 3. zdg 74 087

Pokój
wolny od 15. 10. plac Działowy 10
mieszkanie 9 d 1725

Pokój
jedno-dwuosobowy. Matejki 45.
mieszkanie 1. zdg 74 497

Dwuosobowy
dobre utrzymanie po 90. Focha
39—23 zdg 74 513

Śródmieście
jedno-dwuosobowy. Kręta 12.
m. 5. 3—4. zdg 74 517

Studentkom
Kochanowskiego 23/3.
zdg 74 523

Dwuosobowy
elektryczność, łaźni, Spokojna
1. m. 5. zdg 74 526

Dwuosobowy
przy Zoologu, frontowy, duży,
centralne. Gajowa 4 — 10.
zdg 74 729

Dwuosobowy
niekrepujący, pierwszorzednym
utrzymaniem 75.—. Plac Nowo-
miejski 5 m. 31. zdg 74 727

Pokój
jedno-dwuosobowy, niekrepują-
cy, słoneczny, Niegolewskich 24.
m. 9. zdg 74 672

Dwuosobowy
Mickiewicza 7. m. 3. zdg 74 670

Dwuosobowy
obiadami. Wały Jadwigi 1. — 9.
zdg 74 668

Matejki
59. m. 6. zdg 74 669

Jedno-
dwuosobowy. Strusia 1. m. 8 (Ła-
zarz). zdg 74 665

Pokój
frontowy. Kraszewskiego 13.
m. 2. zdg 74 662

Dwuosobowy
utrzymaniem Przechyca 2. m. 2.
zdg 74 659

Pokój
dwuosobowy. Matejki 60. m. 7.
zdg 74 652

Pokój
wentualnie utrzymanie, forte-
pian. Grottera 14. m. 3. zdg 74 780

Dwuosobowy
Focha 29. m. 7. zdg 74 778

Pokój
dwuosobowy, elegancki, słonecz-
ny centrum, dobre utrzymanie.
Telefon 34-25. zdg 74 769

Słoneczny
frontowy, utrzymaniem. Wały
Zygmunta Augusta 1. m. 8.
zdg 74 763

Kilkosobowy
pokoje solidnym. Światokrzyski
3. — 12. zdg 74 757

Dwu-
jednosobowy. Wielkie Garbary
6. m. 5. zdg 74 604

Frontowy
elektryczność panu zaraz. Wiel-
kie Garbary 46. m. 9. zdg 74 603

Słoneczny
dwuosobowy zaraz Piekary 8a.
mieszkanie 21 zdg 74 600

Frontowy
jedno-dwuosobowy, elektrycz-
ność ogrzewanie. Spokojna 24a.
m. 18. zdg 74 581

Pokój
Śłowackiego 29 — 9 zdg 74 624

Na biuro
parterowe zaraz. Adres Kurjer
Poznański zdg 74 715

Dwuosobowy
miły dobrem utrzymaniem. Ra-
tajczaka 15. m. 3. zdg 74 621

Półwiejska
2—6 dwuosobowy jedno (utrzyma-
niem) pianino. zdg 74 636

Jackowskiego
21. mieszkanie 11, słoneczny, cie-
pły, czysty. zdg 74 635

Pokój
słoneczny dla 1—2 panienek tania
zaraz. Półwiejska 21. m. 34.
zdg 74 634

Matejki
65a. m. 7. panom. zdg 74 553

Panom
elektryczność, słoneczny. Babiń-
skiego 7. mieszkanie 1. zdg 74 552

Panom
Konopnickiej 15. I. zdg 74 533

Dwuosobowy
słoneczny elegancki Plac Ber-
nardyński 4. m. 3. rg 3 757

Dwuosobowy
Focha 41. miesz. 16. zdg 74 593

Korzystnie
jedno dwuosobowy utrzymaniem
bez Matejki 1. mieszkanie 4.
zdg 74 590

Elegancki
duży jeden-dwuosobowy utrzy-
mianiem Kreta 6 — 5 zdg 74 699

Niekrepujący
i sympatyczny Wolnica 3 — 10.
zdg 74 696

Panom
również doby 150 Wrocławka
13 — 11. zdg 74 695

Ciepły
elektryczność tania. Wszystkich
Świątch 8. miesz. 6. zdg 74 682

Pokój
kuchnia małżeństwu panom —
Grobła 27a. miesz. 6. zdg 74 423

Pokój
wolny bez pościeli tania wynaj-
mie. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski ng 5 874

1—2
Matejki 7. m. 6. zdg 74 752

Klatki
niekrepujący elektryczność zaraz
lub 15. 10. Starv Rynek 53/54.
m. 14. zdg 74 749

Duży
frontowy, ogrzewaniem. Niegolew-
skich 12. m. 8. zdg 74 744

Frontowy
słoneczny, miły 2—3 osobowy. —
Focha 76. — 5. zdg 74 743

Słowackiego
39 — 9. zdg 74 737

Pokój
frontowy wynajęcie zaraz. Focha
33. m. 11. zdg 74 735

Wspólny
centralne, elektryczność. Szkol-
na 3. m. 26. zdg 74 732

Solidnemu
solidnym czysty słoneczny. Szwał-
carska 24. miesz. 4. zdg 74 587

Dwuosobowy
Matejki 4. miesz. 7. zdg 74 586

Centrum
dwuosobowy wygodami obiady.
Składowa 1 parter II. wejście.
zdg 74 620

Pokój
Marsz Focha 55. m. 6 zdg 74 618

Dwa
pokoje, gabinet i sypialnia, kom-
fortowo umeblowane solidnemu
panu lub oficerowi. Grunwaldzka
11. m. 6. zdg 74 714

Zaraz
ładny miły, czysty, słoneczny po-
kój. Kwiatowa 10. m. 9. zdg 74 622

Pokój
klatki. Rybaki 26 III zdg 74 608

Słoneczny
utrzymaniem bez Wielkie Gar-
bary 18. II. miesz. 10. zdg 74 720

Wały
Zygmunta Augusta 2. m. 4.
zdg 74 816

Pokój
św. Józefa 3. m. 10 zdg 74 820

Łakowa
4a. II. prawo. pokój. zdg 74 811

Podgórna
2a. 9. całodziennym — częściowym
utrzymaniem. zdg 74 804

Zaraz
dwuosobowy. Bukowska 33. m. 2
zdg 74 802

Grunwaldzka
20a. — 7 pokoje. zdg 74 795

Matejki
68. m. 1. jeden-dwuosobowy.
zdg 74 784

Dwuosobowy
Kraszewskiego 8. m. 22.
zd 74 783

Kraszewskiego
19—10. zdg 74 782

Jedno-
lub dwuosobowy. Zupańskiego 22.
m. 5. rg 3759

Dwuosobowy
Łakowa 21. m. 17. rg 3764

12. SZUKA POKOJU

Pokoju
biurowego poszukuje. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 73 867

Pokoju
solidnego z dostępem do telefonu
szukam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 74 213

Skromnego
taniego, Wildzie, urzednik. 1. 11.
Cena Kurjer Pozn pod zdg 73 851

Poszukuje
solidnego pokoju cichego bez-
względnie czystego z centr w
okolicy Mickiewicza. Reja lub
Wałów Leszczyńskiego. Oferty
Kurjer Poznański zdg 74 379

Poszukuje
pokoju niekrepującego, wejście ze
schodów. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 74 530

Mieszkania
3 pokoje kuchnia od gospodarza
Jzyce lub Łazarz szukam. Pod-
aniem warunków Kurjer Pozn.
zdg 74 531

Pokoju
poszukuje słonecznego, niekrepu-
jącego do 35.— tylko w śródmie-
ściu. Pościel własna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 74 726

Dwóch
próżnych pokoi poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 74 725

Rodzeństwo
poszukuje 2 pokoi pobliżu Uni-
wersytetu. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 74 755

Dwuosobowego
35 zł. Oferty Kurjer Poznański
zdg 74 569

Próżnego
u samotnej szuka pani inteligent-
na. Oferty Kurjer Poznański
zdg 74 566

Niekrepującego
najchętniej z klatki schodowej
ładnie urządzonego tylko centrum
lub blisko poszukuje natych-
miast przyjeździ. Oferty Kurjer
Poznański zdg 74 573

Pokoju
taniego bez pościeli — dwaj stu-
denci. Podać cenę. Kurjer Pozn.
zdg 74 692

Szukam
śródmieście skromnego pokoju
solidny. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 74 563

Małżeństwo bezdzietne
poszukuje pokoju próżnego lub
częściowo umeblowanego zaraz.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 679

Poszukuje
2 pokoi utrzymaniem kuchni od 15.
lub 1. 11. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 74 747

Studentka
szuka czystego, ciepłego pokoju.
śródmieście — Jeżyce. Warunki
cena. Kurjer Poznański
zdg 74 821

13. LOKALE

Skład
do wynajęcia przy Starym Rynku
92. Pokaż stróż Wieczerek, m. 11.
zdg 74 429

Skład
dwa okna wystawowe ewentual-
nie z duża piwnica ulica Kramar-
ska 15 do wynajęcia. Zgłoszenia
telefon 20-48. zdg 74 248

Lokal handlowy
handlowy 18x8 i 12x8 Staro-
go Rynku wysoki próż tania. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 74 393

Urządźona
kuchnia ewentualnie na skład
wydzierżawie Oferty Kurjer Po-
znański zdg 74 502

Małej ubikacji
na warsztat przy Górnj Wildzie
Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 545

Skład
pokój kuchnia przy Rynku Wil-
deckim Gospodarz Przemysłowa
1. zdg 74 637

Skład
rzeźnicki przy Rynku Wildeckim
Gospodarz, Przemysłowa 1.
zdg 74 636

Poszukuje
wolnego składu wraz z mieszka-
niem nadający się na biawaty lub
galanterię w powiatowym ruch-
liwym mieście i w dobrem po-
łożeniu. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 74 704

Piwnica
jasna, wejście Wroniecka 17 (na-
rożnik Mokrej wydzierżawia go-
spodarz. zdg 74 807

Skład
z pokojem, ewentl. z duża ubika-
cją przy Wronieckiej 17 wydzier-
żawia. Gospodarz. zdg 74 806

14. DZIERŻAWY

Budynek
6 ubikacyjny, 2 morgi owocowy
i jarzynowy nadający się dla
emeryta do wynajęcia. Dominik,
Swarzędz wieś. zdg 74 500

Plac
oparkowany z szopą na skład
węgli w dobrej ok

Kobiety
bez przyszłości - Joan Crawford
oraz Clark Gable - tylko w kinie „Sfinks” - zdg 74 698

Kino Wilsona
Lazarz, Kongres Tańca Liljana
Harvey, Henry Garat. - zdg 74 772

Miły
wieczór spędzisz w Londyńskiej
koncercie artystycznym, dancing. -
Masztalarska 8. - zdg 74 766

27. SZUKA PRACY

Samotny
w młodszym wieku przyjmie jakiegokolwiek zajęcie, posłanica, portiera lub tem podobne za małe wynagrodzenie ewtl. utrzymanie. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Pozn. pod zdg 74 543

TEATRY

Poznań, poniedziałek, 9. 10.
TEATR POLSKI: „Wesele”
TEATR WIELKI - (Opera)
Dzisiaj teatr nieczynny.

Wtorek, 10. 10. „Boccaccio”
Środa, 11. 10.: „Zydówka”
gościnnie występ światowej sławy primadonny Wandy Werwińskiej.

Piątek, 13. 10.: „Boccaccio”
TEATR WIELKI = KONCERTY SYMFONICZNE:
Czwartek, 12. 10., o godz. 20.: Pierwszy koncert symfoniczny. - Dyrygent Zygmunt Latoszewski. Solista Eugenja Umińska, skrzypce.

TEATR NOWY: Dziś „Ten Stary Warjat” po raz ostatni. Występ Antoniego Fertnera.
Wtorek, 10. 10.: „Kocham cię i będziesz moja” - Premjera występ Antoniego Fertnera.

Środa, 11. 10.: „Kocham cię i będziesz moja” występ A. Fertnera.
TEATR NOWOSCI: (Operetka), ul. M. Focha 4, telefon 70-83.
Dzisiaj: teatr nieczynny.
Jutro: „No, No, Nanette”, operetka w 3 aktach V. Joumans'a.

Bydgoszcz, poniedziałek, 9. 10.
TEATR MIEJSKI: -
Wtorek, 10. 10.: „Mysz kościelna”
Środa, 11. 10.: „I co z takim robić”, premjera.

KINA

Poznań, poniedziałek, 9. 10.
APOLLO: „Roskoszne kłopoty”
CORSO: „Dzikuska” oraz „Miłość w pełnym galopie”
COLOSSEUM: „Mata Hari”
METROPOLIS: „Roskoszne kłopoty”
ORZEL: „Sobowótór”
ODEON: „Mężowie i żony i Ich dole i niedole”
PROMIEN: - „Niewolnica Szeika” i „Na Ognistym Smoku”
RENAISSANCE: „Pod fałszywą flagą”
ROXY: „Ja w dzień, Ty w nocy”
SFINKS: „Kobiety bez przyszłości”
SLONCE: „General Czeng”
TECZA-Lazarz: „Arsen Lupin”
TECZA - Wlida: „10% dla mnie”
WILSONA: „Kongres Tańczy”

Bydgoszcz, poniedziałek, 9. 10.
ADRIA: „Noc w Kairze” z Ramonem Novarro.
APOLLO: „Madame Guillotine” i „Purpurowa gondola”
BAŁTYK: „Brygada śmierci” i „Moralność pani Dulskiej”
KRISTAL: „Zdobycie cię muszę” z Janem Kiepurą w roli głównej
MARYSIENKA: „Eskadra strażaków” i „Skandal w teatrze”
REWJA: „Bal w operze”, na scenie występy cyganów greckich.
SLONCE: „Messalina”
WOJSKOWE: „Spowiedź przed szturmem” w nadprogramie Harry Lloyd.

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna. Strona 26. m. 9. - zdg 74 728

Malarz
inwalida wojenny poszukuje pracy. Poleca się pp. Właścicielom domów do odmalowania okien zewnętrznych i klatek schodowych. Po cenach bardzo przystępnych. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, ul. Koźia 8, pokój 5, telefon 29-94. zdg 74 588/9

Technik dentystyczny
syn wdowy wojennej poszukuje jakiegokolwiek pracy. Wymagania bardzo skromne. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, ul. Koźia 8, pokój 5, telef. 29-94. zdg 74 741.2

Panienska
lat 18, uczciwa, pracowita szkoła gospodarsza i praktyka, zamierzającym do handlu poszukuje posady w składzie i wszelkiej pracy domowej. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 74 399

Kupiec
branży konfekcyjnej, męskiej i sukna, dobry fachowiec z kilkoletnią praktyką z dobrymi referencjami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 73 672

Panienska
z wykształceniem gimn., muzyczna z 4-letnią praktyką biurową poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 73 013

Ogrodnik myśliwy
żonaty rodzina mała wykwalifikowany, dobrze polecony obeznany w pszczelarstwie usłudze pałacowej, dobry strzelec szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 73 741

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrymi świadectwami poszukuje posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 73 766

Ekspedjentka
z branży drogerijno-perfumeryjnej z kaucją zł 200 względnie w innej branży poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 73 828

Cukiernik zdolny handlowiec
były kierownik, kawaler, inteligentny, posiada karte rzemieślnicza, poszukuje posady cukiernika lub innej proponocyj. Łaskawe zaoferowanie: Warszawa, Mokotowska 31/32, Piłgowski, zdg 73 958

Bona
dobrym niemieckim kilkoletnią praktyką poszukuje posady. - Oferty Krukówna, Pelpin. - Nowy Rynek 2 zdg 74 459

Pani
znająca gospodarstwo wiejskie i miejskie oraz kuchnię dietetyczną szuka posady u samotnej osoby Święte świadectwa i referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 414

Siła pomocnicza aptekarska
pozostająca bez żadnych środków do życia poszukuje posady w aptece nawet za życie. L. Chwałowski, stacja Barlogi, p. Grzegorzew, powiat Kolski. zdg 74 451

Polecam gospodynię
lat 25, katoliczkę, nawskroś uczciwą i porządną do wszelkiej pracy domowych z wykwalifikowaniem do 1 lub 2 osób w Poznaniu od 1. XI. br. Oferty maj. Silno, k./Chojnice, Pomorze. zdg 74 460

Cukiernik
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 73 888

Pierwszorzędna
krawcowa z dyplomem z długoletnią praktyką w pierwszorzędnych magazynach za dyrektorze, szyć suknie, płaszcze, kostiumy, futra według modeli najnowszych szuka zaraz pracy w domach oraz na wyjazd. 3.50 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 73 842

Uczennica
poszukuje posady do składu reżnierskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 173

Bona
była nauczycielka długoletnią praktyką bardzo dobre świadectwa poszukuje posady do małych dzieci, najchętniej na wsi. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 799

Rzadca
administrator dzielny w swym zawodzie dobre świadectwa i polecenia poszukuje odpowiedniej posady od 1. 34 lub od 1. 4. 34. Stanowisko może być samotnym w razie potrzeby stawiam większą kaucję. Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego pod zdg 72 563

Chłopak
z powinej chcący się wyuczyć piekarstwa szuka miejsca z całkowitem utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 507

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 509

Pokojowa
lat 21, nawskroś uczciwa, pracowita, spokojna, zdrowa z dobrymi świadectwami przyjmie posadę od 15 października. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 718

Praktykant gospodarczy
Szkoła Rolnicza, dwa lata praktyki, dobre świadectwa, zmieni posadę pisarską, młod. urzędnika. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 726

Starsza
ksiązkowa-korespondentka przyjmie posadę ewentl. złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 510

Buchalter - handlowiec
znający również ksiązkowość rolniczą poszukuje posady ewentl. na wsi. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 74 521

Panienska
inteligentna poszukuje posady do składu z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 527

Gospośnia
poszukuje posady. Znam doskonale warszawską kuchnię. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 528

Aplikant adwokacki
z jednoroczną praktyką adwokacką szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 532

Dziewczyna
skromna, uczciwa cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 765

Poszukuje
posługi dwa lub trzy razy w tygodniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 564

Kawiarka
znająca się na nowoczesnym aparacie „Pol Ekspres” poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 601

Kuśnierka
zna berlińska pracę futer karakulowych, sealowych szuka pracy poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 580

Dziewczyna
uczciwa, skromna, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 577

Dziewczyna
szuka posady od 15 do restauracji lub do cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 572

Gospodyni
kucharka w starszym wieku, pracowita, oszczędna z długoletnią praktyką z dobrymi świadectwami, umiejąca dobrze gotować, znająca się na chowie drobiu, zaprawie owoców i soków, umiejąca samodzielnie zarządzać gospodarstwem domowym, nie uchylać się od różnych prac domowych. Poszukuje posady od 1 listopada na majątku lub mieście. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 74 628

Biuralistka
18-letnia ukończona dwuletnią szkołą handlową, znająca język niemiecki stenografie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 627

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 647

Maturzystka
poszukuje pracy (wzgl. udziela lekcyj). Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 648

Dziewczyna
poszukuje posługi od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 646

Inteligentna
osoba, lat średnich skromnych wymagań, muzyczna, znająca język niemiecki prowadzenie kuchni, przyjmie posadę zarządczyni domu, wychowawczyni do towarzyszy lub podobną zaraz, ewtl. później. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 702

Kucharka
małopolanka, znająca dobrą kuchnię szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 823

Młoda uczciwa
z skromnym gotowaniem, młodszej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 639

Starsza
uczciwa dziewczyna do wszystkiego szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 638

Wychowawczyni
mreblanka, językiem niemieckim, muzyczna, robotki, kilkoletnią praktyką, dobrymi poleceniami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 637

Biuralistka
młodsza z niemieckim szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 633

Sierota
uczciwa, pracowita szuka posady do wszystkiego w religijnym domu, najchętniej do księdza, dobre polecenia. Zwolniona z powodu likwidacji mieszkania. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 559

Maszynistka
polsko-niem., kasowosc, kasowosc szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 554

Posługaczka
z dobrym gotowaniem i praniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 74 542

Kwartet
lub kwintet wolny od 1. 11. z dużym repertuarem. Zgłoszenia St. Maciejewski Toruń, Przy Rzeźni 45, mieszkanie 6. - ng 5 875

Panienska
6 gimnazjalnych poszukuje posady wychowawczyni. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 712

Osoba
wiek średni, muzyczna, znająca język niemiecki gospodarstwo domowe, przyjmie posadę zarządczyni, towarzyszy, opiekunki dzieci. Zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 73 864.5

Ogrodnik
lat 29, żonaty pracownik dużych ogrodów przemysłowych - prima świadectwa - przyjmie posadę większych majątkach lub zakładach ogrodniczych. Oferty Posady agencja Kurjera Pozn., Krobia Poznański ng 5832

Prania
lub posługi od południa szuka czysta, polecona, Kowalska, 27, Grudnia 2, m. 8 u Marciniak. zdg 74 664

Prośba!
Mężczyzna, lat 30, żonaty poszukuje zajęcia jako zakrytyjtan, zna wszelką pracę w kościele, zamnie sie jako robotnik, najchętniej wolne mieszkaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 663

Dziewczyna
z dobrymi długoletnimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 661

Sekretarz
osobisty, student prawa, zna francuski szuka zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 74 660

Dziewczyna
czysta, pracowita poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem w oskołwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 658

Uczciwa
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 657

Dziewczyna
z samodzielnym gotowaniem do wszelkiej pracy z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 15. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 656

Starsza
uczciwa dziewczyna szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 773

Krawczyni
zdolna z dobrym krojem, pracowała w pierwszorzędnym salonie mody szuka pracy po domach. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 770

Młodsza
panienka poszukuje posady do wszystkiego, ewtl. pomocy w składzie. Miejscowosc obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 791

Osoba
inteligentna, energiczna, uczciwa, znająca pierwszorzędna kuchnie i wzorowe gospodarstwo szuka posady gospodyni lub kuchmistrzynie do dworu, zakładu, także na wyjazd. W. Heniczówna, Pamiątkowo, pow. Poznański. zdg 74 537

Inteligentna
dziewczyna, dobrymi świadectwami poszukuje posady do 1 lub 2 osób, do dzieci lub pokojowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 534

Służąca
uczciwa pracowita umiejąca cośkolwiek gotować poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 544

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady lepszych domach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 599

Kupiec
blawatnik rutynowany szuka posady ekspedienta lub podróżniaczego. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 74 597

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posługi lub posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 595

Posługi
szukam cały dzień z praniem. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 592

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady od 15-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 591

Inteligentna
panienka z 6-ki gimn. 10% letnią praktyką biurową szuka posady jako kasjanka biurowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 692

Bona
wychowawczyni język niemiecki, polski szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 691

Polecam
rzetelną uczciwą dziewczynę. Matka 59 mieszkankę 2 tel. 6598. zdg 74 688

Krawcowa
tania szuka posady w domu i poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 681

Pomocnik
branży kolonialnej poszukuje posady Miejscowosc obojetna. Odpowiedzi z podaniem warunków proszę kierować Woźniak Oborka, powiat Gniezno. ng 5 873

Posługaczka
z dobrymi poleceniami poszukuję posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 751

Służąca
umiejąca gotować szyć poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 614

Pracznka
uczciwa, czysta, Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 555

Służąca
samodzielną gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 750

Kucharka
uczciwa szuka posady od 15. 10. 33 Oferty Kurjer Poznański zdg 74 746

Biuralistka
szuka posady, pensja 50.- Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 745

Poszukuje
posługi z gotowaniem i praniem od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 736

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 733

Gospodyni
z dobrym gotowaniem szuka posady w Poznaniu lub w majątku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 731

Poszukuje
posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 74 616

Dziewczyna
młodsza do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 713

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do wszelkiej prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 711

Dziewczyna
młodsza, kochająca dzieci poszukuje posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 710

28. WOLNE MIEJSCA

Fabryka Porcelany „Ómielów”
w Chodzieży przyjmie kilkanaście panienek do lat 20 jako robotnice w dziale dekoracji porcelany przy naklejanju dekalcomanji. Praca akordowa - wynagrodzenie do 3 zł. dziennie. Zgłoszenia w fabryce. dg 1716

Apteka
Pomorze poszukuje młodszego magistra. Język niemiecki konieczny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 219

Przedstawiciela
na Poznańskie poszukuje poważna fabryka cukrów. Delcredere gwarancja wymagana. Wynagrodzenie prowizyjne. Oferty Eckes, Jarosław 3 Maja. Pg 4971-40,121

Ekspedjentka
młodsza z branży reżnierskiej na czas przejściowy od 15 bm. - Knopiński, Poczta 26. zdg 74 583

Apteka Śląska
szuka praktykanta, utrzymaniem Oferty Kurjer Poznański zdg 74 523

Wspólniczki
krawcowej dzielnej poszukuje. - Poznań. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 724

Biuralistka
młodsza, biegła w ksiązkowości, listach, wyplat, pisząca na maszynie, na stanowisko samodzielne do warsztatu, poszukiwana. Oferty z podaniem wymaganiach do Kurjera Pozn. zdg 74 740

Oficer
emeryt, celem sprzedaży win zagranicznych w kasynach oficerskich poszukiwany. Zgłoszenia pisemne Kurjer Poznański z' 74 671

Mechanika
do warsztatu naprawy maszyn do pisania przyjmujemy zaraz - Zgłoszenia godz 5-6 Antoni Rose Nowa 8. Pg 4 980-41.1

Ekspedjentka
biegła branży reżnierskiej zaraz Językiewicz, św. Marcina 15, m. 2 godzina 20. zdg 74 721

Dzielnicy
pomocnik fryzjerski - młodszy. Zgłoszenia 19.30 Ogrodowa 2. zdg 74 701

Służąca
do wszystkiego, z samodzielnym gotowaniem i praniem do samotnego pana. Zgłoszenia osobiste między godz 1-2 w kancelarii adwokackiej ul. Poczta 27 I. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 584

Książkowa
potrzebne zaraz. Fabryka Mebli Rynek Śródecki. zdg 74 717

Książkowa
z branży meblowej potrzebuje zaraz. Fabryka Mebli, Rynek Śródecki zdg 74 716

Przedstawiciela
na prowincje poszukuje poważna fabryka bez konkurencji. Prowadzący żelaznicy lub drogerzyści mają pierwszeństwo. Pożądana gwarancja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 822

Apteka
w Poznaniu poszukuje magistra, wzgl. magistry z 2-letnią praktyką lub pomocnika. Warunki, odpisy świadectw, referencje do Kurjera Poznańskiego pod zdg 74 294

Kucharz - cukiernik
tylko siła pierwszorzędna potrzebny od zaraz. Zgłoszenia Hotel Polonia, Chojnice, Pomorze. zdg 70 798

Prace
stała przy pakowaniu, artykuły żywnościowego otrzymają pami., która pożyczki 500 zł. Uczciwa propozycja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 797

Rządca
150 ha majątek samodzielny, skromny kawaler. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 654

Posługaczka
na przedpołudnie potrzebna. - Grodziska 21 m. 4. zdg 74 658

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 28 m. 9. zdg 74 607

Agentów
do sprzedaży preparatów „Brixol” poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 74 504

Do posługi
z praniem zaraz Polna 2, m. 9. zdg 74 625

Dziewczyna
do posyłek. Adres Kurjer Pozn. zdg 74 644

Młodsza
bez spania do wszystkiego gotowaniem. Adres Kurjer Pozn. zdg 74 640

Ekspedjentka
z branży reżnierskiej potrzebna zaraz. Mnichowski ul. Półwisińska 6. zdg 74 569

Muzycy
potrzebni do orkiestry. Wrbliwiego 18, m. 4, 10-14. zdg 74 551

Uczeń
fryzjerski ewentl. praktyka. - Kanałowa 3. zdg 74 550

Marszantka
może się zgłosić zaraz. Kuźniarska. Plac Sapieżyński 11. skład. rz 3 758

Fryzjerka
potrzebna Zamkowa 7 zdg 74 599

Potrzebna
dobra kuśnierka do domu Strzelecka 28 - 5 zdg 74 678

Poszukujemy zastępcy
(technik) do sprzedaży aparatów do oczyszczania wody (filtrów), posiadającego pierwszorzędne stosunki w kołach przemysłowych i komunalnych. Zgłoszenia wraz z referencjami i jakoteż zapoznanie dotychczasowej działalności należy skierować do Kurjera Poznańskiego pod ng 5 876

Kto
poleci małej rodzinie służącą, gotowaniem Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 754

Krawczyni
stała prace otrzymują. Skarbowska 19, m. 3, godz. 15-18. zdg 74 739

Energiczni
panowie, panie, niebawoma praca zewnętrzna, dobrze zarabia, zdolnym pensja. Skarbowska 19, m. 3, godz. 10-13. zdg 74 738

A